

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 10/št. 101-102

julij-avgust 2014

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuja: Branko Gradišnik in Miha Mazzini; dr. Vanesa Matajč o trivialni in umetniški književnosti

buklaplus

**Naslovni intervju: pisatelja in prevajalca
Miriam Drev in Andrej E. Skubic
o svojih novih romanih in vsestranskem ustvarjanju**

Poletna dvojna številka Bukle predstavlja več kot 150 novih knjig. Naslednja številka izide septembra 2014.

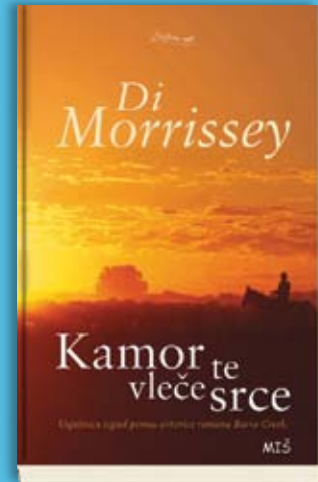
Vam misli že uhajajo na
DOPUST?

Privosčite si dobro knjigo!

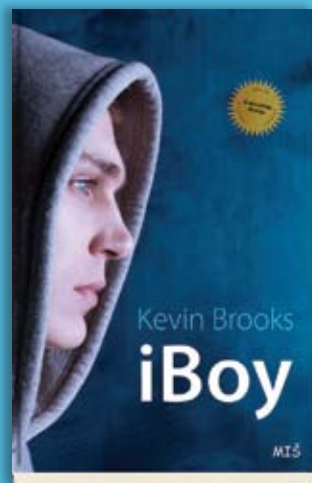
Naročite jo na spletni strani
www.zalozbamis.com
Poštnina je brezplačna!

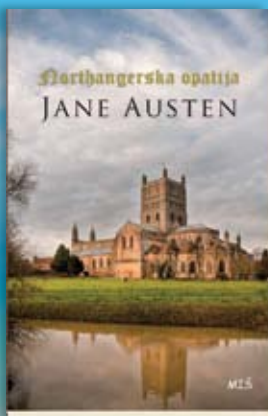
Če imate radi napete
kriminalke polne humorja, ...

ali ste bolj romantična duša, ...

morda iščete nekaj aktualnega za svojega najstnika, kar bi prebrali tudi vi, ...

ali pa pakirate lahko, in zato iščete mehko vezavo?

MIŠ
ZALOŽBA
www.zalozbamis.com
tel: 01 721 45 40
fax: 01 729 31 65

IZDAJATELJ

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO IN PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Tine Logar

Pisci: Sabina Burkeltja, Nina Gugleta,
Iztok Ilich, Maša Ogrizek, Renate Rugelj,
Samo Rugelj, Vesna Sivec Poljanšek,
Kristina Sluga, Žiga Valetič

Gostujoči pisci: Sašo Dolenc,
Jelka Gazvoda, Rok Grča, Majda Kne,
Manca Košir, Vanesa Matajč, Ida Mlakar,
Martina Ožbot, Maja Gal Štromar,
Renata Zamida

OBLIKA IN PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s.p.
Natisnjeno v Evropski uniji.
Fotografija na naslovnici: Borut Krajnc

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31,
GSM: 041/670 666

Brez prisnega dovoljenja izdajateljica je vsaka
javna priobčitev, predelava ali uporaba
vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane!
Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne
nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

Brezplačna revija o dobrih knjigah.

Izdajo te publikacije je sofinancirala Javna
agencija za knjigo Republike Slovenije.

www.bukla.si

www.knjigetrgu.si

dr. Samo Rugelj razmišlja

NAS JE ŠE MILIJON (KI KUPUJEMO KNJIGE)?

V zadnjih dveh mesecih sem bil priča dvema knjižnima dogodkoma, ki sta mi vzbudila res pozitivne občutke. Vsak je imel svoj koncept, vsakemu je uspelo pritegniti občinstvo in vsak je imel na koncu tudi svoj konkreten učinek, ki se je, kot so rekli, »poznal na blagajni«. Prvi dogodek je bil *Noč knjige* 23. aprila, na svetovni dan knjige, drugi, *Noč knjigarn*, pa se je zgodil 20. junija, na predvečer začetka pole-tja. Pri obeh je po svojih najboljših močeh sodelovala tudi naša revija.

Ob *Noči knjige* se je povezala pisana družina so-organizatorjev, zastavonoša je bila založba Sanje, z različnih knjižnih področij, od avtorjev in založb do knjigarn, knjižnic, šol, JSKD, NUK itn., ki so tisti večer pod okriljem Unesca pripravili vsak svoje knjižne dogodke. Eni so se o knjigah pogovarjali, drugi so knjige brali, nekateri so jih tudi prodajali. Vsak si je *Noč knjige* uredil po svoje. Po vsej Sloveniji se je, kljub temu da se je večina organizacije odvila v enem mesecu pred prireditvijo, zvrstilo več kot 300 dogodkov, ki so bili izpeljani izključno s prostovoljnimi delom. Slovenija je tisto noč žarela v znamenju knjig, kar sem izkusil tudi sam, saj sem bil v pasivni ali pa aktivni vlogi navzoč kar na petih dogodkih. Ko sem se pozno zvečer ulegel v posteljo, sem imel občutek, da je za mano res dober dan, in zjutraj, ko sem se zbudil, so v meni še kar odmevali dogodki prve slovenske noči knjige.

Društvo slovenskih založnikov pa si je za začetek letošnjega pole-tja zadalo organizirati malce drugačen knjižni dogodek, s katerim so skušali pokazati, da knjigarne niso samo prostor za nakupovanje knjig, temveč so še kako lahko tudi prostor druženja in spoznavanja novih ljudi ter kultur. V izvrstno zastavljenem in pestrem programu, skozi katerega se je predstavilo kar nekaj držav, je bilo na pretek tako literature kot pe-tja, iger in plesa. Središče Ljubljane se je za tisti večer spremenilo v unikatno literarno prestolnico, ki je ljudi z ulic kar vlekla v knjigarne. Te so tisti večer pokale po šivih. In ko si že bil notri, v knjigarni, polni knjig, si se tam seveda dobro počutil, v roke si vzel kako novo knjigo ali dve, pogledal na zadnjo stran in zavihek, polistal po njej ter ugotovil, da morda ne bi bilo napak, če bi z branjem nadaljeval tudi zvečer, zato si z njo stopil k blagajni ... Knjižna kultura in prodaja ter nakup knjig si že dolgo nista tako nežno podala rok. Nekaj slik iz dogodka lahko najdete na strani 47, a če niste bili zraven, vam je lahko žal.

Največji dosežek teh dveh dogodkov pa ni v tem, da se je v tistih dveh večerih prodalo tudi precej knjig. Ne, največ je, vsaj meni, pomenilo dejstvo, da so vsi deležniki, pa tudi konkurenti na knjižnem trgu ob dobro zastavljenih idejah znali stopiti skupaj ter bili zmožni samo z lastnimi močmi organizirati dogodke, ki so segali daleč prek njihovih posamičnih interesov ter so nekaj pomenili tudi širši (knjižnozaložniški) skupnosti. Tradicionalna (slovenska) nezmožnost sodelovanja se je pri teh dveh dogodkih

resnično raztopila kot lanski sneg in vsak od udeležencev je v ta skupni lonec prispeval nekaj, s čimer je zadovoljil sebe, ob tem pa izpolnil tudi zahtevo po širši vpletenosti tega, kar počne. Ob tem sem se spomnil Al Pacina v njegovem motivacijskem trenerskem govoru svoji ekipi ob koncu športnega filma *Za vsako ceno*, ko svojim fantom prigo-varja: »Odločiti se moramo ... ali bomo propadli kot posamezniki ... ali pa bomo prevladali in zmagali kot ekipa!« Podoben nauk sem zadnjič zasledil tudi v knjigi *Daj in vzemi* (*Give and Take*), ki jo je napisal Adam Grant. V njej dokazuje, da tisti, ki daje, v nadaljevanju tudi dobiva in da je uspeh posameznika v družbi odvisen tudi od uspeha družbe kot celote. Zdaj je vse skupaj dopolnila še Javna agencija za knjigo s svojo promocijsko akcijo *Bližji knjigi*, s katero v knjigarne vabi po dopustniško branje.

Kakih podobnih knjižnih dogodkov si želim tudi za jesen, ko je tradicionalno najmočnejša knjižna sezona in čas, ko se izda ter proda oz. kupi največ knjig. Takrat bodo na razpologo tudi rezultati raziskave o bralnih in knjižnonakupovalnih navadah Slovencev, ki je v podrobnejši obliki v Sloveniji v tem tisočletju še nismo dobili, zato tudi ne moremo primerjati trendov zadnjega časa na knjižnem področju. Po podatkih iz leta 1998 takrat v cellem letu nekaj manj kot polovica Slovencev ni kupila prav nobene knjige, tako da bo zanimivo videti, kako je s tem zdaj, ko se je število izdanih knjižnih naslovov v primerjavi s stanjem pred petnajstimi leti povečalo za več kot polovico, močno pa je zraslo tudi število ljudi, ki so zaključili tak ali drugačen študij. Postavlja se vprašanje, ali še obstaja milijon Slovencev, ki vsako leto kupi vsaj eno knjigo.

Odgovori kmalu sledijo. Ravno taki dogodki, kot sta *Noč knjige* in *Noč knjigarn*, pa tistim, ki knjig nimajo ves čas v aktivnem spominu, namreč »pozov-nijo« v glavi ter jih spomnijo na te ljube prijateljice, ki v knjigarnah pa tudi drugod tiho in zvesto čakajo na to, da najdemo čas zanje. In kdaj je čas za to, če ne zdaj, poleti?

Poleti je čas za šport, je pomenljivo sklenil najin intervju Miha Mazzini na naslednji strani. Res je. A ne samo to. Kaj je lepšega kot to, da se na lep poletni dan še pred zoro zbudiš v kakšni alpski dolini, se potem s svojimi odpraviš na enega od slovenskih vršacev, ki se takrat še svetlika v jutranji svetlobi, si med vzponom predihaš pljuča ter prezračiš telo, potem pa še pred kosilom, ob spustu nazaj v dolino, zaležeš kje v travi ob poti in izvlečeš kakšno novo knjigo, s katero si se morda spoprijateljil malce naključno, med zadnjim obiskom knjigarne in tik pred odhodom na zaslužen počitek. Daš si nahrbtnik pod glavo, odpreš knjigo, pogledaš svoje, da vidiš, ali so v redu, potem pa te za nekaj časa potegne v neki drugi svet, notranji svet knjige, ki jo bereš.

Tam me najdete, tam bom. Kje pa boste vi?

Foto: Borut Krajnc

Mazzini se je v svojih zadnjih romanih, kot sta bila *Nemška loterija* in *Paloma negra*, vrnil v našo polpreteklo zgodovino, v tem smislu pa gre brati tudi njegov najnovejši roman *Izbrisana*, ki svoje lovke steguje do današnjih dni. Po različnih civilnopравnih gi-banjih in poskusih ter publikacijah, s katerimi so skušali spremeniti neupravičeni administrativni izbris več kot 25 tisoč prebivalcev, ki so v Sloveniji živeli na začetku devetdesetih let (nekateri že desetletja), vendar niso imeli urejenega t. i. republiškega državljanstva, je ta (neustrezno rešena) problematika doživela tudi svojo realistično in angažirano literarno obravnavo.

»Hotel sem vpogled v misli in čustva človeka, ki 'izgine'«

Izbrisana

Miha Mazzini

Goga, 2014, t. v., 270 str., 24,90 €, JAK

Glavna junakinja je Zala Janković, ki se je rodila v Kragujevcu, potem pa se s starši preselila v Slovenijo in tu živela naprej. Ko je kot samohranilka maja 1992 rodila sina, pa se je nenadoma izkazalo, da je dejansko ena od izbrisanih. To je v resnici pomenilo, da je izgubila vse ugodnosti slovenske državljanke, od zdravstvenega zavarovanja do porodniške (dela namreč kot vzgojiteljica). Zala tako v toku romana zgroženo ugotavlja, da sploh ne ve, kaj se ji je zgodilo, in da pri tem še zdaleč ni edina. Slovenska administracija pa se eichmannovsko izgovarja na to, da je »pač ni v računalniku«. Temna stran slovenske osamosvojitve skozi Mazzinijeve oči.

Bukla: Kako to, da si se odločil za tako družbeno angažiran in aktualen tekst? Od kod notranji vzgib zanj?

Mazzini: Tole bo za te kraje zvenelo, kot da so pravkar pristali Marsovci in intervjuvaš enega izmed njih. Pripravi se. OK? Lahko?

Čutil sem moralno dolžnost.

Slovenska umetnost je pač na državnih seskih že zelo, zelo dolgo in nezavedno umetnika je razvilo senzorcje za teme, ki jih politiki nočejo. Izbrisani, ta sramotni madež, ki so ga levi in desni tlačili pod mizo, je ena takih tem.

Bukla: Kako je potekalo njegovo notranje strukturiranje? Je to plod izmišljene zgodbe ali temelji na resničnem primeru kake izbrisanke?

Mazzini: Namenoma nisem hotel resnične zgodbe, ker bi bil potem pač zavezan določenemu človeku. Hkrati pa sem toliko profesionallec, da mi je bilo jasno, da če bom pisal nekaj iz moralne dolžnosti, moram najti obliko, ki bo onemogočila moralko – in zato je trajalo tako dolgo, preden sem si izmislil zgodbo glavne junakinje in našel hiter, oster, skoraj trilerski ritem. Okoli junakinje pa so razvrščene zgodbe, ki temeljijo na resničnih dogodkih.

Obenem pa nisem hotel poceni propagande. Hotel sem vpogled v misli in čustva človeka, ki »izgine« oziroma, ki »ga izginejo«. Delam kot računalniški strokovnjak in mi je verjetno bolj kot povprečnim ljudem jasno, kakšno moč ima država prek svojih sistemov; nekdo, nekje požene ukaz v zbirki podatkov in to je to.

Bukla: Si za potrebe knjige opravil raziskavo, pogovore z izbrisanimi? V romanu se mi zdi skoraj šokanten odziv večine »vpletenih« Slovencev, ki se vsi izgovarjajo na nekakšne administrativne višave in računalniške zakonitosti. Je bilo res tako?

Mazzini: Da. Neposrednih pogovorov nisem opravljal, sem pa prebral na to temo objavljena pričevanja v knjigah, časopisnih ter revijalnih arhivih ter si ogledal dokumentarec. Pa spraševal ljudi, ki so se s tem ukvarjali, posebej bi se zahvalil Mirovnemu inštitutu.

V takem položaju si odvisen od prijaznosti tujcev, še včeraj tvojih sodržavljanov. Zato je bil pritisk po Sloveniji različen, odvisen od uradnikov, ki so odredbo izvajali.

Večina prebivalstva v takih situacijah itak in vedno pogleda proč, povsod po svetu, to je normalno. Zato je tako osupljivo in ganljivo brati o tem, kako so Danci med drugo svetovno vojno reševali in rešili Jude.

Bukla: Glede na to, da si za spletni portal Siol dolgo časa pisal nekakšen psihogram Slovencev, se mi zdi, da si v zgodbi izbrisanih našel lep primer našega delovanja v neobičajnih pogojih. Je tudi širši kontekst dvajsetih let samostojne Slovenije in Slovencev tisto, kar te je pritegnilo pri vsem skupaj? Ne torej samo zgodba o prizadetih prebivalcih, temveč tudi zgodba o Slovencih?

Mazzini: Seveda. Dr. Dragotin Dežman je sredi 19. stoletja kot eno glavnih značilnosti Slovencev navedel »našo apatijo za javne reči« in ena od oseb v romanu izreče stavek, da morajo veliki narodi gledati naprej, mali pa proč, to olajša preživetje.

Kot pisatelja me je antropološko ukvarjanje s slovenstvom in triletno pisanje kolumn privedlo do *Izbrisane*, torej do družbenokritičnega romana. Bil je že čas.

Bukla: Med branjem *Izbrisane* se mi je zdelo, da ti je bilo pri tem romanu v ospredju predvsem pripovedovanje zgodbe, njeno sporočilo. Je bil to tvoj izvirni namen, povedati, sporočiti zgodbo?

Mazzini: Za doktorat sem obširno in resno študiral nevrologijo in tisto, do česar sem prišel, je povzeto v naslovu knjige, ki sem jo na to temo objavil: *Rojeni za zgodbe*. Naši možgani sveta niso sposobni dojeti drugače kot razvrščenega v kronologijo zgodbe. Naj se modernisti prekucnejo, dobra zgodba vedno je in bo začarala ljudi. Zato jo je tudi najtežje ustvariti, kar je velik izziv za pisatelja.

Bukla: Bralcem seveda ne bova izdala pomenljivega in tudi provokativnega konca romana, vendar me vseeno zanima, ali je ta plod pisateljske »domišljije« ali pa se je naša oblast v določenih primerih izbrisanih prebivalcev dejansko obnašala tako oportunistično.

Mazzini: Hotel sem realistični srečen konec, torej rešitev z grenkim okusom v ustih. Naše oblasti so po orodju konca posegale, nisem pa slišal, da za izbrisane; niso jim bili zadosti pomembni.

Bukla: Lahko poveš še kaj o svojih prihodnjih projektih? Je zdaj na vrsti nov roman ali novo neleposlovje?

Mazzini: Že zdavnaj bi moral dokončati mladinski roman, ki ga moram le še popraviti, ampak poletje je čas športa; glede tega me gotovo razumeš, mar ne? ☺

dr. Miha Mazzini

Foto: Borut Krajnc

Sredi pajkove mreže

Tomo Podstenšek

Litera, zbirka Piramida,

2014, t. v., 177 str., 23,30 €, JAK

Podstenšek, mlad vsestranski umetnik, v svojih delih vedno govori o družbeno angažiranih temah, ki se zelo tičejo vsakega izmed nas. Pogosta rdeča nit njegovih romanov so odnosi med ljudmi, ki se znajdejo v različnih življenjskih položajih. In ker smo ljudje del neke družbe, s katero po navadi nismo zadovoljni, izražamo do nje tudi neko družbenokritično perspektivo. Včasih pa gre kak človek tudi čez rob. Roman *Sredi pajkove mreže* je napisan v podobnem realističnem slogu kot predhodna dva (*Dvigalo* in *Sodba v imenu ljudstva*), vendar je tukaj v ospredju zgodba posameznika. Avtor v njem razmišlja o bolečini, izgubi, ljubezni, krivdi in maščevanju. V prvem delu romana bralec postopoma spozna glavnega junaka, ujetega v niti pajkove mreže, ki tudi metaforično predstavlja njegovo življenje. V drugem delu pa se zgodba odvrti s filmsko dinamiko srhljivke, ki je začinjena z vrsto nepričakovanih obratov. V tekoče berljevem romanu so prikazane zgodbe posameznikov ter njihova ravnanja, ki so umeščena v določen kontekst, ob tem pa nam Podstenšek mojstrsko dopušča, da se sami odločimo, s kom se bomo identificirali in koga obsodili. > NINA GUGLETA

Svatne

Andrej Lenarčič

samozaložba, 2014, t. v., 135 str., 22 €

Zgodovinska povest o poslednjem ustoličenju slovenskega kneza na Krnskem polju, ki se je zgodilo pred 600 leti v času, ko so Rimljani zapuščali naše kraje, v ospredje postavlja župana in svobodnjaka Volka, njegovo ženo in sina Domna, ki se iz rodnega Trebnjega odpravijo na

svečanost. Njihovo pot avtor »izkoristi« za zanimiv prikaz takratnega življenja, sobivanja med Sloveni in Rimljani, ki je enim in drugim prineslo veliko novega znanja (npr. izdelava apna), podobe rimske Ljubljane in samega ustoličenja. To je tudi čas, ko ljudje počasi zapuščajo slovenske bogove in se začenjajo ozirati h krščanstvu, in ne nazadnje čas novih nemirov, saj pričnejo deželo oblegati Franki in drugi germanski narodi. Poleg *Svaten* sta v delu objavljeni še dve krajši avtorjevi zgodbi, v katerih se spominja življenja med drugo svetovno vojno. > KRISTINA SLUGA

Hlapec Jernej in njegova pravica

Ivan Cankar

ilustracije: Damijan Stepančič

Mladinska knjiga,

2014, t. v., 152 str., 24,94 €, JAK

»Hotel sem napisati agitacijsko brošuro za volitve, pa je nastala moja najboljša novela«, so na uvodni strani zapisane besede Ivana Cankarja. Socialna povest o hlapcu Jerneju, ki najprej na vasi, potem v mestu in na koncu celo na Dunaju išče pravico za dedovanje zemlje, na kateri je delal 40 let, je v novi izdaji dobila povsem moderno preobleko, a njena ideja ostaja večna. Vrhunske, tudi dvostranske ilustracije, ki so delo Damijana Stepančiča in domišljeno oblikovanje so tej vizionarski zgodbi vdihnile novo življenje. Spremnji zapis Andreja Rozmana Roze pa ji je dodal še aktualno angažirano noto. Umetnina! > RENATE RUGELJ

Ob 100. obletnici začetka 1. svetovne vojne

ŽE 2. PONATIS

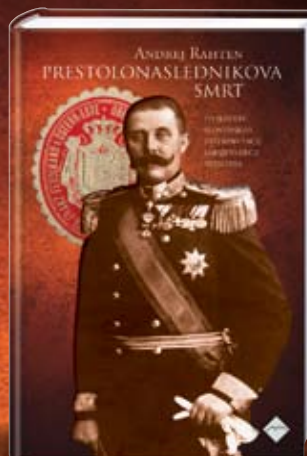
Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige.

© Mladinska knjiga

- najbolj celovit pregled dogajanja v letih 1914–1918
- osvetlitev dogodkov s socialnih in kulturnih vidikov
- tehnologije in iznajdbe, ki so vplivale na potek vojne
- portreti najvidnejših osebnosti tistega časa
- več kot 1000 fotografij

360 strani, 26 x 30 cm

Cena: 49,98 €

- ozadje sarajevskega atentata med zgodovinsko resnico in miti
- delo priznanega zgodovinarja dr. Andreja Rahtna
- napisano na podlagi do sedaj spregledanih virov

176 strani, 17 x 24 cm

Cena: 24,94 €

Več o knjigah: www.mladinska.com/vojna

Najhitreje do knjig: v knjigarnah

www.emka.si 080 12 05

Razpis literarne nagrade SVETLOBNICA 2015

Založba Družina je letos na svetovni dan knjige, prvič predstavila nagradni natečaj in literarno nagrado svetlobnica, s katero želi spodbuditi izvirno slovensko leposlovje.

Zmagovalec natečaja in dobitnik nagrade svetlobnica 2015 bo neobjavljeno literarno delo iz zvrsti roman, ki bo po presoji posebne šest članske strokovne žirije izbrano za najboljšo izmed prispelih rokopisov. Založba bo izbrani roman izdala v novi zbirki *Pretakanja* in ga posebej promovirala v letu izida.

Strokovna komisija v sestavi **Mateja Komel Snoj, Ignacija J. Fridl, Igor Škamperle, Brane Senegačnik, Jože Horvat** ter **Tone Rode** bo obravnavala vsa prispela dela in najboljšemu podelila nagrado v višini **6.000 evrov** bruto. Nagrada vključuje avtorski honorar za prenos materialnih pravic do skupne prodane naklade 2.000 izvodov. Nagrada se podeljuje v skladu s pravilnikom, ki je na voljo na spletni strani: www.druzina.si/svetlobnica. Pravilnik je sestavni del tega razpisa. Komisija si pridržuje pravico, da nagrade ne podeli, če nobeno izmed prijavljenih del ne bo izpolnjevalo pričakovanih kriterijev.

Avtorice in avtorje vabimo, naj na natečaj prijavijo še neobjavljena umetniška besedila v slovenskem jeziku, ki naj ne obsegajo manj kot sedem avtorskih pol ter naj praviloma ne štejejo več kot petnajst avtorskih pol.

Roman naj odslkiva življenjske razmere Slovencev, kjerkoli se že ta razvija: v domovini, zamejstvu ali v svetu. Roman lahko sega tudi po snovi iz zgodovine oziroma lahko prikazuje utopično vizijo prihodnosti, vendar naj bo v tem primeru njegova vsebina aktualna in blizu sodobnemu bralcu. V tej luči naj predstavlja literarne figure v okviru globalizirajoče se evropske in svetovne družbe, preizkušane v boju za obstoj v navzkrižnih interesih ideologij in nacij, zaznamovane z iskanjem smisla svoje eksistence med premagovanjem poli-

tičnih, socialnih in mišljenjskih vzorcev časa, a z vero v presežnost bivanja, v moralne vrednote in zvestobo svojemu rodu. S to človeško in duhovno močjo nam roman v umetniški viziji lahko pomaga globlje razumeti potrebo po trajnem obstoju in nujnem sožitju posameznikov in narodov, zemlje in neba.

S tem zelo splošnim tematskim zarisom založba želi pomagati pišočim pri izbiri ali pripravi tematsko-miselnih opredelitev njihovih besedil.

Rokopise, podpisane s šifro (pravo ime, naslov stalnega bivališča, naslov e-pošte in številka mobilnega telefona naj bodo zapisani v priloženi in s šifro označeni zaprti kuverti), pošljite v šestih izvodih do **31. decembra 2014** na Knjižno uredništvo založbe Družina, Krekov trg 1, Ljubljana, s pripisom »nagrada svetlobnica«. Rokopisi naj bodo natisnani na papirju v formatu A4, s pisavo Times New Roman, velikostjo črk 12 in z razmikom 1,5 vrstice. Upoštevana bodo samo neobjavljena slovenska besedila.

Avtor prijavljenega dela, ki bo po izboru komisije določeno kot najboljšo in bo prejemnik nagrade mora z založbo Družina, za nagrajeno delo skleniti založniško pogodbo za objavo avtorskega dela in prenos materialnih avtorskih pravic pod pogoji, določenimi v pravilniku.

Avtor prijavljenega dela mora delo, če je nominirano, najprej ponuditi v objavo založbi Družina. Če založba Družina ne želi objaviti dela, bo avtorja o tem obvestila v 60 dneh od nominacije dela.

Nominiranje za nagrado bomo razglasili do konca marca 2015. Založba Družina bo avtorju izbranega romana načeloma podelila nagrado na dan knjige, 23. aprila 2015. Založba Družina bo nagrajeni roman predvidoma izdala do konca novembra 2015 ter ga slovesno predstavila na slovenskem knjižnem sejmu.

Dnevi poezije in vina

26. 8. 2014, Večeri pred Dnevi
27.-30. 8. 2014, Ptuj

Pesniški festival z več kot **70 gosti** iz različnih držav sveta in večernimi branji v **12 jezikih**. Koncerti, vinske pokušine, ulično gledališče, razstave, otroški program in še marsikaj v vseh porah mesta.

ČASTNI GOSTJE:

Svetlana Makarovič (Slovenija)

Tomas Venclova (Litva)

Elke Erb (Nemčija)

www.stihoteka.com

Pripovedka o Ábrnci

Bredka pripovedka, knj. 2

Breda Smolnikar

ilustracije: Laura Ličer

Blodnjak, 2013, t. v., 37 str., 85,41 €

Če bi *Pripovedko o Dursumi* Brede Smolnikar lahko označili za politično srhljivko, je nova pripovedka nekakšna erotična groteska. Slogovno sta obe zapisani kot neskončna sklenjena poved, ki se začne z malo začetnico in je prekinjena sredi stavka. Naslovna junakinja je pragmatična, premetena kmetica z Dépale vasi, ki uvaja razne novotarije in spretno sklepa posle z okoliškimi kemičnimi in usnjarskimi tovarnami. Če njen pridelek na njivah nabreka zahvaljujoč sumljivim umetnim gnojilom, živi-

no »gnoji« kar s kurjimi dreki. Ker je od brigadirjev pred leti staknila sifilis, moža ne spusti več blizu, zato ta spolno lo teši v mišjih luknjah in racakovem zadku. Raznolikosti spolnih praks ustreza jezikovna pestrost; tako denimo avtorica za

... zapisana kot neskončna sklenjena poved ...

oné naniza cel šopek avtohtonih, »domačih« izrazov – od abrančlja, venga in ámožne do binclja in cukaline. Kdor bo prebral pripovedko, bo na tržnici zagotovo drugače gledal na doma vzrejene race in »naravno« pridelano zelenjavo. > MAŠA OGRIZEK

Sonce zahaja v Celju

Eva Kovač

Litera, zbirka Piramida,

2014, t. v., 183 str., 22,90 €, JAK

»Narkomanska ljubezen je tako tragična – nobene rešitve nikjer, samo trpljenje in brisanje trpljenja do naslednjega trpljenja,« lahko z avtoričinimi besedami povzamemo avtobiografsko pripoved, napisano tako iskreno, da si moramo med branjem večkrat oddahniti od vsega hudega, kar droge prinašajo v odnos mladega para. Pisateljica nas s poetiko jezika pelje globlje v razumevanje narkomanske ljubezni – besede ji pomenijo ogromno (samoterapija s pisanjem): »Edino besede so še ostale.« In na drugem mestu: »Besede so vsaj res.« Skozi zgodbo nas spušča v bližino lastnega samoizpraševanja, v boj z bolečino, v iskanje svojega mesta v svetu, tudi v izpuščanje bolečine in iluzij in tako ob koncu beremo: »Zdaj doumem eno pogostih besed svoje Učiteljice – sprejemanje.« > SABINA BURKELJCA

Dvoživke umirajo dvakrat

Zoran Knežević

Cankarjeva založba,

2014, t. v., 159 str., 22,95 €, JAK

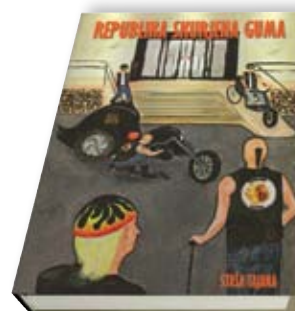

Junaki kratkih zgodb, zbranih v zbirki, kljub fizičnim premikom, ostajajo zatakneni na mestu. Odhod iz vodinskega podeželja v obljubljeni Sloveniji ne razreši intimnih dram, ki jih puščajo za sabo. Četudi je velik delež zgodb intoniran z brezperspektivnostjo sedanje politično-ekonomske krize, je pravi vzrok, ki junake drži prikovane na mestu, zanikanje: da je oče zapustil ženo in sina, da je posiljeno dekle ubilo lastnega otroka, da je upokojenki za možem umrla še hči, da je ostareli oče dementen ... Junaki uporabljajo različne strategije, s katerimi preprečujejo potlačenim travmam, da bi se pregrizle v zavest – od norosti in agresije do avtogenega treninga in storilnosti. A pošast preteklosti nikoli ne izgine, le potuhnjeno preži, dokler ne napade kot lev v nočnih morah ali herpes zoster na hrbtu. Kot nakazuje naslov dvojno življenje namreč ne prinaša dveh življenj, ampak dvojno smrti. > MAŠA OGRIZEK

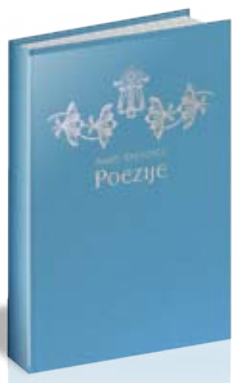
Republika skurjena guma

Staša Tajana

Infomedija, 2014, m. v., 356 str., 19,90 €

Potem ko Toni Brrrrr, upokojeni motorist, izve, da je njegov sin zakockal večino družinskega premoženja, med drugim tudi dom za ostarele Sončni žarek, vzame stvari v svoje roke. Na pomoč pokliče svoje nekdanje kolege, navdušene motoriste, s katerimi se zaradi svojega dolgotrajnega zdravljenja neke poškodbe že lep čas ni videl. Preseneti ga, ko opazi, kako tonejo v (starostno) apatijo in alkohol, zato se odloči za vsesplošno akcijo: za začetek znova kupi dom za ostarele, ki ga v čast starih motorističnih časov poimenuje Republika Skurjena guma. Nato skliče veliko srečanje vseh starih kolegov ter njihovih žena in jim predstavi svoj »bojni« načrt za novo, nadvse pestro življenje ... Staša Tajana, ki je do zdaj večinoma ustvarjala in objavljala dela za najmlajše, v svojem romanesknem prvencu navduši bralca z živim jezikom, s pristnim humorjem in z dinamičnim tokom dogajanja, tako dinamičnim, kot so tudi njeni na koncu romana prav nič »skurjeni« junaki. Zabavno in kratkočasno branje! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Faksimile Gregorčičevih poezij, 1908

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA

Prva slovenska založba

www.mohorjeva.org

Celje

Prešernova 23
T 03/490-14-20

Ljubljana

Nazorjeva 1
T 01/244-36-50

Senegačnikovi verzi iz glasbe v Tišino

Najsi gre za snovanje za otroke (Šviga gre lužat), za potep v romaneskni svet (V pozlačenem mestu) ali v pesniške vode (Časovni kvadrat, Rojstva, Vodna črta, Sredi kuhinje bi rasla češnja), za prevajanje ali pa bogato publicistično ustvarjanje – vsestranska Miriam Drev se prav vseh naštetih področij loteva z iskrenim navdušenjem in na moč predano! Takšna pač je: če ne bi izrazila vsega, kar nosi v sebi, bi jo verjetno preganjal občutek neizpoljenosti.

A ta hip je še kako srečna in izpolnjena! Pred nedavnim je izšel njen novi roman Nemir, ki bo zagotovo nagovoril pisan krog bralcev.

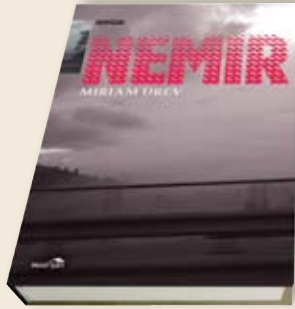
»Neke stvari hočejo biti povedane!«

Nemir

Miriam Drev

Modrijan, zbirka Bralec,

2014, m. v., 264 str., 16,20 €, JAK

Bukla: Že samo bežen pregled vašega ustvarjalskega opusa nakazuje, da suvereno plujete po različnih vodah in vam ni tuje ne ustvarjanje za otroke, ne pisanje pesniških zbirk in romanov, ne prevajanje ali pa različno publicistično delo. Bi vas, če bi ustvarjali samo na enem področju ter se ne bi mogli izražati na različne načine in v različnih oblikah, to razžiralo ali celo utesnjevalo? In v katerem od žanrov se vendarle počutite najbolj »doma«?

Drev: Odvisno od obdobja. Književno prevajanje je moj vsakdanji kruh in zato stalnica. So pa avtorji, takšni so bili v zadnjih letih Philip Roth, P. Carey, A. S. Byattova, ki so zahtevali večji poustvarjalni angažma in so mi komaj pustili kaj energije. Obenem takšno prevajanje prinaša veliko zadoščenja. Ko pišem svoje stvari, to od mene izvabi spet drugačno zbranost. Pri poeziji začetim notranjo nujno. K njej se ne morem spraviti z razumsko odločitvijo. Preden sem se opogumila in dokončala prvo zbirko, sem v sebi res čutila nedopolnjenost. Podobno se mi je dogajalo v času pred pisanjem prvega romana. Kot pravi kanadska pisateljica Margaret Atwood: »Neke stvari hočejo biti povedane.«

Bukla: Sedem let ste živeli na Dunaju in zdi se, da je to mesto pustilo na vas velik pečat. Že v svojem prvem romanu *V pozlačenem mestu*, ki je izšel pred dvema letoma, ste namreč dogajanje postavili v avstrijsko prestolnico, pa tudi del vašega najnovejšega romana *Nemir*, sploh v zgodbi Indijke Sangite, se odvija na Dunaju. Kako »usoden« je torej Dunaj za vaše junake, pa tudi za vas osebno?

Drev: No, prvi roman je zmes »ljubljskega« in »dunajskega«. V *Nemiru* je v središču bolj Gradec kot mesto srečevanja dveh likov, zatem se pripoved iz Ljubljane prenese v Budimpešto. Dunaj ima manjšo težo, čeprav se v njem nastani Sangita, vendar tudi njo še vedno opredeljujeta rojstna Indija in doživetja v Sloveniji, takrat Jugoslaviji. Pravzaprav se dobršen delež dogajanja, več dramatičnih dogodkov, odvije med vožnjo. Ko sem knjigo končevala, sem ugotovila, da se mi je med drugim izpisal »roman cestek«.

Dunaj pa je meni osebno prinesel marsikaj. Ne le vživljanja v novo kulturo okolje in s tem obogatitev, temveč tudi izgube.

Bukla: Bralec obeh vaših romanov takoj opazi, da ste izjemno natančni v opazovanju najmanjših detajlov in v zaznamovanju čutenj junakov, kar spretno nizzate vse od začetka pa do konca obeh svojih romanov. Koliko osebnodoživljajskega dajete v tovrstno ustvarjanje, da vam uspe takšen potop v globine duše junakov in s tem prepričljivo oblikovanje celotnega toka dogajanja?

Drev: Kakšna avtobiografska prvina bi se našla, v prvem romanu jih je bistveno več. Ampak filtri časa, spomina, navsezadnje tudi literarne zvrsti same, ki terja gradnjo, ujemanje delov in uravnavanje pripovednih linij na več ravneh, vplivajo nanje in jih ključno spremenijo. Celo če bi želela postaviti

ti v ospredje nekatere lastne izkušnje, ima proces pisanja lastno logiko, ki na stopnji, ko zastavljen ali že napisano besedilo dopolnjuješ, pomete z marsičim. Duševni razvoj likov, tek človeškega življenja, seveda v stiku z družbenimi procesi, me kratko malo zanima. V *Nemiru*, tam, kjer je v središču begunec Tibor, nakažem temo grešnega kozla v družini, ukvarjam pa se tudi z vprašanjem, komu je nekdo pripravljen ali zmožen zaupati najosebnije zagate, svoj izmuzljivi občutek krivde, po eni strani osramočenost, po drugi napadalnost, ali pa, koliko je sploh zmožen dvigniti pokrov z družinskih senc. Ni nujno, da se razkrije partnerki oziroma partnerju.

Bukla: Menda naj bi bila ena od junakinj romana, indijska glasbenica Sangita, povzeta po resnični osebi. Je ustvarjalcu laže, če ima, ko gradi in brusi svoje like, še preden jih potem postavi v celoten tok dogajanja, v glavi vsaj okvirno podobo neke resnične osebe?

Drev: Tega ne bi mogla poplošiti. Ampak v tem primeru mi je za upodobitev Indijke prišlo prav, da poznam stvarno osebo, ki so se ji na življenjski poti zgodili nekateri od opisanih zasukov, tudi precej nenavadnih. Z več suverenosti sem zatem tej podlagi dodala fiktivne nanose in dialoge. V drugem delu romana, kjer pripoveduje Sangita, se ukvarjam z dilemo, kje ji je, ženski v njenem položaju – hkrati pa je to univerzalna dilema – tradicija v oporo in kje jo neusmiljeno duši.

Bukla: Ne le najgloblji, intimni svet junakov, ampak tudi jezik igra v vaših delih pomembno vlogo. Ta je v romanu *Nemir* ponekod bogat z metaforami, spet drugje pa zelo izčiščen ali celo oster. Tako lahko bralec takoj začuti notranjo razpetost junakov, še posebej, denimo, Tiborjevo. Se z jezikom med ustvarjanjem namensko ukvarjate in ga (pre)oblikujete ali pa se, nasprotno, preprosto prepustite toku, ki vas vodi od začetka ustvarjalskega zanosa do konca?

Drev: Jezik je zame usmerjevalec, prek jezika se razkriva zavest protagonistov, prek izrazja si ustvarimo sliko o njih, enako učinkovito, kakor si jo ustvarimo s pomočjo njihovih odzivov in početja. Jezik avtorju preskrbi dodatno razsežnost, nakaže, recimo, sanjaštvo, občutja na meji s psihotičnim zdrsom ali nezavedno mržnjo. Besede, ki jih položiš v usta svojih likov, lahko bralec sprovcirajo, odvrnejo, pomirijo, pritegnejo ali zastrašijo. Namerano izbrana jezikovna lestvica od književne do pogovorne, nekje pa sem se poigrala z narečjem, se mi zdi potrebna. Med pisanjem se kljub temu hkrati prepuščam, kajti s prehudo sprotno jezikovno cenzuro bi se preveč zavirala.

Bukla: Skupna nit dogajanja v vašem novem romanu, ki je zgrajen na zaznavah osebnega pa tudi širše družbenega sveta treh junakov, Slovenke Eme, Madžara Tiborja in Indijke Sangite, je nedvomno nemir.

Miriam Drev

Foto: Borut Krajnc

Notranji, najgloblji, na ravni duše posameznega junaka, pa tudi nemir kot zrcalna slika celotnega dogajanja v različnih časovnih obdobjih romanesknega dogajanja. Se vam zdi, da je prav nemir, ki lahko tako kot pri Tiborju prinese marsikatero posledice, tisti, ki tudi sicer v življenju usodno vpliva na določen razplet dogodkov? Bi se bilo v tem pogledu vrednejše ravnati po Emi in Sangiti, ki kljub vezem lastnih preteklosti vendarle bolj stojita »tukaj in zdaj«?

Drev: Neka mera nevrotičnosti, recimo ji nemir, je vpisana v našo sodobnost in nas preganja. Malo večja prizemljenost najbrž pride prav. Predstavljam pa si, da se bodo dejanja ali pa načela osrednje trojice v bralcih odlikovala različno. Vsakdo bere po svoje, prenaša v besedilo lastne izkušnje in nazore.

Bukla: Koliko časa je nastajal *Nemir* glede na to, da ste morali preučiti tudi marsikatero zgodovinske vire in zapise o različnih kulturah? In kdaj je padla končna odločitev za obstoječi naslov romana, saj se vam menda zdi iskanje pravega naslova ena težjih stvari v procesu ustvarjanja?

Drev: Kakšen naslov kar »pade iz zraka«, kakor da bi ga knjiga imela skoraj vnaprej. Tako je bilo pri treh pesniških zbirkah, pri eni pa se mi je skrivaj. Naslov je sicer pomemben, toda vsebina še precej bolj. Ta roman sem dokaj zdržema pisala lani, vendar sem ob tem tudi prevajala, čeprav ne ves čas – zato bi težko seštel mesece. Obravnavano snov sem v sebi nosila od prej, glavne izseke sem imela že dalj časa tudi v osnutku. Raziskovanje kulture, zgodovinskih danosti, čeprav je tega precej, vseeno ni bila najbolj zamudna stran zadeve. Kakšne reči poznam in sem jih bolj preverjala kakor spoznavala na novo.

Bukla: Ne le v *Nemiru*, tudi v drugih vaših delih, denimo v zadnji pesniški zbirki *Sredi kuhinje bi rasla češnja*, dajete velik pomen obračunom z osebnim in tudi s kolektivnim spominom, družinskim odnosom, samoiskanju. Te teme vas, kot se zdi, očitno nenehno vznemirjajo. Zakaj?

Drev: Mislim, da so to teme, ki si jih deli veliko ljudi. So kakor neskončna zgodba. V našem okolju veliko damo na pridnost. S tem in s prilagajanjem oziroma ugajanjem smo skoraj obsedeni, deklicam se takšno naravnost vztrajno vtepa v glavo, danes nič manj kot nekoč, kot opazujem. Neke sposobnosti se tako zatre in jih je treba dobesedno izkopavati, kar lahko traja in traja. Kako udejanjiti svoje sanje? Se jih sploh zavedaš? To je, na primer, del Eminega tipanja, samoiskanja. Potem so tu prikriti ali včasih vandalski vdori v posameznikove odločitve iz zakulisja ... do kod se jim je zmožen postaviti po robu? Sploh če se za povrh ubada z lastno razklanostjo. Tovrstna vprašanja so neminljiva, gradiva zlepa ne zmanjka. Zbirka *Sredi kuhinje bi rasla češnja* v tem pogledu, razumljivo, vsebuje veliko več osebnega doživljanja kot pa moja proza.

Bukla: Ob vsem omenjenem pa vas vznemirjajo tudi čisto drugačne, bolj »vsakdanje« teme. Že v študentskih letih ste namreč skupaj s kolegico Sonjo Tomažič izdali prvo takratno izvirno vegetarijansko kuharico z naslovom *101 zelenjavni jedilnik*, ki je pred dvema letoma izšla v posodobljeni in še lepši izdaji. Vas tovrstno ustvarjanje sprošča med pisanjem oziroma v času zorenja idej za nova dela?

Drev: Kuharica je bila v tistem času nekaj presneto korajžnega, a tudi inventivnega, kot na to gledam zdaj. Študentki književnosti, ki ju je zaneslo v kuharske vode! Sva se pa delu posvetili z veliko predanostjo. K prenovljeni izdaji nas je vse, ki smo sodelovali, spodbudilo nagovarjanje drugih k ponatisu, kajti knjiga je bila davno razprodana, vmes pa je odrasel nov rod. Razvrstitev v jedilnike se še zdaj zdi posebna domislica. Kuhinja je od nekdaj srce vsakega bivališča in, ja, pri jedeh rada malce izumljam.

Ampak z literaturo to ni povezano, je pač drugo področje – ljudje smo »multibitja«, privlačijo nas različne reči.

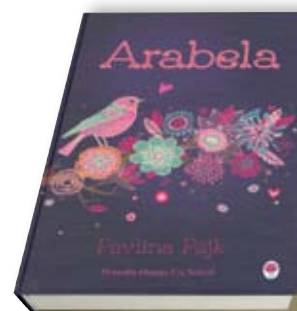
Bukla: Se vas zdaj, ko je vaš sveži roman že zunaj, že kaj loteva novi »ustvarjalski nemir«? Kam ga boste usmerili?

Drev: Hm, v dveh letih so izšle tri moje knjige. Naj odgovorim, kot bi odgovorila moja akterka, novinarka Ema: »Za zdaj malo predaha. Mogoče ob espresso na avtocestnem počivališču ali pa na klopi s pogledom na reko.«

Arabela

Pavlina Pajk

Zala, 2014, t. v., 136 str., 23,95 €

Izvirnik romana, ki je izšel leta 1885, v posodobitvi deluje sveže in zagotovo vredno branja. Pavlina Pajk (letos je 160. obletnica njenega rojstva) je bila plodna pisateljica, začetnica slovenskega literarnega feminizma, vzornica Zofke Kveder, predvsem pa konkurenca moškim pisateljskim kolegom. Slovenščine se je naučila pozno, kljub življenju na tujem pa ji je ostala zvesta do smrti. Arabela odrašča pri trdosrčnih sorodnikih, ki si želijo le njenega premoženja. Ona pa je njihovo popolno nasprotje: je pokončna, sočutna in ljubeča. Ne glede na to, da ji življenje ni prizanašalo, pa ostaja povezana s seboj, saj dobro ve, kaj si želi. V 130 letih se pravzaprav ni dosti spremenilo: pohlep, (temne) družinske skrivnosti, zasmeh dobrote ... Roman, ki se lahko kosa z deli sester Brontë ali Jane Austen. Vreden filma, samo pogumni ljudje (podobni Pavlini ali Arabeli) bi se morali najti. > SABINA BURKELJCA

So z vilicami pisali

Marija Samec

ilustracije: Dora in Janez Adamič

ZRC SAZU, 2014, t. v., 396 str., 25 €

Že 44. knjiga v zbirki *Glasovi*, ki jo ureja ddr. Marija Stanonik in tokrat prinaša folklorno pripovedno gradivo iz Grosuplja in okolice, najprej pritegne pozornost z naslovom in nato še z vsebino. Če se je reklo ali se še vedno reče, da nekje pišejo z vilicami, to pomeni, da vsako ceno početverijo – ker imajo vilice štiri roglje ... Slavistka in bibliotekarka Marija Samec je zbrala kar 555 etnoloških in drugih pripovedi, med katerimi je tudi trinajst dragocenih pravljic; manj je bajčnih in legendarnih, več pa zgodovinskih povedk; številčno prevladujejo etnološke pripovedi, o krajih in ljudeh iz tega konca Dolenjske pa veliko povedo tudi anekdote in šaljive povedke. Za vse je značilno, da jih je mogoče najti na terenu še danes ali da njihovi viri niso starejši od petdeset let, besedišče in skladnja pa sta čim bolj zvesta živemu govoru in glasoslovno prirejena današnjemu knjižnemu jeziku. > IZTOK ILIČ

Iz jezika v jezik

urejanje: Lidija Dimkowska

prevod: Nada Grošel et al.

DSP, 2014, m. v., 522 str., 5 €

Za večino izmed nas je literatura, ki jo ustvarjajo priseljenci ali pripadniki manjšin v Sloveniji, prava neznanka, zato je antologija, ki orje ledino na tem področju, več kot dobrodošla. Vanjo je vključenih 34 avtorjev, od že poznanih (Josip Osti, Erica Johnson Debeljak) do še neuveljavljenih, pri čemer kot najmlajši antologijo zaključuje pesnik Péter Pál (1998). Največ literatov prihaja iz držav nekdanje Jugoslavije, nekaj iz drugih evropskih držav, pa tudi iz ZDA in Afrike. V knjigi najdemo vse literarne vrste in raznolike teme, nekatere, kot je npr. vprašanje identitete, pa seveda zaposlujejo več avtorjev. V poglobljenem uvodu glavna urednica Lidija Dimkowska opozori na izjemno mačehovski odnos naše države in kulturnega prostora do teh avtorjev, saj so, ker ne pišejo v slovenščini, obravnavani kot »tuji avtorji«. Pri tem ni pomembno, da nekateri izmed njih živijo v Sloveniji skoraj vse življenje, takšno pojmovanje pa je še posebej absurdno v primeru pripadnikov manjšin, katerih matična država je Slovenija. > KRISTINA SLUGA

Novi humoristični potopis pisatelja, prevajalca in publicista Branka Gradišnika (na zadnji strani knjige o njem piše, da se je rodil leta 1951 in za zdaj še ni umrl) je tematsko nadaljevanje njegove zbirke tovrstnih knjig pod skupno oznako Strogo zaupno, ki so se do zdaj že dogajale na Irskem (v dvoje), Siciliji (družinsko), Hrvaškem in Ljubljanskem (družinsko).

»Dejansko si nikoli nič ne izmišljam, seveda me pa včasih zanese, da kak dogodek dramatično obarvam!«

En kuža v Lizboni, da o ljudeh ne govorimo

(Strogo zaupno na Portugalskem)

Branko Gradišnik

Cankarjeva založba, zbirka S poti,
2014, m. v., 398 str., 29,95 €, JAK

Pred kratkim je Gradišnikovo družino ženina diplomatska kariera pripeljala še v Lizbono in jih, tokrat z dodatkom v obliki psa Ferrisa, ki je naslovni junak knjige, popeljala po Portugalski. Humorno-tragične družinske pripetljaje Gradišnik pleče s sebi lastno besedno virtuoznostjo, ki najbolj zažari ravno tam, kjer ima glavno vlogo jezik (denimo pri poskusu sporazumevanja s portugalsko policijo z uporabo prilagojene francoščine ali pa pri pogovarjanju z ukrajinsko čistilko, kjer govori slovensko z uporabo besedišča iz *Gospodarja prstanov*), pri tem pa njegova pripoved tu in tam preide tudi v bolj resno intonacijo, s katero avtor bralca opozarja, da je življenje pot z nujnim začetkom in neogibnim koncem. Mimogrede avtor trosi še nevsiljive nasvete za polnejše in bolj zdravo življenje. Skratka, gre za grenko-sladki humoristični roman iz resničnega življenja, s katerim Gradišnik dosega mojstrstvo velikih svetovnih humoristov – Jeroma, Twaina, Thurberja – ki jih sam prevaja z enako jezikovno inventivnostjo.

Bukla: Do zdaj si v svojih potopisih in topografijah popisal dopustovanje, pa dolgotrajnejše bivanje v že kar nekaj državah. Kje je bilo bivanje najprijetnejše in kje je nudilo najboljše izhodišče za popisovanje humorističnih pripetljajev?

Gradišnik: Človek kot polžjo hišico tovari s sabo svoj značaj. Bivanje je povsod prijetno, če je ta značaj prijeten. Moj je, kot kaže, prijeten, kajti povsod mi je bilo doslej lepo. Seveda veliko zaleže tudi prijetna družba, v mojem primeru je to družina. Obstaja seveda korelacija med prijetnostjo bivanja in nezanimivostjo zapisanega, zaradi katere se iskreno veselim vsake neprijetnosti. Doslej je v tem pogledu vodilna dežela (če ne upoštevam Slovenije) Portugalska, kjer smo se bili primorani kar trikrat preseliti. Slovaška, kjer smo zdaj, se zdi od vseh dežel najprijetnejša in samo upam lahko, da se ukrajinska kriza ne bo kar poglela, sicer ne bo o čem pisati.

Bukla: V knjigi *Na Irskem sta, recimo, z ženo Bernardo potovala še v dvoje, na Portugalsko pa se vam je (poleg otrok) pridružil še pes Ferris. Kako sta se število in funkcija družinskih, s tem pa tudi knjižnih junakov odražala v vašem pisanju in potopisu? Je to predstavljalo problem ali priložnost in izziv?*

Gradišnik: Najlaže se delam norca sam iz sebe, do vseh drugih moram izkazovati več obzirnosti. Bernarda je zelo potrpežljivo bitje, sicer pa ima v mojem pisanju vlogo »straight mana« v komičnem paru. Na srečo je tu njena služba, ki mi postavlja silne omejitve v svobodi izraza in izdajanju diplomatskih tajnosti. Teže je pa z otrokoma, ki ne ljubita šal na svoj račun in sta kot mladoletna najbrž tudi zakonsko zaščitena pred literarnim zlorabljanjem. Na srečo je tu še Ferris, ki se nič ne pritožuje, če le dobi dovolj jesti.

Bukla: Tvoji potopisi so avtentični, so torej (pogosto dnevniški) popis tega, kar se je res zgodilo. Bralcu se zastavlja vprašanje, koliko je napisano potem za poznejšo knjižno obliko tudi ustrezno literarno nadgrajeno? Kako poteka pisateljski postopek pri tvojih potopisih?

Gradišnik: Dejansko si nikoli nič ne izmišljam, seveda me pa včasih zanese, da kak dogodek dramatično obarvam, tako kot počnemo vsi »ob tabornem ognju«. Osebo sem dovolj pogumen, da ne izrečem ničesar, česar ne mislim, nisem pa tako nor, da bi izrekel vse, kar mislim. Pri potopisih (Irska, Sicilija) se omejujem na skrajno skope sprotne zapise, bolj šifre, ki naj bi me pozneje spomnile, kaj se mi je zgodilo (kajti človek je zmožen pozabiti tako rekoč več, kot je

doživel). Pri bolj topografskih delih (*Glava in Rep vojvodine Kranjske, V senci pod zelenim zmajem, En kuža v Lizboni*) črpam iz obširnega sprotnega dnevnika, ki ga sicer pišem iz navade in ne z namenom objave. Odlomke, ki terjajo iskrenost, puščam po možnosti nepredelane, torej kakor sem jih zapisal v sprotni dnevnik. Kjer je poudarek na humorističnosti, je treba včasih piliti, če želi avtor učinek spontanosti.

Bukla: Humor je morda najbolj prepoznavna skupna značilnost tvojih potopisov. Kako je sploh prišlo do njegove uporabe? Kakšno evolucijo je doživel v dvajsetih letih od tvojega prvega potopisa? Kako so na njegovo uporabo vplivali humoristi, ki si jih tudi prevajal v tem času?

Gradišnik: S tem je pa takole: v mlajših letih sem bil morda sicer intelektualno duhovit, vendar v resnici šomostrski, suhoparen človek. Ni dovolj imeti samo smisel za humor, treba je humor (vlago, žmohtnost) imeti v sebi – gre za življenjsko radost. Ta se je v meni sprostila šele potem, ko sem zaživel z Bernardo (začeniš z letom 1991). Po tistem sem znal na življenjske neprijetnosti gledati z optimizmom, dobrodušno. Med prevajanimi humoristi so sami taki, ki sem jih bral že v otroštvu. A več humorja mi je dal, recimo, moj še živi stric Branko iz Maribora. Odloča dobrodušnost, brez nje je vse skupaj spakovanje ali celo hudobija.

Bukla: Kateri od angleško pišočih humoristov ti je morda vzor pri tvojem humorističnem pisanju? Parafraza naslova knjige *Trije možje v čolnu, da o psu niti ne govorimo bi lahko pomenila, da je to morda Jerome Klapka Jerome?*

Gradišnik: Mislim, da sem nekeje napisal, naj si ljudje, ki ne utegnejo brati mojih knjig, vzamejo njegove *Tri možje v čolnu*. Seveda ga moje pisanje ne dosega, je pa treba upoštevati, da je imel to prednost, da se je prej rodil in je torej lahko oral ledino. Dober humorist ne bo ponavljal tujih in starih štosov. Jeromu glede tega ni bilo treba paziti. Oziroma vsaj v *Treh možeh v čolnu* ne – pozneje pa mu ni bilo lahko, kajti ves čas mu je grozilo, da bo ponavljal sam sebe. Na srečo se humoristi staramo in s tem vznikajo novi šizeji.

Bukla: Drži, ravno v knjigi *En kuža v Lizboni, da o ljudeh ne govorimo* je poleg vsakodnevnih (potopisnih) pripetljajev kar nekaj prostora namenjenega tudi življenju nasploh, tudi njegovim trpkostim. Ob tem sem dobil občutek, da skušajo tvoji potopisi biti vse bolj tudi učbeniki življenja – ali pa se ti vanje pač samodejno vpisuje tudi tisto, s čimer se tedaj morda ukvarjaš v vsakdanjem ali prevajalskem življenju?

Gradišnik: Soljenje pameti mi je bilo od nekdaj v slast in razvado. Razlika je morda samo v tem, da zdaj morda res premore nekaj soli.

Bukla: V zadnjem času bivaš na Slovaškem, v Bratislavi. Se morda čez nekaj let lahko nadejamo tudi knjige od tam? So tvoji potopisi morda del projekta, kako življenje preleti v izvrstno literaturo? Lahko morda še kaj poveš o svojih nadaljnjih projektih?

Gradišnik: Že skoraj trideset let se držim zaobljube, da se ne bom nič izmišljeval. Najraje torej sploh ne bi pisal, a žal se v prvi polovici življenja nisem izučil za noben spodoben poklic. Tako zdaj pišem pač o realnih rečeh, ki mi jih je mar. Glede Slovaške bom še videl, ali si jo bom kaj privoščil (kajti zelo lepo so me sprejeli, med drugim objavljajo moje reči v bratislavski *Pravdi*). Nič, mogoče samo objavim svojo knjigo o Sloveniji, pač z nekaj nomenklaturnimi popravki, toliko da se bo nanašala na Slovaško. Saj itak ves svet zamenjuje ti deželi. Ne vem samo, zakaj se nad to »neprepoznavnostjo« pritožujemo. Saj je menda ja super, da lahko človek tujcu, ki strmi nad, recimo, prodajo Mercatorja, pojasni: »Ah, ne, to ste zamešali – to je bilo na Slovaškem!«

Branko Gradišnik

Nebesa (ni)so hec

Zakaj so veselje, humor in smeh bistvo duhovnega življenja

James Martin

prevod: Klementina Logar

Družina, 2014, t. v., 247 str., 24,90 €

James Martin, ki, tako kot aktualni papež Frančišek I., prihaja iz reda jezuitov, želi na glavo postaviti splošno prepričanje, da je vera nekaj dolgočasnega, resnobnega ali celo duhomornega. V inovativni knjigi z naslovom, ki posredno dokazuje obstoj nebes, sicer ne najde velike kopice zabavnih prilik iz *Svetega pisma*, zato pa jih odkriva v citatih, praksah in anekdotah kristjanov iz vseh poznejših dob. Osrednji pomen Martinovega veselega evangelija je odkrivanje življenjske radosti ter humornih plati iskanja Boga ...

... odkrivanje življenjske radosti ter humornih plati iskanja Boga ...

ga, ob čemer postreže z marsikatero parabelo iz različnih krščanskih tradicij. Celo v Materi Tereziji najde komedijantko in mimo-grede navrže kak vic o pokojnih papežih, saj, kot pravi, »humor nas opominja, da nimamo vseh niti v svojih rokah«. > ŽIGA VALETIČ

Karikature

Marjan Amalietti

Amalietti & Amalietti, 2014, m. v., 130 str., 21 €

Eden od vidnejših slovenskih karikaturnistov, ki so imeli možnost ustvarjati pod okvirom nekdanjega humorističnega lista *Pavlihe*, je bil tudi Marjan Amalietti (1923–1988). Knjiga s preprostim naslovom *Karikature*

prinaša pregled njegovega risanja v letih 1959, 1962, 1971 in 1972, poleg tega pa izčrpno spremno besedo, ki jo je pripravil Amalietti sin Peter, dolgoletni založnik in pisatelj. Besedilo se naslanja na strokovne zapise umetnostnega zgodovinarja Damirja Globočnika in na pripoved Bogdana Novaka, zadnjega urednika *Pavlihe*; tudi v tem delu najdemo Amaliettijsve naslovnice in številne smešnice, ki kot specifična likovna zvrst tudi danes opremljajo večino časopisov in revij – na ramenih pionirjev. > ŽIGA VALETIČ

Nesojeni kavboji

Martin Ramoveš Band

Forum in Radio Študent, zbirka O, 2014, m. v., 78 str., priložena zgoščenka, 12 €, JAK

Nesojeni kavboji so mini inovacija – glasbeni album v stripu oziroma neke vrste literarni videospot. Knjigi je priložen album primarnega rocka in blue-sa (bobni, dve električni in bas kitara, orglice, klaviature), ki pridobi dodatno surovost, če glasbo zraven tudi gledamo oziroma beremo. V vlogi avtorja besedil in črno-belih risb nastopa večkratno nadarjeni Martin Ramoveš, zato iz izdelka veje prepričljiva in skladna avtorska nota. Čeprav deset zgodb ne upodablja generacije današnjih mlajših odraslih, se skozi bizarne podobe in trpke verze kažejo ravno izgledi, kot jih v ironični sedanosti mnogi vidijo za svojo prihodnost. Nov umetniški presežek iz Stripburgerjevih logov. > ŽIGA VALETIČ

Začetki evropskega feljtonskega romana

Norbert Bachleitner

prevod: Katarina Bogataj Gradišnik

Znanstvena založba Filozofske fakultete, in Alma Mater Europaea, 2014, m. v., 190 str., 19,90 €

Z razmahom časopisja v začetku 19.

stoletja je svojo pomembno vlogo v njem dobilo tudi objavljane literature, največkrat t. i. feljtonskih romanov, ki so izhajali v nadaljevanjih in bili pisani posebej za ta medij. To je imelo svoje prednosti (hitrost objave), pa tudi pomanjkljivosti (nedoslednost besedila zaradi te hitrosti). Pričujoča monografija dunajskega profesorja primerjalne književnosti prinaša sistematičen pregled začetkov tega žanra ter njegovo literarnoteoretično in praktično opredelitev v Evropi do začetka prve svetovne vojne. Takim objavam svojih del se niso odrekli niti znani svetovni pisatelji, kot sta bila, denimo, tudi Dickens in Dostojevski. V dodatku k osnovnemu besedilu pa je Miran Hladnik, profesor slovenske književnosti na ljubljanski Filozofski fakulteti, opredelil še začetek in pojavljanje feljtonov v slovenskem časopisju v taistem obdobju, pri čemer je vanj vključil tudi izseljenske liste. Poročilo o času, ko so nadaljevanja romanov ljudi utrjevala v nakupovanju dnevnega časopisja. > SAMO RUGELJ

mo, tudi Dickens in Dostojevski. V dodatku k osnovnemu besedilu pa je Miran Hladnik, profesor slovenske književnosti na ljubljanski Filozofski fakulteti, opredelil še začetek in pojavljanje feljtonov v slovenskem časopisju v taistem obdobju, pri čemer je vanj vključil tudi izseljenske liste. Poročilo o času, ko so nadaljevanja romanov ljudi utrjevala v nakupovanju dnevnega časopisja. > SAMO RUGELJ

Niko Grafenauer

KRALJICE MAČKE

Ilustriral
Jože Ciuha

trda vezava, 112 strani
23,40 €

Helena

Elizabeta

Katarina Velika

Kleopatra

Marija Terezija

www.modrijan.si

Potujte s knjigo!

Kaj boste brali to poletje?
Razmislite, preden začnete pripravljati kovčke.

Skok v preteklost?

Dušan Šarotar: Biljard v Dobrayu

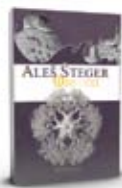
V soboškem hotelu Dobray v eni sami noči ob koncu 2. svetovne vojne trčijo številne usode. Medtem ko je samo še vprašanje ur, kdaj bo osvobodjena tudi Sobota, v Dobrayu še vedno igrajo zadnjo partijo biljarda ...

Lado Kralj: Če delaš omleto

Mlada slovenska pisateljica se leta 1934 poda na potovanje v Rusijo, kjer se nazadnje izreče za komunistično idejo in Stalina. Po zgodovinskem sporu Tito – Stalin ima prav ta odločitev zanjo tragične posledice.

Srečanje s sedanjostjo?

Aleš Šteger: Odpusti

V srcu štajerske prestolnice hobotnica trinajstih posvečenih obvladuje mesto. Sredi bizarnih peripetij se Adam Bely in Rosa Portero podata po sledih zlovesčega združenja z enim samim namenom: odpustiti njegove podanike s tega sveta.

Potovanje v prihodnost?

Michel Houellebecq: Možnost otoka

Komik z zavirljivim bančnim računom živi v histerični družbi seksualnega liberalizma. Po neuspeh ljubezenskih zvezah najde upanje v seksti elohimistov - v obljubi večnega življenja in neskončni možnosti reproduciranja užitek.

Don DeLillo: Kozmopolis

Newyorški multimilijonar si zada na videz preprosto nalogo: obiskati frizerja na drugem koncu Manhattan. Potovanje v razkošni, visoko tehnološko opremljeni limuzini se izkaže za pravo futuristično odisejajo.

Premalo prostora v kovčku?

Berite jih tudi kot e-knjige: www.biblos.si

Beletrina
www.beletrina.com

Domača poezija

Zeliščarka

Pesmi in risbe
Svetlana Makarovič
Beletrina, zbirka Beletrina,
2014, t. v., 110 str., 20 €, JAK

Nova pesniška izdaja naše največje pesnice prinaša 25 pesmi po avtoričinem izboru, oplemenitenih z njenimi ilustracijami. Izbrane pesmi o zeliščih, ki so nastale v obdobju, ko je avtorica še pisala poezijo, večinoma upesnjujejo tiste zeli, ki so lahko usodne, omamijo ali pa grenijo in bodejo (trava mračnica, kačja dresen, pelin, smrtnjak). Z njimi Makarovičeva sega v našo zgodovinsko preteklost (Veronika Deseniška), bajeslovje (žalik strašilo) ali pa z vso ostrino, v katero pa je hkrati neizbrisno vtisnjena tudi bolečina, predružači otroško pesem: »Jaz sem mala roža, / roža mamina / mama žre semenje / mojega srca.« Čeprav pesmi odzvanjajo v mehkem in milozvočnem ljudskem ritmu, pesnica ne dovoli, da bi bralca zazibale v nežen sen. Vanj vedno znova udarjata neizprosnost, včasih tudi krutost besed in najbrž ni nepomenljivo, da se zbirka konča z verz: »Okrog mene vrt pelina / in kamnita bolečina. / Pelin bolj in bolj diši, / jaz ne vidim več ljudi.« > KRISTINA SLUGA

Pijana smrt ali Vinogradnik Tomaž je zamočil

Po pravljici Frana Milčinskega
»Bridka smrt in Tomaž«

Luka Vasle; ilustracije: Jernej Žumer
samozaložba, 2014, m. v., 52 str., 10 €

Ilustrirana pesnitev o pijani smrti in vinogradniku Tomažu je nastala po pravljici Frana Milčinskega. V verz je pretočil Luka Vasle, s skoraj stripovskim čutom pa jo opremil Jernej Žumer. Kitice so izpisane v sočnih rimah, pripovedujejo pa nam zgodbo o tem, kako je Tomaž zaprl smrt v sod, in so jo poslej zaman čakali celo tisti, ki so si snidenja z njo želeli na vso moč. Več let ni bilo smrti na spregled, zato je med ljudmi nastopila kriza, na plano pa je prišla šele tedaj, ko se je tudi Tomaž dovolj postaral in jo je sklenil spustiti iz soda. Toda pijana, kot je bila, je smrt naredila pravo razdejanje, predvsem pa se je začela obnašati sila nepredvidljivo ... Pomenljiva zgodba za vse večne čase. > ŽIGA VALETIČ

Zidovi

Ana Lorgor
Gimnazija Bežigrad, 2013, m. v., 76 str.

Resda avtorica te pesniške zbirke šele stopa v študentska leta, toda njene pesmi še zdaleč niso »zelene«. Nasprotno! Lorgorjeva se izkaže kot subtilna opazovalka vsakodnevnega sveta, zato je v del pesmi ujela odblesek današnjega časa na čelu z neusmiljenim ritmom, pehanjem za preživetje in naraščajočimi strahovi ljudi. Mlada umetnica pa pri svojem pesnjenju ne ostane samo pri družbenokritično angažiranih pesmih, marveč zapljuje tudi globlje: v notranjost človeške duše, tja, kjer se skrivajo tudi najtemnejše človekove sence. Kdor zna porušiti lastne zidove, pogledati ven, prek vseh ovir sveta ter si upa (za)čutiti, bo živel svobodno! Ali kot pravi obetavna mlada pesnica v pesmi Globina: »Ni ti treba / citirati vseh knjig na pamet, / vseh pesmi in avtorjev neba. / Ni ti treba / naštetih vseh filmov sveta. / Samo pokaži mi, / da čutiš, / da si tujec, da sva dva.« Sveže, pronicljivo in obetavno! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Tišine

Brane Senegačnik

Celjska Mohorjeva družba, 2014, m. v., 88 str., 18 €, JAK

Tudi v šesti pesniški zbirki ostaja Senegačnik (pesnik, esejist ter vrhunski prevajalec iz grške, rimske in renesančne književnosti) zvest svoji avtorski pisavi. To je poezija, kjer ima osrednjo vlogo pomen. Iz Senegačnikovih pesmi veje glasba, zato ni nenavadno, da so posamezni cikli »ujeti« v glasbene nadnaslove (*Etude, Balade, Šansonni*). Tematsko pa segajo v preteklost (v *Tako je* opisuje povojne poboje), preizprašujejo vlogo pesnika in upesnjujejo ljubezen. Pesem *Litanije dvoma* je prelep poklon ljubezni oz. ljubljeni: »... s kakšno mero pozabe me bodo obdarovali / požirki iz tvojih ust, / mleko tišine na drobnih prsih / in šepetanje v temnem cvetu popka ...«. > KRISTINA SLUGA

Nežno srce

Anej Sam, Neža Maurer; ilustracije: Boštjan Plesničar

Jasa, zbirka Onežimo svet, 2014, t. v., 67 str.

Deklica Neža, glavna junakinja knjige, občuteno zaznava tudi najmanjše delčke svojega sveta. Vidi ljudi, ki nosijo skrbi na svojih plečih, spozna, da se vsem ves čas nekam mudi, opazi pa tudi mačka, ki se ji zdi na moč žalosten. Odgovor, zakaj je kosmatinec tako zaskrbljen, ji ponudi deček Samo, ki ga sreča v parku: kdor je povezan z naravo, mu ta pove, vidi in čuti prav vse! In tako Neža pozneje ugotovi, da se je maček užalostil, ker so ljudje začeli podirati stare kostanje, da bi namesto njih rasle betonske stolpnice. Neža s Samovo pomočjo postane še bolj dojemljiva opazovalka, ki začuti veličastnost Narave in spozna vsa njena sporočila. Pretanjena zgodba Aneja Sama je obogatena s preprostimi, a nadvse sporočilnimi pesmicami Neže Maurer, skovanimi v njenem edinstvenem slogu. Vse skupaj zaljšajo čudovite ilustracije slikarja Boštjana Plesničarja, ki je zelo živo upodobil bogastvo besednega sporočila te zgodbe. Ne, to nikakor ni knjiga samo za otroke, čeprav je njena podoba tako slikovita in vsebina tako privlačna, da bodo mladi z užitkom segli po njej. To je namreč pravi pravcati učbenik življenjskih resnic, ki prebujajo vest vseh prebivalcev tega planeta in jim prek prikupne zgodbe odpira oči o našem življenju: preživeli bomo le, če bomo omehčali srce in prisluhnili govorici Narave. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Cuerpo plural

Ciril Bergles

Škuc, 2014, zbirka Lambda, m. v., 113 str., 18 €, JAK

Postumno izdana zbirka pesnika in prevajalca je nastajala vse do avtorjeve smrti leta 2013 in je izšla brez večjih uredniških posegov. Bergles je tokrat ob slutnji bližajoče se smrti odvrnil vse tance. Že v prvi povsem razgaljajoči pesmi *Pesnik gej*, ki bi jo lahko označili za pesem njegovega življenja, se odloči opraviti s skrivavštvom, pa četudi na račun sprejetosti. Berglesova poezija se ne obrača v onstranstvo, ampak ima vselej opraviti s temeljnimi človekovimi vprašanji, občutji, še posebej samoto, praznino, ranljivostjo, erotiko, ljubeznijo. Ta ni nekaj neotipljivega, ampak je močno povezana s telesom, kar nakazuje že naslov zbirke, pa naj gre za prekrasno telo prebujajočega se mladeniča ali počasi ugašajoče telo osivelega starca. > KRISTINA SLUGA

Dekleta pojejo

Peter Kolšek

Litera, zbirka Piramida, 2014, t. v., 65 str., 18,90 €, JAK

Kolšek, ki je širši javnosti znan predvsem kot dolgoletni kulturni novinar časnika Delo, je tudi avtor več pesniških zbirk, tokratna je že šesta po vrsti. Pesnik ostaja zvest začrtani poetiki, ki sega na različna tematska področja; od preteklosti (*Stari kovanci*), narave (*Voda*), človeškega bivanja (*Strah pred vetrom*), vloge pesnika in procesa pisanja (*Pesnik ponoči*) do preprostih vsakdanjih trenutkov (*Navaden delovni dan*). Kot temeljni občutji pa iz Kolškovih pesmi odsevata predvsem minljivost vsega in nenehno spreminjanje: »... kajti prevelika je gotovost v negotovosti, / ki bolj kot ljubezen in lepota / izpolnjuje naše življenje.« Pesmi pogosto prevevajo melanholija, včasih tudi žalost in nostalgija. > KRISTINA SLUGA

Univerza v Ljubljani
FILOZOFSKA
FAKULTETA

NOVOSTI ZNANSTVENE ZALOŽBE FF

**PA VSE,
KAR SEM HOTU,
SO BLE DOBRE VILE**
Simona Klaus
mehka vezava,
278 str., 18,90 EUR

*Folklor v oglasih med letoma
1980 in 2011 v Sloveniji*

**O NEVSČČNOSTI
BITI SLOVENEK**
Matevž Kos
mehka vezava,
196 str., 19,90 EUR

*Zgodovina, kultura, ideologija
(Izbrane kritike 1993–2013)*

**ZAČETKI EVROPSKEGA
FELJTONSKEGA
ROMANA**
Norbert Bachleitner
mehka vezava,
190 str., 19,90 EUR

*S spremnim besedilom Mirana Hladnika:
Začetki slovenskega feljtonskega romana*

Prozni prvenec vsestranskega Andreja E. Skubica Grenki med je bil okronan z dvema literarnima nagradama – »kresnikom« in z nagrado za »najboljši prvenec«. Tudi druga njegova dela, denimo Fužinski bluz, Neskončni šteti dnevi, Popkorn, Koliko si moja?, so požela nagrade in navdušenje – tako med literarno stroko kot med njegovimi zvestimi bralci, ki jim je še posebej všeč ustvarjalčev živi, gibki in neposredni jezik. Prepoznavnemu proznemu slogu ostaja Skubic zvest tudi v svojem najnovejšem romanu Samo pridi domov, ki bralca prepričljivo potegne v svet korupcije, boja z moralo in vestjo ter bitke za obstanek. Skubic pač pri ustvarjanju že od nekdaj prisega na preprosto formulo: tudi če že gre za fikcijo, mora biti delo prepričljivo in osnovano na resničnih temeljih!

»Roman mora biti tako ali drugače resničen – drugače nima smisla, da je!«

Samo pridi domov

Andrej E. Skubic

Modrijan, 2014, t. v., 268 str., 24,80 €, JAK

Bukla: Pogled na vaše dosedanje literarne nagrade pravi, da skoraj ni vašega dela, ki ne bi bilo nagrajeno s pomembnim literarnim odličjem. Si upate napovedati, ali bo tudi vaš najnovejši roman *Samo pridi domov* ovenčan z literarno lovoriko?

Skubic: Ne.

Bukla: Literarni kritiki označujejo večino vaših prozskih del kot »urbano prozo«, sami pa tega izraza menda ne marate preveč. Se vam zdi, da vas tako prehitro stlačijo v kalup in vam jemljejo svobodo gibanja med žanri, ki so vam v resnici pri srcu?

Skubic: No, saj tista razprava o »novi, urbani prozi« je bila, hvala bogu, morda samo kaki dve leti. Meni se je predalčkanje take sorte zdelo nepotrebno. »Urbano« se sliši frajersko. »Joj, kako smo urbani, veste, nismo kmeta-vascularji ...«

Bukla: A vendar se zdi, kot da ste leta 2006 svoj prozni opus namenoma pretrgali s potepom v dramske vode. Ali pa je vse skupaj predstavljalo le logično nadaljevanje in širjenje ustvarjalskih obzorij? Verjetno ste dodatno potrditev, da je bil izlet v druge žanre prava odločitev, dobili tudi z uprizoritvama svojih del, tako drame *Neskončni šteti dnevi* kot romana *Fužinski bluz*?

Skubic: Tisto je bila dramatizacija romana, leta 2006, namreč, in pri njej nisem imel dosti večje vloge kot to, da podpišem pogodbo in pobrem honorar. Mojo predlogo je dramatizirala Ana Lasić. Me je pa dogajanje začaralo: doživeti je, ko tvoje besede in liki zaživijo skozi usta živih ljudi. Prej o dramatikah sploh nisem razmišljal. Rekel sem si: to moraš biti zmožen narediti tudi sam. Iskal sem idejo, ki bi bila že od začetka dramska, ne romaneskna. Prvi poskus je še temeljil na že napisani kratki zgodbi. Janez Pipan je bil potrpežljiv mentor, komentiral je tekst ... Na žalost ga je politika odpihnila prej, kot bi lahko prišlo do kakšne razrešitve. *Neskončni šteti dnevi* so potem čakali na oder do 2009 v Novi Gorici. Tako rekoč sočasno sem napisal tudi prvi tekst, ki je bil že od začetka dramski, z naslovom *Hura, Nosferatu*, ampak ta je kljub raznim komplimentom potem precej let ležal v predalu ... K pisanju *Pavle nad prepadom* za SMG sem bil 2013 povabljen, ampak jeseni 2015 bo na ExPontu končno uprizorjen tudi *Nosferatu*. Dramatika je naporen, ampak zelo vabljen in hvaležen žanr.

Bukla: Vrniva se spet k vaši prozi: bralcem vaših del je menda še posebej pri srcu tako imenovani »skubičevski slog«, ki zajema marsikaj, od prožnega, živega jezika, ki odslikava duh sodobnega časa, do svojevrstne forme pisanja in realnih orisov junaka, s katerim se lahko bralec identificira. Tudi v novem romanu *Samo pridi domov* ostajate zvesti vsemu naštetemu. Zato, ker se v tem počutite »zelo doma«?

Skubic: Kaj pa vem, če bi mogel pisati drugače. V dramatikah mogoče ... *Pavla* je stilno zelo drugačna, ker je zgodovinski tekst. V glavnem pa se hočem izražati z jeziki, ki obstajajo, to je danes relevantno: to je svet, v

katerem živimo. Kričeč. To so jeziki vseh medijev, ki se z nami prerekajo s plakatov, z računalniških in TV-zaslonov, jeziki političnih mitov, časopisov, prijateljev, žene, otrok ... Zdi se mi bistveni, da lahko zgodbo vpnem v svet, ki me fascinira. Ali pa odbija. S svojim jezikom vred.

Bukla: Glavni junak vašega najnovejšega romana, Leon, je neke vrste nadaljevalec junakov iz drugih del: mali človek, ki se za razliko od nekaterih svojih romanesknih predhodnikov ne bori samo z notranjimi demoni, ampak tudi z zunanji silami v obliki države in vsega, kar ta prinaša s seboj. Bi lahko rekli, da odvetnik Leon, ki se (vsaj na videz) zagreto bori proti korupciji, na koncu ni le »žrtev«, ki vzroke za svojo usodo išče v zunanjem svetu, ampak neke vrste »storilec«? Morda prav zaradi zunanjega sveta, ki ga »prisili« h konformizmu?

Skubic: Leon je mogoče od vseh mojih glavnih likov doslej res še najbolj dejaven: in, ja, tudi on je »storilec«. Vsaj bil je do trenutka, ko je počilo. Takrat je pač izkoristil svoje večšine »storilca«, da je postal nasprotnik. Po tistem svojem ključnem, odločnem dejanju, ki ga izvede, pa obvisi v nekakšni pasivnosti: dejaven je samo še na sodišču, v vsem drugem pa nekako drsi. Ni žrtev: samo njegovo dejanje visi nad njim, nikomur ga ne more povedati več kot pol. Bilo je preveč noro. Ni prave sorte človek za to. Slovenec je bil, bi rekel Mazzini. Lahko bi roman posvetil Borutu Hriberšku.

Bukla: Junakovo vsesplošno zmedenost, ki vlada v njegovem notranjem in zunanjem svetu, stopnjujete tudi z menjavanjem prvo in tretjeosebnega pripovedovalca ter celo s krajšimi scenarističnimi dialoškimi izseki, ki poskrbijo za dodatno pojasnilo nekaterih vzrokov in posledic. Ste se za tako tehniko in ritem pripovedi odločili zato, da bi še bolj plastično prikazali vsesplošno kaotičnost dogajanja okrog Leona, ali še zaradi česa drugega?

Skubic: Bistveno pri menjavanju prvo in tretjeosebne perspektive je bilo, v katerih situacijah se on počuti kot on, v katerih pa sam sebe doživlja kot statista, postavljenega v dogajanje, nad katerim nima nadzora. Prvooseben je med svojimi pravniškimi kolegi, na sodišču, ki ga dobro obvlada, v pogovoru s prijateljem iz otroštva, na obiskih pri očetu, v spominih. Tretjeoseben je v družbi žene (razen v redkem, izjemnem trenutku, ki lažno obeta vsaj trenutni preboj), celo ljubice, tašče ... Ravno nasprotno od pričakovanj. Odtujil se je svojim najbližjim, ki jim ne sme zaupati svojega dejanja. Redki scenaristični trenutki pa so samo drobni »flashbacki«, hipni spomini na kak prizorček.

Bukla: Zelo realni opisi junakov in dogodkov se mešajo tudi s prikazi Leonovih pogovorov z angelom. Je vsakdanja resničnost glavnega ju-

Andrej E. Skubic

Foto: Borut Krajnc

**naka na trenutke res že tako banalna, da mu lahko pomagajo le še pri-
vidi, »višji svet«?**

Skubic: Angel je neke sorte zaupnik v tiski, ki prehaja v delirij. Nekomu lahko pove vse. Lahko pa je ta angel tudi bralec, ki vstopi v Leonov svet kot neka prosojna pojava in posluša njegove zagovore.

Bukla: Pred bralca ste med drugim postavili tudi zelo precizen odblesek sveta prava. Menda ste dali svoje delo najprej prebrati pravnici, da bi bilo »vse na svojem mestu«, vendar vam verjetno opisani svet že v osnovi ni bil tuj. Vas svet prava, gospodarstva in politike zanima samo toliko, kot ga (nehote) zaužijemo pri vsakodnevnih poročilih, ali še kako več?

Skubic: Samo po sebi me svet prava nič kaj preveč ne zanima, to ni način, po katerem razmišljam. Po naključju je bilo za osebo v tisti situaciji, ki me je pritegnila – navdih je bila novička v časopisu – bistvenega pomena, da je pravnik. Tako da sem moral ogromno preštudirati, organizirati gradivo. Ne maram šlampastega izmišljevanja. V bistvu sem načrtno prinesel noter drobce celega kupa resničnih finančnih in pravnih malverzacij iz Slovenije zadnjih dveh desetletij, o katerih smo lahko brali (in jih že pozabili): so sicer prosto predelane za potrebe zgodbe, s prirejenimi poteki in spremenjenimi imeni, ampak so odmev tistih koščkov tekstov, ki so nam dejansko tekli skozi možgane in formirali mišljenje točno v tem družbenem in pravnem sistemu. Roman je fikcija, ampak vsak roman mora biti tako ali drugače resničen, drugače nima smisla, da je.

Bukla: Svoje življenje ste popolnoma zapisali družboslovju, čeprav ste menda v najstniških letih oboževali tudi naravoslovne predmete in ste se navduševali nad kemijskimi poskusi. Si kdaj pa kdaj, za zabavo in sprostitve, še privoščite izlet v te vode?

Skubic: V bistvu sem življenje zapisal bolj humanistiki. Imam pa šestletnega sina, ki je prav tako zvedav, kot sem bil jaz, in mu z veseljem kažem raz-

lične vrste kamnov, travniških rastlin, skupaj »mikroskopirava«, učim ga imena zvezd ... Rad bi spodbujal to njegovo radovednost. Grozno bi se mi zdelo, če bi se zaprl v tipkanje po pametnem telefonu ali klikanje na Facebooku. Ja, prijetno se je vračati v čas tistega odkrivanja sveta okrog sebe.

Bukla: Nekoč ste izjavili, da se samo s pisateljevanjem ne bi mogli preživeti, zato veliko tudi prevajate. »Umetniki smo za državo paraziti,« ste dejali in dodali, da so vaši prihodnji ustvarjalski projekti odvisni od vaših prihrankov. Boste torej zdaj – glede na trenutne čase po izidu novega romana, morali za preživetje nekaj časa spet več prevajati ali pa se boste vendarle takoj prepustili ustvarjanju lastnih del?

Skubic: No, nismo paraziti za državo kot tako, samo za mentaliteto nekaterih političnih primerkov, občasno tudi vladajočih, ki v nas ne vidijo praktično uporabne, manipulacijske vrednosti. Seveda bom moral prevajati, niti približno si ne bi mogel privoščiti pisanja. K sreči imam trenutno napeljene projekte nekje do sredine 2015. Sem pa angažiran s predelovanjem *Hura, Nosferatu* za končno uprizoritev prihodnje leto. To delo je pravzaprav neke vrste šok: ta tekst sem pred sedmimi leti napisal o neki hipotetični situaciji v zvezi z boleznijo moje hčerke. Imma redke in težke epileptični sindrom, ki je v katastrofični fazi nekje med prvim in sedmim letom starosti vnesel v naše življenje pravi kaos; zadnjih šest let je situacija dosti boljša in odraščča v srečnega, čeprav kognitivno prizadetega otroka. Ko danes spet berem vse tiste žive zapise situacij, kakršne so se takrat občasno res pojavljale med nami, me kar presune. To so stavki, posamezne prakse, ki sem se jih šele skozi branje spet spomnil. Kako z lahkoto ljudje potlačimo, praktično pozabimo najbolj boleče stvari! Kaj vse smo počeli, kaj so počeli drugi! Skoraj težko verjamem, kako sem bil kakšno stvar v določenem trenutku sploh zmožen napisati, razgaliti svoje obnašanje, svoje strahove. Prav z nestrpnostjo, malo pa tudi z muko čakam na to uprizoritev.

Poletno branje 2014

od 10. junija do 10. septembra

MODRIJANOVA KNJIGARNA

*Čas je, da začnemo ponovno spoznavati svet, ki nam je morda najbližji
izmed vseh svetov, a ki smo mu tako dolgo in tako vztrajno obračali hrbet,
da smo skoraj pozabili, da je še vedno živ.*

GORAN VOJNOVIĆ

Sama ljubezen

Laurence Plazenet

prevod: Andrej Pleterski

Sodobnost International,
2014, t. v., 134 str., 24,90 €

dr. Manca Košir

Ko sem zaprla zadnjo stran romana *Sama ljubezen*, sem očarana obsedela. Roman sem brala na dih, si podčrtovala, izpisovala, se ustavljala ob posameznih odlomkih ... Pritegnila me je pisava doktorice literarnih ved, specialistke za 17. stoletje, profesorice Laurence Plazenet (roj. 1968). Iztrgala me je iz sedanosti in me lahkotnih kril ponesla v dogajalni čas, skoraj pol tisočletja nazaj. Nisem le brala, tem-

več sem roman gledala z notranjimi očmi – upam, da bodo po njem posneli film –, se naslajala nad detajli. Nisem samo gledala, sem se tudi dotikala: blaga oblačil lepe Louise-Catherine, ročno izdelanega papirja številnih knjig, ki jih je strastno prebirala, mehke trave, na kateri sta ležala z ljubljenim učiteljem ... In nisem se le dotikala, tudi vonjala sem, pa slišala njen zvonki glas, zven skodelic, šelestenje kril ... Brala sem z vsemi čutili, prevzeta.

Knjiga je name delovala magično. Ne le zaradi zgodbe, ki bi bila lahko romantični kliše, a ni; ona ni podžigala njegove strasti z nabrekli dojkami in okroglim trebuhom, temveč s svojim umom in pisnim razpravljanjem. Ko je zdolgočasen odšel od še koščene telesa svoje šestnajstletne učenke, se je domači učitelj čez leta vrnil. Priklicala ga je imenitna razprava, ki jo je napisala gospodična d'Albrecht, odraščajoča med pestunjo, služinčadjo in duhovnikom, ki jo je spovedoval. Oče, »ošaben moški, nadvse razgledan, redkobeseden«, jo je še majhno dal od sebe, ker je bila deklica presunljivo podobna pokojni gospe d'Albrecht: »Enako razpira ustnice. Z enako hitrostjo ji utripajo trepalnice.« Svojo radost je dekle izživljala v knjigah. »Znala je latinsko, grško, hebrejsko, aramejsko. Učila se je tudi italijanščine, španščine in portugalske, jezikov pesnikov. Zmogla je razvozlati arabščino. Všeč so ji bile tuje pisave, trdovratna in zahtevna proza.« Z znanjem ga je pritegnila, svojega edinega moškega, s pisanjem osvojila gospoda de Ramóna. Denimo s svojimi dokazi, da je bog Pesnik. »Svet namreč odrešujejo pesniki in njihova dela«.

Pisateljica piše v svojski francoščini, brez dvoma. Ker ne zmorem brati izvornika, sem vezana na slovenski prevod. *Sama ljubezen* je prevedena tako, da sem se podala v izvidnico za prevajalcem Andrejem Pleterskim. Kakšna elegantna, vzvišena, odmaknjena slovenščina! Pleterski ni samo odličen prevajalec iz francoščine, slovaščine, angleščine in najbrž še kakega jezika, temveč prevaja tudi slovenščino. Na Lirikonfestu je tako prejel *lirikonov zlat* za prevode slovenske poezije v angleščino. Bi rekla gospodična d'Albrecht – božji odposlanec. In mu čestitala že za prevod naslova *L'amour seul* v *Samo ljubezen*. Roman namreč govori o gospodičininih ljubeznih v njihovi samotni samosti: »Ramón bodisi ni ljubil bodisi se njuni ljubezni nista srečevali, kot dve samotni sosedici.« Pa tudi o tem, da je bila ločila ljubezen od sle. »Ostala ji je samo ljubezen.«

Ko prevajalec uporablja samostalnike (»V šepetljajih, ki so jo gonobili ...«) tam, kjer je slovenščina vajena glagolov, naredi drugačen jezik. Aristokratsko poslastico. Kar se junakinji, ki obožuje knjige, priliči. »Gospodična d'Albrecht je menila, da so knjige nekaj živega. Strastno jim je prisluhnila, da bi ji prenesle svojo vednost, nebroj reči, ki so jih zabeležile, potrdile, ovrgle izmed jalovine, ki oklepa govornice ljudi, kadar spregovorijo.« In jih rotila: »Knjige, povejte mi, kako postopati, da bi zaživela. Podelite mi dušo, ki jo svet davi, spoštovanje in lepoto stvari.« *Sama ljubezen* to lepoto udejanja. Posreduje »drhtljaje, ki neko besedilo spreletijo, kadar njegova lepota ali zmožnost vzdramitve godbe presežeta običajno mero.« Presegla sta jo tako avtorica Laurence Plazenet kot njen prevajalec Andrej Pleterski.

Opisovanje oblakov

Mahmud Darviš

prevod: Barbara Skubic

Mladinska knjiga, zbirka Nova Lirika,
2014, pt. v., 124 str., 24,94 €, JAK

Izbor pesmi in presek skozi celotno obdobje Darviševega ustvarjanja prinaša štiridesetletni poetski cikel, ki ga je ta izjemno priljubljeni palestinski in arabski pesnik večinoma podajal v obliki pesmi v prozi. Darviš (1941–2008) je moral svoj dom zapustiti že kot deček, pozneje pa se je veliko selil. Tudi zato se njegove sentimentalne, nostalgicne in hrepenenjske pesmi morda ves čas dotikajo tem izgnanstva, večnega iskanja pravega doma, ki se stalno izmika, in ljubezni, ki se zaradi tega ne more popolnoma uresničiti, zaradi česar je obsojena na minljivost. Pravzaprav zelo podobno, kot to velja za oblake v pesmi, po kateri je pričujoči izbor dobil naslov, pri katerih se vsak poskus njihovega opisovanja že nekaj trenutkov zatem izkaže za neustrezen, saj so medtem že spremenili svojo obliko. Poet, ki je bil morda domu najbliže pri svojem pesniškem ustvarjanju. > SAMO RUGELJ

Ključ

Wisława Szymborska

prevod: Jana Unuk

Mladinska knjiga, zbirka Nova Lirika,
2014, pt. v., 232 str., 27,96 €, JAK

Avtorica, ki sodi med najpomembnejše poljske pesnike 20. stoletja, je dobitnica vseh pomembnih evropskih nagrad, pa tudi Nobelove nagrade za književnost (1996). Njena poezija se

zdi na prvi pogled lahkotna, pogosto humorna in ironična, v ozadju pa si zastavlja temeljna vprašanja o človeku in svetu. V pesmih večinoma ne upesnjuje doživljanja lirskega subjekta, ampak so v verze užete zgodbe. Kot na primer tale: »Sedemindvajset kosti, / petintrideset mišic / kakšnih dva tisoč živčnih celic / v vsaki blazinici naših petih prstov. / To je čisto zadosti, / da napišeš Mein Kampf / ali Medveda Puja.« (Dlan) Izbor in prevod iz avtoričinih pesniških zbirk je opravila Jana Unuk, ob koncu pa ga dopolnjuje še pesničin govor ob prejemu Nobelove nagrade in kratek življenjepis. > KRISTINA SLUGA

Bilbao-New York-Bilbao

Kirmen Uribe

prevod: Marjeta Drobnič

Cankarjeva založba,

2014, t. v., 278 str., 24,94 €

Izvirno in spretno strukturiran roman, v katerem baskovski pisatelj Uribe (1970) med svojim čezoceanskim polem iz Bilbao v New York bralcu splete zgodbo, ki nas po eni pripovedni liniji vodi skozi njegovo doživljanje poleta in drobne dogodke ob njem, po drugi strani pa z nenehnim vračanjem k zgodbam svojih sorodnikov, predvsem očeta in deda, pred nami izdeluje pisano zloženko človeških usod, v okviru katere zgodbe posameznikov preraščajo v družinsko kroniko z epskimi nastavki. Na eni strani postmodernističen (pripovedovalec je kar pisatelj sam, v pripoved se vrivajo tudi druga sredstva – od fotografij prek dnevnikov in pesmi do elektronskih pisem), na drugi strani pa čustveno izpovedan kot zgodba treh baskovskih generacij je, pisan v baskovskem jeziku, leta 2008 dobil tako špansko nagrado za pripovedništvo kot nagrado kritikov za delo, napisano v baskovskem jeziku. Zaslužno. > SAMO RUGELJ

Pečat stvarjenja

Elizabeth Gilbert

prevod: Vesna Velkoverh Bukilica
Mladinska knjiga, zbirka Oddih,
2014, t. v., 554 str., 34,96 €

Po memoarsko izpisanih knjigah *Jej, moli, ljubi* (ponovno ponatisnjena, tokrat pri Mladinski knjigi) in *Za vedno?*, v katerih je Gilbertova obdelala dobre in malce manj dobre plati ljubezni ter radosti pa tudi grenkobe samskega in skupnega življenja, v svojem zadnjem romanu, *Pečat stvarjenja*, pred bralca postavi povsem drugačno zgodbo. V tem pazljivo in občutljivo napisanem ter skrbno prevedenem delu je glavna junakinja Alma Whittaker, rojena natančno na prelomu stoletja leta 1800, ki ji je življenje, v skladu s temeljnim zanimanjem njenega očeta Henryja, namenilo raziskovanje in razkrivanje skrivnostni rastlin, ki so v tistih časih počasi postajale tudi predmet znanstvenega raziskovanja (ne pozabimo, da je Darwin svoja prva dela objavil šele kakega pol stoletja po njenem rojstvu). Alma je namreč izjemno inteligentna, radovedna in trmasta botaničarka, ki neumorno raziskuje tako rastline kot (svoje) življenje ter oboje skuša uzreti v resnični luči. V preteklost postavljen roman je napisan s sodobnim, tekočim in navdihujočim pripovednim pristopom. Temeljna eksistencialna vprašanja – od vloge žensk v tedanji družbi do njihove možnosti, da si svoje bivanje uredijo v skladu z lastnimi prepričanji in hotenji – nežno aktualizira in bralca doživeto potopi v oceanu preteklosti ter ga, kot so zapisali pri Booklistu, prepoji z nemirnim in napetim duhom znanosti. > RENATE RUGELJ

Živalska farma

Pravljica

George Orwell

ilustracije: Peter Škerl

prevod: Boris Grabnar

Mladinska knjiga,
2014, t. v., 136 str., 24,94 €, JAK

Klasična Orwellova metaforična »pravljica« za odrasle *Živalska farma* (izvirno je bila izdana 1945) je v slovenščini izšla že kar nekajkrat, zdaj pa so se pri Mladinski knjigi, podobno kot pri klasičnem slovenskem romanu *Hlapec Jernej in njegova pravica*, odločili, da jo kontekstualizirajo in interpretirajo še z videnjem priznanega slovenskega likovnega ustvarjalca. Priznani in večkrat nagrajeni Peter Škerl (tudi za knjigo *Močvirniki*) nam s črno-belimi ilustracijami v *Živalski farmi* učinkovito in sugestivno približa grozeče ozračje na Graščinski farmi, kjer živali ugotovijo, da ne zmorejo več živeti na dosedanji način, in se zato odločijo zasnovati upor. *Živalska farma* za vse generacije bralcev. > RENATE RUGELJ

Brezno

Fernando Vallejo

prevod: Ferdinand Miklavc

Modrijan, 2014, m. v., 152 str., 12,20 €, JAK

Fernando Vallejo

Avtobiografsko obarvan roman se začne z vrnitvijo prvoosebnega pripovedovalca v kolumbijsko mesto Medellín, ki mu je že davno – tako kot državi – obrnil hrbet in se preselil v Mehiko. Razlog njegove vrnitve je napredujoča bolezen brata Daría, ki umira za aidsom. Vrnitev je travmatična, zaznamovana z razpadom, nemočjo, besom. Avtor brutalno neposredno zagovarja filozofijo antinatalizma; zanj je vsaka nosečnost, vsako rojstvo, tudi njegovo lastno, vredno prezira, s čimer se približuje nihilizmu. Zavračanje razporejavanja preči odpor do žensk, ki ni povezan le z njegovo homoseksualnostjo, ampak predvsem z brezmejnimi sovraštvi do matere, ki jo imenuje Norica. Bes pljuska tudi zunaj zidov domače hiše – na prenaseljene kolumbijske ulice, umazane in usahle reke, skorumpirano oblast, nesposobne zdravnike, Cerkev s papežem na čelu ... Kot protipol jedkemu telesnemu, moralnemu, političnemu in etičnemu razkroju služijo redki bistri spomini – na babico, ljubljenga očeta, brata Daría. > MAŠA OGRIZEK

Devica sikarijev

Fernando Vallejo

prevod: Ferdinand Miklavc

Škuc, 2014, m. v., 132 str., 18 €

Najbrž najbolj znani polavtobiografski roman kolumbijskega pisatelja (1942), ki že štirideset let živi v Mehiki, je provokativna, tudi v film prelita prvoosebna zgodba o pisatelju Fernandu. Ta se po tridesetih letih vrne nazaj v Kolumbijo, ki se je v tem času spremenila v deželo mamilaških kartelov, krvavih obračunov ter neustavljivega strahu. Tu se spusti v ljubezensko razmerje z najstniškim Alexisom, sicer neke vrste morilcem po naročilu (njihova zaščitnica, h kateri molijo, je Devica iz naslova). Z njim potem na novo raziskuje rodni Medellín, ki pa ga skoraj ne more prepoznati, saj je povsem drugačen kot v njegovem spominu. Ko tudi Alexis doleti smrt, se Fernando odloči, da bo našel morilca, njegovo iskanje pa se izkaže za raziskovanje zajčje luknje, ki je vse globlja in globlja. Roman, ki se sprašuje, ali je v tem mestu nasilja sploh še mogoče najti ljubezen in mirno življenje. > SAMO RUGELJ

Poletno branje 2014

v MODRIJANOVI KNJIGARNI

Modrijan

Goran Vojnović

Bujrum, dragi bralci

Od Vardara pa do Triglava, od Jergovića pa do Spahića

Želimir Periš

Lidija (iz knjige *Mučenice*)

Kmalu pri založbi Modrijan

Božji otročki Tatjane Gromača in *Rezervno življenje* Lidije Dimkovske. Preberite odlomka.

Ob izidu Aleksandride

Vladimir Pištalo ponovno v Sloveniji

Prosti pad

Nikolaj Lilin

prevod: Vasja Bratina

Mladinska knjiga, zbirka Roman,
2014, t. v., 428 str., 32,96 €

Nikolaj Lilin

foto: em.ka.si

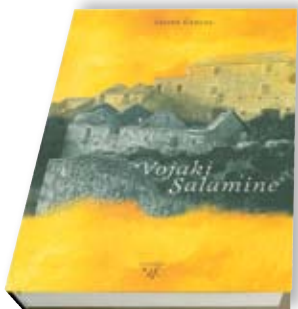
Dve leti po slovenskem izidu Lilinovega odmevnega romanesknega prvenca *Sibirska vzgoja*, v katerem je

ta avtor literariziral svoje odraščanje v Pridnestrski moldavski republiki, kjer je živel sredi divjih potomcev sibirskih Urkov z lastnimi moralnimi kodeksi, je pred nami nekakšno nadaljevanje njegovega življenja. Tokrat nas Lilin potisne v brutalno dvoletno izkušnjo v čečenski vojni, kjer se je, skupaj s skupino vojakov, med katerimi je pristal, spopadel s preprosto, a hkrati najtežjo preizkušnjo: kako preživeti v eni najbolj neusmiljenih vojn našega časa. Lilin svojo zgodbo, ki naj bi jo po svojih izjavah sestavil iz življenjskih izkušenj in pripovedi več vojakov, tudi svoje, podaja neposredno in intenzivno ter v naturalističnem slogu, vojaške akcije, v katerih je pripovedovalec udeležen s svojim vodom, ki mu je poveljeval stotnik Nosov (skoraj mitski lik z izjavami in dejanji, ki skoraj preraščajo v legendo), pa so popisane s kirurško natančnostjo in nazornostjo filmske kamere. Neprizanesljivost vojaških nasprotnikov, ki so se znašali nad trupli vojakov, včasih pa brutalno mučili tiste, ki so bili še živi, tako tu in tam kaže na popolno razčlovečenost, ki je pozabila tudi na zadnje ostanke človeške morale, hkrati pa Lilin sredi tega pekla odkriva prostor za novo človečnost, ki jo ima vojak priložnost zaživeti po vrnitvi iz vojne.

Vojaki Salamine

Javier Cercas

prevod: Gašper Kralj, Tina Malič

Založba /*cf., zbirka Varia,
2013, m. v., 210 str., 19 €, JAK

Umetelno strukturiran roman španskega pisatelja iz leta 2001 (z obsežno spremeno besedo Gašperja Kralja) se na eni strani spogleduje z osebno kroniko prvoosebnega pripovedovalca

romana z imenom avtorja (gre torej za t. i. resničnostno zgodbo), na drugi pa posega v polpreteklo, a še ne pozabljeno izkušnjo španske državljanske vojne, ki je pustila močne (spominske) sledove tudi na otrocih ljudi, ki so se v njej bojevali ali bili kako drugače udeleženi v dogodkih. Tridelno sestavljen nam na začetku opiše nenavadno preživetje španskega nacionalista Rafaela Sáncheza Mazasa (eden od glavnih motorjev t. i. Falange, desničarskega političnega gibanja, ki je bilo pred državljansko vojno, leta 1933, ustanovljeno v Španiji), ki je bil po tem, ko so ga leta 1939 ob koncu vojne ujeli, že določen za usmrtitev, potem pa mu je pri pobegu pomagal neznan vojak. To je lik, ki, po Mazasovi biografiji v drugem delu Cercasovega romana, izzove pisatelja ter ga po avtorski blokadi v tretjem delu, ko je že videti, da je njegovo pisanje zašlo v slepo ulico, pripravi do tega (ko mu končno uspe priti do tega vojaka in se pogovoriti z njim), da nadgradi svojo pripovedno perspektivo ter z njo virtuozno sklene roman. Delo je bilo dve leti po izidu ekranizirano v režiji Davida Truebe, ki pa je v lik raziskovalca zgodbe postavil žensko (igralko Ariadno Gil).

Teči

Jean Echenoz

prevod: Suzana Koncut

Litera, zbirka Babilon,
2014, t. v., 89 str., 19,90 €, JAK

Potem ko je v zadnjih letih pri nas izšlo kar nekaj knjig s področja teorije in prakse teka, od Murakamijeve *O čem govorim, ko govorim o teku* do *Velike tekaške knjige*, je prišel čas tudi za izid romana s tekom in tekačem v glavni vlogi. Francoski pisatelj Jean Echenoz je specializiran za biografije in

v kratkem romanu *Teči* iz leta 2008 je fragmentarno romansirano biografijo Emila Zatopka, »češke lokomotive« in enega najboljših dolgo-progaških tekačev prejšnjega stoletja. Ta je svojo izjemno vzdržljivost in hitrost začel kazati v času, ko se je zdelo, da so vzhodnjaki povsem nadvladani, torej med drugo svetovno vojno, ko so Nemci vkorakali na Moravsko in jo z bliskovito aneksijo priključili rajhu. Potem pa je češki mladenič v imenu »trume izstradanih in razcapanih Čehov« na teku, ki ga je priredil vermaht, pokazal, da se lahko zlahka kosa z »brezhibno opremljeno nemško atletsko selekcijo samih enakih atletov po vzoru übermenscha«. In to je bil šele začetek.

Kako je zares umrla gospa Bovary

Philippe Doumenc

prevod: Jože Stabej

Celjska Mohorjeva Družba,
2014, m. v., 191 str., 19 €

Flaubert je svojo romaneskno klasiko zasnoval na podlagi resnične življenjske zgodbe sošolca Bovaryja, katerega žena je, kot je zapisano v romanu, nar-

redila samomor tako, da je izpila arzenik. Vendar pa je že Flaubert sam v pismu pisateljici George Sand izprical dvom, da si je ovekovečena gospa res sama vzela življenje. Francoski pisatelj Philippe Doumenc se je odločil »primer Bovary« raziskati skozi svojo literarno prizmo, to pa počne tako, da razišče vse okoliščine smrti in policijsko preiskavo z zaslišanji prič vred, ki je bila sprožena ob njej. V kratkem romanu iz leta 2007 tako pred nami prepričljivo izriše ozračje devetnajstega stoletja v malem francoskem mestu, v katerem je smrt prešušne gospe reč, ki jo je najbolje čim prej pomesti pod preprogo.

Mercedes Benz

Pawel Huelle

prevod: Staša Pavlovič

Beletrina, 2014, t. v., 141 str., 21 €, JAK

Tega poljskega pisatelja (letnik 1957) v slovenščini že dobro poznamo po njegovih romanih *David Weiser* (prvenec), *Castorp* (najbolj znano delo) in *Zadnja večerja* (za sedaj zadnji roman), sedaj pa

je izšlo še njegovo delo iz leta 2001. Gosto pisani in gostobesedni roman vzleti po padcu komunizma na začetku devetdesetih, ko se glavni junak, podložen nekoliko avtobiografsko, uči voziti avto. Ko se skupaj z inštruktorico v učnih urah spusti na nepredvidljive ulice Gdanska, avtorjevega rojstnega kraja, je to lepo izhodišče za šegavo razmišljanje in pripoved (ter hkrati tudi svojevrstno pismo češkemu humoristu Bohumilu Hrabalu) o vlogi avtomobilov v življenju njegove rodbine, ki so velikokrat igrali pomembno vlogo v ljubzenskih in drugih pustolovščinah njegovih sorodnikov. Avtomobili od citroena do mercedesa kot dramaturško jedro (pred)socialistične družinske kronike.

Kozmopolis

Don DeLillo; prevod: Aljaž Kovač
Beletrina, 2014, t. v., 209 str., 21 €, JAK

Kozmopolis, trinajsti roman enega najbolj znanih sodobnih ameriških pisateljev Dona DeLilla (1936, pri nas smo ga do zdaj poznali po prevodu *Belega šuma*), je bil objavljen leta 2003, v film pa ga je osem let pozneje preliel kontroverzni kanadski režiser David Cronenberg. Zgodbo poganja postkapitalistični, kiberkapitalistični glavni junak Eric Packer, mladi newyorški multimilijonar in špekulant z deviznimi tečaji, ki bogato stavi na padec

Robert Pattinson v prizoru iz filma *Kozmopolis* (2012)

japonskega jena. Spremljamo ga na njegovi, v tehničnem smislu precej banalni vožnji k frizerju skozi Manhattan, kjer pa mu na pot pridejo mnogi nepričakovani dogodki, od antikapitalističnih demonstracij do prometnih zastojev zaradi obiska predsednika. S kirurško hladnim, intelektualističnim pripovednim stilom nam DeLillo predstavi Packerjev način razmišljanja ter njegovo odmaknjenost od realnega življenja, ki ga na eni strani zaznamuje njegovo brezosebno konzumiranje, na drugi pa obsedenost z zdrav-

japonskega jena. Spremljamo ga na njegovi, v tehničnem smislu precej banalni vožnji k frizerju skozi Manhattan, kjer pa mu na pot pridejo mnogi nepričakovani dogodki, od antikapitalističnih demonstracij do prometnih zastojev zaradi obiska predsednika. S kirurško hladnim, intelektualističnim pripovednim stilom nam DeLillo predstavi Packerjev način razmišljanja ter njegovo odmaknjenost od realnega življenja, ki ga na eni strani zaznamuje njegovo brezosebno konzumiranje, na drugi pa obsedenost z zdrav-

Sanje o ljubezni in smrti

Filip David; prevod: Jana Unuk
Cankarjeva založba, 2014, t. v., 164 str., 24,94 €, JAK

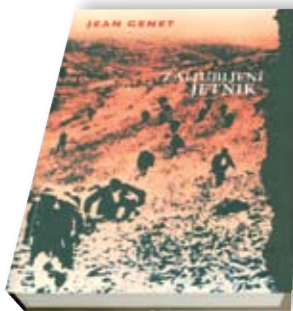
Davida (1940), srbskega pisatelja judovskih korenin, smo v Sloveniji do zdaj poznali po nekaj revijalnih objavah, tokrat pa se nam prvič predstavlja še v knjižni izdaji s svojim znanim romanom iz leta 2007. Gre za nenavadno, v dveh delih strukturirano delo, ki nas v prvem delu popelje v svet judovske mistike, v drugem pa s posebnega zornega kota obdela

preganjanje Judov v dvajsetem stoletju. V t. i. *Kratkem romanu o ljubezni* (prvi del) je glavni junak posvojenec Jakob, zapriseženi judovski tradiciji, ki nekega dne sanja o ženski, v katero se zaljubi in se poda na pot njenega iskanja. Pri njegovi neomajni odisejdi ga ne odvrne niti ugotovitev, da je dekle že mrtvo. V drugem delu, naslovljenem *Kratki roman o umiranju*, kjer se večina dogajanja odvije med drugo svetovno vojno, pa smo priča zdravniku, sicer banatskemu Nemcu in nekakšni mehkejši različici Mengeleja, ki začne na avtističnih otrocih, med katerimi je tudi Erik Vajs (spremljamo ga od njegovega rojstva naprej), izvajati t. i. evgenične poskuse, s katerimi stimulira njihove neobičajne psihološke sposobnosti. Za literarne sladokusce.

Zaljubljeni jetnik

Jean Genet; prevod: Suzana Koncut
Center za slovensko književnost, 2014, m. v., 438 str., 25 €, JAK

Jeana Geneta (1910–1986), francoskega pisatelja, dramatika in aktivista, v slovenščini že dobro poznamo (denimo roman *Dnevnik lopova*, drama *Služkinji* itn.), *Zaljubljeni jetnik* pa je njegovo postumno izdano obsežno delo, v katerem opisuje svoje polletno bivanje med palestinskimi borci in begunci leta 1970 (da bo o tem pisal, je obljubil Jaserju Arafatu) in njihov boj za svobodo. Genet je pri tem uporabil unikatno formo, nekakšno fragmentarno mešanico žurnalističnega poročila, eseja in romana, v katerem se je z vso iskrenostjo spustil med te ljudi in skušal razumeti ter poustvariti njihovo življenje in njihova dejanja. Poročilo priče, ki se je zavezala, da bo govorila resnico, ki pa jo bo hkrati osvetlila s svojo avtorsko umetniško lučjo.

ZGODOVINA ŠE NIKOLI NI BILA TAKO BLIZU!

Poljudno(znanstveno)
poletno branje založbe BUČA:

Miro Simčič

(avtor knjige Tito brez maske)

Preden listje odpade, bomo doma

392 str., 33 EUR

Natančno in razumljivo napisana pripoved o Slovencih v prvi svetovni vojni (1914–1918), ki je nastala pod peresom priznane vojnega kronista.

Aleš Praček

Bilo je nekoč, resnično kot zdaj

216 str., 19 EUR

Pripoved o zgodovini ozemlja današnje Slovenije, ki jo lahko prebirate tudi na dopustu.

Ivan Pregelj

Tolminci

243str., 40 EUR

Nova, izjemno lepo oblikovana izdaja z ilustracijami Rudija Skočirja ob tristoletnici Tminskega punta.

Obiščite našo spletno knjigarno!

www.buca.si

Knjigotrštvo **buča**

BUČA, KNJIGOTRŠTVO, d.o.o.,
Tel.: 01/230-65-80, E-pošta: buca@siol.net

Majda Kne

Pred nedavnim sem zelo odločno, jasno in glasno rekla, da so knjige sicer močne, a pasivne. Postaviš jih nekam in čakajo. Ampak ni res. Za tole pisanje sem si zamislila nekaj t. i. razvojnih romanov, tudi kakega za mlajše bralce vmes, pa so se naslednji trije prikromolčili na vrh. Delno tudi razvojni, ne pa predvsem.

Tri židovske/judovske zgodbe

Sarah Diehl: *Eskimo Limon 9*

(isti naslov v nemščini, 2012),

- iz nemščine prevedla Tamara Bosnič,
- Miš, 2014, t. v., 284 str., 30,95 €

Potegnil me je zapis na platnici (Mlada družina Allon se iz Izraela preseli na nemško podeželje, ko moški del družine, Chen, dobi službo v Nemčiji. Enajstletni Eran gre tako v novo šolo, mlada žena Ziggy pa je večino časa sama, zaradi česar se kmalu spoprijateljeli z upokojenim sosedom ... Roman je sodobna pripoved o kulturnem šoku, prilaganju na nove razmere, odraščanju, spremembah, identiteti, avtorica pa uspe organsko preplesti osebno zgodbo družine z vprašanji, ki se neizbežno dotikajo židovstva/judovstva. Posebnost romana je tudi humor (s katerim avtorica umetelno ostruži robove smrtno resnih tem), povezan z naslovnico, na kateri so Davidove zvezde v sladoleidnih barvah uporabljene kot učinkovita, pa seveda pomenljiva dekoracija (opremljevalka Polonca Strman). Televizijska nadaljevanka *Eskimo Limon* je dobila ime po sladoleidni lučki, simbolni pomeni in namigi preskakujejo z ene ravni na drugo. (V knjigi kasneje zveš, da sta zakonca Allon za popotnico doma dobila knjigi Josepha Conrada in Ame Ate Aidoo, ki ju poznam in vem, zakaj sta ju dobila. Recimo, da tudi zaradi tegale vsakdanjega dogodka: Ziggy se nekaj dni pred odhodom v Nemčijo z avtobusom vrača s plaže v Tel Aviv. Opazuje temnega moškega s koderastimi lasmi, ki stoji blizu nje, in prešine jo, da ima precej predebel telovnik. V paniki obnemi in otrdi. Ko pa nato na njegovi rami zagleda strojnico, ki jo je prej zakrival drug potnik, si oddahne. Naš je!, vojak, ki odhaja iz službe.)

Prevoda skoraj ne opazim. Kdaj pa kdaj sicer zmoti kaka nerodnost, ki bi jo morala vsaj lektorica zaznati, ampak če pomislim, kakšne znam spustiti tudi jaz in marsikdo od vas ... Veselijo me živahni dialogi, pogosto najtežji del prevajalskega dela. Poustvaritev vzdušja, ki mora biti obenem znano in nedomače.

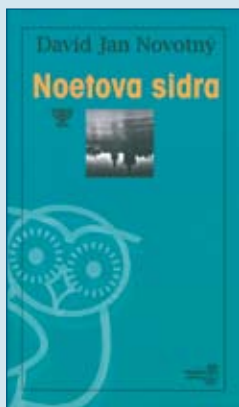
David Jan Novotny: *Noetova sidra*

(*Sidra Noah*, 2010),

- iz češčine prevedla Nives Vidrih,
- Narava, 2013, t. v., 397 str., 19,90 €

Piše se avgust 2002. Češko so doletele tisočletne poplave, ki s svojo obsežnostjo spominjajo na svetopisemsko Noetovo zgodbo. Na stotine ljudi je izgubilo svoje domove, na tisoče jih je bilo treba evakuirati. Tudi Židje/Judje iz Josefovega in drugih delov Židovskega mesta v Pragi so morali zapustiti svoje domove. V židovskem penzionu gospoda Reicha na Vinohradih se po igri usode zbere deset mož, ki sestavljajo *minjan* (prevajalka je naredila slovarček judovskih izrazov, tam zveste tudi to, kaj je *minjan*, pa tudi slovarček lokalnih krajevnih imen, da se lahko po zemljevidu sprehajate po Pragi in tudi razumete, kaj imena pomenijo).

Z grenko, pa vseeno neverjetno komično intoniranimi osebnimi zgodbami nam avtor predaja lastne zgodbe in izkušnje drugih. Pozna

sodobni judovski svet Prage, njegovo okolje, jezik, navade in obrede. Zgodbe, ki nam jih pripoveduje prijazno in z značilnim ironičnim humorjem, izpričujejo modrost davnih svetopisemskih nauk in nekakšno spravljalnost spoznanja, ki presega cele generacije.

Noetova sidra so naravnost slastno branje. Češko judovska duhovitost, domiselnost, pronicljivost spremlja in/ali premaguje travme različno starih predstavnikov skupnosti, ki v tej katastrofi prepoznajo marsikatero katastrofo iz svoje osebne ali rodovne preteklosti. Ampak iz katastrofe v katastrofo, iz groze v grozo neupogljivega duha, pa četudi ta kdaj zataji. Slasten izziv gotovo tudi za prevajalko, ki je morala svojemu odličnemu poznavanju češkega humorja (večkrat preverjeno) dodati še bliskovitost judovskega. (Zanimivo je, da Ziggy v prejšnjem romanu pravi o humorju »rase«, da so ga izumili Američani, izraelski da je prav tako pust in dolgočasen kot nemški.)

Amos Oz: *Panter v kletki*

(*Panter bamartef* v izvorniku, hebrejščini)

- knjiga je, kakor že tudi prejšnja, *Zgodbe o ljubezni in temnini*, prevedena po vmesnem prevodu, tokrat iz angleščine, prevedla Mojca Kranjc,
- Mladinska knjiga, zbirka Roman, 2014, t. v., 209 str., 24,94 €

Kdor je prebral veličastno *Zgodbo o ljubezni in temnini*, nikakor ne bo mogel mimo *Panterja*, ki podrobneje obdela eno od dogodivščin oz. srečanj dvanajstletnega Profčija, samosvojega, razmišljujočega, trmastega, pa tudi čisto otročjega sina zelo nekompatibilnih staršev (in starih staršev) leta 1947, nekaj pred odhodom Britancev iz Palestine in ustanovitvijo države Izrael.

»Ljubiti sovražnika, Profči, je huje kot izdajati skrivnosti. Huje kot izdajati borce. Huje kot ovajati. Huje kot prodajati jim orožje. Celu huje kot prebegniti k njim in se boriti na njihovi strani. Ljubezen do sovražnika je vrhunec izdajstva.« Mama na to gleda nekoliko drugače. Profči misli, da je zaradi prebrisanega spraševanja britanskega vojaka, ki njega uči angleščino, on pa vojaka hebrejščino, pravzaprav vohun v službi domovine. Smrtno resno. Močno avtobiografsko podloženo pripoved preveva nekaj melanholije, cepljene z ironijo in veliko naklonjenostjo (svoji) otroški podobi.

Oz je na videz preprost pripovedovalec, ki pa neusmiljeno stopnjuje pritisk, postaja vse bolj natančen, rad se loti iste teme večkrat, z različnih zornih kotov. Spominja me na obiskovanje tečaja tujega, a ne preveč neznanega jezika: začetek je enostaven, hiter, napredek očiten, potem pa se začne zatikati, upočasnjevati, zapletati, pojavlja se vse več posebnosti, podrobnosti, nelogičnosti, nenavadnosti.

Pogovori med vojakom, ki govori nabuhlo, starinsko, papirnato hebrejščino, in fantom, ki se tudi precej lovi v angleščini, so prevedeni prav čudovito, s pravo mero spoštljivosti in humorja. In empatijo do mladega, iščočega duha pokaže ne samo avtor, ampak tudi prevajalka.

Za vsakega od teh treh romanov moramo biti več kot navdušeni, da jih imamo v slovenščini. In jih tudi prebrati, saj se nas tičejo, pa čeprav ne na čisto prvi pogled.

Prodajati ali ne prodajati, je to vprašanje?

V Sloveniji se od nekaj sto založnikov le peščica njih ukvarja s prodajo avtorskih pravic svojih avtorjev v tujino. Seveda, to ni hvaležen posel, niti to ni pri nas primarna skrb založbe za svojega avtorja, le redki se intenzivno in ciljno ukvarjajo s prodajo pravic v tujino in je to področje prepuščeno bolj ali manj srečnim naključjem. Kar je sicer presenetljivo glede na to, da se pri nas ni nikoli razvila institucija agenta oziroma agencije, ki bi se specializirano ukvarjala le s tem, tako da ob neaktivnosti založnika avtorju ostaja le še samoinicativnost. Nastopanje na tujih trgih ne nazadnje otežuje tudi težnja k vedno večjemu številu posrednikov, kjer se delo avtorja izgublja med literarnimi agenti, agencijami, uredniki, založniškimi oddelki za nakupe in prodajo pravic ... Poleg tega je s slovensko literaturo samo po sebi v tujini težko prodreti samo zato, ker je pač slovenska. Težko je namreč pokazati na neko *diferentio specifico* (nismo ne Vzhod ne Zahod, vojne tragedije se nas izogibajo, nismo eksotični itd.). Ampak pri tem se večkrat pozablja na osnovno pravilo – da se namreč ne prodaja oz. prevaja nacionalna kategorija, temveč avtorska. Zato gre veliko bolj za vprašanje, kako na specifičnem in malem knjižnem trgu izluščiti avtorje in knjige, ki jih je vredno tržiti v tujino. In to je lahko prvi korak do uspeha.

Slednje je morda tudi odgovor na to, zakaj so posamični avtorji vendarle mnogokratno prevedeni v tuje jezike, hkrati pa se za tem večinoma skriva prav individualni, avtorjev angažma za tovrstno udejstvovanje. Avtorji, kot so na primer *Tomaž Šalamun*, *Drago Jančar*, *Andrej Blatnik* ali *Evald Fliser*, za seboj nimajo agencije niti založbe, ki bi ekskluzivno predstavljala njihova dela tujim založnikom, a so vsi po vrsti na voljo bralcem v številnih državah. Kombinacija močnega avtorskega izraza in volje, mreženja, spretnosti ...

Se pa vsakič znova izkaže, da zanimanje za pridobivanje znanja, kompetenc, stikov na tem področju obstaja, in sicer tako s strani založnikov kot avtorjev, prevajalcev, urednikov ... in da glede na ta interes še zmeraj vlada (pre)velik deficit različnih izobraževanj, ki bi podajala znanja za preboj na tuje trge. Ta interes se v zadnjih letih še stopnjuje, saj večina založnikov vedno intenzivneje išče nove možnosti financiranja – tudi v okviru nove evropske perspektive Creative Europe. Ta v svojih razpisih s področja knjige posebej nagraduje tiste, ki svoje izdane knjige uspešno prodajo tudi na drugih (evropskih trgih) in posebej spodbuja tudi prevode del, ki jim pripade vsakoletna evropska nagrada za literaturo (EU Prize for Literature). Poglejmo na primer evropski razpis – podprogram za literarne prevode, na katerega se vsako leto prijavi več (slovenskih) založb. Poleg po novem vpeljanih upravičenih stroškov za področje promocije in poudarka na digitalni dostopnosti (v obliki e-knjig) imajo več možnosti za pridobitev subvencije prevodi iz manjših v večje jezike (kot slednji so opredeljeni štirje – angleščina, nemščina, francoščina in španščina) ne glede na »lokacijo« založnika.

SLOVENSKE KNJIGE: KLJUČ DO USPEHA V TUJINI

Sklop strokovnih predavanj tujih gostov: **Dr. Noah Charney** (avtor/agent), **Bence Sárközy** (agent/založnik) in **Aleksandar Grujičić** (urednik).

Več na www.airbeletrina.si.

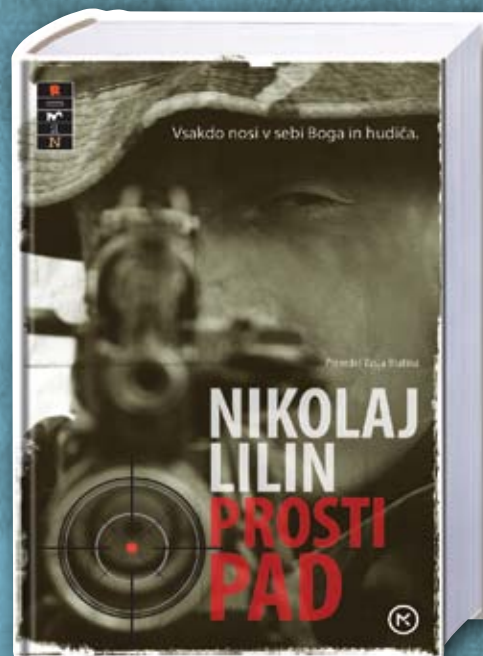
Petek, 5. september 2014, 10.00–14.00 Cankarjev dom, dvorana M 3,4

Dogodek organizira Beletrina, ob podpori JAK. Obvezna prijava na info@zalozba.org.

Izobraževanj, na katerih bi tuji uredniki in založniki osvetlili svoje literarne trge in podelili napotke glede predstavitev slovenskih avtorjev in literature, je pri nas premalo, na seminarjih ali posebej temu namenjenih sejamskih programih v tujini pa le redko sodelujejo slovenski profesionalci. Da pomanjkanje mreženja med deležniki na tem področju obstaja, dokazuje ne nazadnje izjemno pozitivno sprejet mednarodni prevajalski seminar, ki ga letos že tretje poletje organizira JAK. Žal pa so po drugi strani pobude z založniške strani presenetljivo slabo ovrednotene na temu namenjenih razpisih JAK, kjer jim komisije namenjujejo tako pičila sredstva, da je vsem dostopno kompetentno izobraževanje s tega deficitarnega področja nemogoče organizirati brez minusa. Kljub temu dobra volja tistih, ki se s tem področjem intenzivneje ukvarjajo, ostaja, in seveda upanje, da se bo s konsenzom o nastopu Slovenije kot osrednje gostje Frankfurtskega knjižnega sejma v začetku naslednjega desetletja to v kratkem vendarle spremenilo.

Zato smo na jesen, v čaru Vilenice, ponovno povabili različne knjižne profesionalce, tokrat specializirane za založniška okolja ZDA, Francije in Madžarske, da v sklopu predavanj podajo čim več zanimivih informacij. Dogodek bo brezplačno dostopen vsem knjižnim profesionalcem!

NADALJEVANJE PRETRESLJIVE SIBIRSKÉ ZGODBE

Literarizirani spomini mladega vojaka, ki ga na ruski strani vpokličejo v snajpersko enoto v čečenski vojni. Znajde se sredi brutalnega konflikta ...

Na svoj seznam **NUJNO PREBERI**
dodajte še:

Čas je za nov odmerek
smeha z Artom Paasilinno

Roman avtorja *Zgodbe o ljubezni
in temni*. Posnet tudi film!

Najhitreje do knjige: v knjigarnah

www.emka.si 080 12 05

Kdor prej umre, bo dlje mrtev

Eseji o Sloveniji, Slovencih in svetu v času krize

Marcel Štefančič, jr.

UMco, zbirka Angažirano, 2014, m. v., 222 str., 19,90 €

Neoliberalizem = konec sveta

»Banana republike vedno izgledajo fiktivno. Vedno se obnašajo tako, kot da jih ni. Vedno živijo slabo, stresno, v izrednih razmerah – v katastrofi. In politične elite ljudstvu vedno rečejo: če ne bo tako, bo še slabše! Alternative ni: ali banana republika ali barbarstvo. In natančno to je tudi sporočilo slovenskih političnih elit.«

Če bi za iskanje avtorja te misli po slovensko naredili referendum, bi bila udeležba sicer nizka, odgovor pa le en – avtor te misli, ki absolutno strne doktrino delovanja (ne le) slovenskih političnih elit, je Marcel Štefančič, že desetletja z naskokom najbolj plodovit publicistični multipraktik in avtor več kot šestdesetih knjig, katerih zadnja, *Kdor prej umre, bo dlje mrtev*, je te dni izšla pri njegovi že desetletje matični založbi UMco.

V svojem zadnjem delu, skupku političnih in družbeno angažiranih esejev se novinar Mladine, televizijski voditelj, filmski kritik in filozof ukvarja s stanjem slovenskega duha in družbe v času krize po krizi; v času krize po zimi našega nezadovoljstva, ki je prinesla upanje, da so politične spremembe mogoče, a odnesla – in še to prej ko slej le začasno – le Janeza Janšo.

Štefančič se lucidno in v le sebi lastnem slogu sprehaja po absurdnih slovenske politike, po njeni patetični in konformistični podstati in manjki kakršne koli svežine ter predvsem (samo)refleksije. Vse skupaj seveda v globalnem kontekstu iz dneva v dan bolj trdne in, konec koncev, tudi transparente vladavine neoliberalizma, ki si je svet ukrojila po lastni podobi in celo proteste (in protestnike) kot take spremenila v tržni produkt. V množični in globalni tržni produkt.

Saj v resnici so stvari žalostno preproste: »Jasne ločnice med tem, kar sodi na trg, in tem, kar nanj ne sodi, nismo nikoli potegnili. In to nas ubija. Občutek imamo namreč, da vse sodi na trg. In da je to nekaj samoumevnega. In da je že od nekdaj tako. In da smo se tako sami odločili. Trg je zato prežal vse pore našega življenja. Ali bolje rečeno: naše življenje ni bilo še nikoli tako zelo podrejeno trgu,« v enem izmed esejev strne logaški erudit. > BOŠTJAN VIDEMŠEK, DELO

Ne živi predolgo

Otmar Klipšteter

Litera, zbirka Biografije, 2014, m. v., 119 str., 19,60 €, JAK

Otmar Klipšteter (r. 1933) je nekdanji novinar in urednik pri mariborskem časopisu Večer in nato še dopisnik ljubljanskega Dnevnika. V avtobiografiji s samoironičnim naslovom *Ne živi predolgo* popiše glavne prijetljaje na poklicni in življenjski poti ter vse skupaj začini z dobršno mero sproščenosti. V kratkih poglavjih se najpogosteje vrača v šestdeseta in sedemdeseta leta prejšnjega stoletja, ko je soustanovil tednik 7D ali, denimo, pripravil prvo novinarsko središče Zlate lisice, za katero je TV-novinarica nedavno tega dejala, da so prvi organizatorji tega tekmovanja, z izjemo Toneta Vogrinca, »že pokojni«.

Poleg športa in družine kot največjih življenjskih radosti spregovori tudi o ljubezni do pisanja, ki ga je ves čas spremljalo in navdihovalo. > ŽIGA VALETIČ

O nevednosti biti Slovenec

Zgodovina, kultura, ideologija (Izbrane kritike 1993–2013)

Matevž Kos

Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2014, m. v., 196 str., 19,90 €, JAK

Knjiga vsebuje petdeset zapisov, ki jih je Matevž Kos (1966), esejist, lite-

rarni teoretik in redni profesor na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, v zadnjih dveh desetletjih napisal ob izidu knjig, ki so tako ali drugače povezane s slovenstvom. Nekateri zapisi so dolgi samo po kako stran in imajo status (ne)klasične knjižne recenzije, drugi pa preraščajo v esejistično, literarno ali pa celo družbeno angažirano razpravo, prek katere Kos stopa tudi v dialoge z avtorji obravnavanih del, jih analizira in preiskuje njihove pripovedne postopke, hkrati pa tudi išče odgovore na vprašanja, ki so si jih ti zadali v svojih knjigah. Kos ne želi postreči s celostnim pregledom knjig na temo slovenstva, nje- ne zgodovine, kulture in ideologije, ki so izšle v tem času, saj ga zanimajo tako filozofija (*Ena je groza* Tineta Hribarja) kot dnevnik in spomini (*Moja resnica* Janeza Drnovška, dnevnik Edvarda Kocbeka), biografije (Inkretova biografija Kocbeka) ter tudi eseji (Jančarjevi *Brioni*, Štefančičevi *Slovenci* itn.), nedvomna pa je njegova težnja, da bere, piše, premišljuje predvsem o knjigah, ki ga izzivajo osebno, kar pri teh izbranih kritikah v praksi pomeni to, da tako ali drugače obdelujejo slovensko in Slovenčevo bit. > SAMO RUGELJ

Otroci dni

Eduardo Galeano

prevod: Tina Malič, Gašper Kralj

Sanje, zbirka Dokumenta, 2014, m. v., 448 str., 24,50 €, JAK

Knjiga *Otroci dni*, domiselno zasnovana kot svojevrsten koledar človeške zgodovine, je najbolj poetično, a značilno angažirano delo Eduarda Galeana, ki ga slovenski bralci že poznajo po *Odprtih žilah Latinske Amerike* in *Narobe: šoli narobe sveta*. Vsak dan prinaša zgodbo, pa naj bo to potovanje, praznik ali tragedija, ki se je prav res zgodila na ta dan, v več vekih in na različnih koncih sveta, a je zdrsnila z zgodovinskega zemljevida. Urugvajski novinar in pisatelj med drugim obelodani, kako da je Eratosten že leta 234 pr. n. št. izračunal obseg Zemlje in se zmotil le za 90 kilometrov, da je Aristotel pisal o ženski kot o nepopolnem moškem, Tomaž Akvinski pa kot o napaki narave, da je po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije homoseksualnost do leta 1990 veljala za duševno bolezen, da je na pogreb Karla Marxa pridrla »množica« enajstih ljudi, vključno s pogrebnikom, da je vlada ZDA šele leta 2008 Nelsona Mandelo zbrisala s seznama nevarnih teroristov, da vsaka dva tedna umre en svetovni jezik, da so se Brazilci uprli diktaturi, ki je prepovedovala poljubljanje, da je nepremagljivi tekač Emil Zátopek čez noč iz polkovnika postal pometač in da je veliki perzijski vezir Abdul Kasem Ismael knjige zavaroval pred vojno s potujočo knjižnico na hrbtnih štiristotih kamel. > MANCA ČUJEŽ

Ateistične zablode

Krščanska revolucija in njeni modni sovražniki
David Bentley Hart
prevod: Marija Zlatnar Moe
KUD Logos, zbirka KUD Logos,
2013, m. v., 328 str., 19 €, JAK

Grobarka Boga

Je znanost pokopala Boga?
John C. Lennox
prevod: Vladimir Pregl, Silvana Orel Kos
Didakta in Društvo ZVEŠ,
2014, m. v., 241 str., 19,90 €

Richard Dawkins je s svojo knjigo *Bog kot zabloda*, v kateri je na svoj racionalistični način obračunal z vero in neracionalnostjo tistih, ki verujejo, dvignil veliko prahu, temu pa so svoj prispevek dodale tudi druge knjige, denimo *Bog ni velik* Christopherja Hitchensa. A kmalu za tem so se za protitež pojavile knjige, ki nekatere, morda preveč radikalne Dawkinsove trditve postavljajo v drugo luč ter skušajo pokazati na izvor vere ter tudi razložiti, da znanstveni način razmišljanja in znanost sama nikakor ne zmoreta odgovoriti na vsa vprašanja. Prva od njih je delo *Ateistične zablode* (2009), ki jo je napisal teolog in filozof David Bentley Hart. V njej skuša kritično ovrednotiti trditve tistih, ki zapostavljajo krščanstvo, saj skuša pokazati, kako se ta religija razlikuje od drugih. Predstavi, kako se je spreminjala skozi čas in postala (tudi) temelj sodobne zahodne kulture, dokler ni z njeno ločitvijo od države prišlo do njenega postopnega zatona, ki ga zdaj skušajo pospešiti tudi vse bolj prisotne teorije materializma. Drugo delo, *Grobarka Boga* (2011), pa je napisal britanski matematik in filozof znanosti John C. Lennox. V njem skuša znanosti nastaviti kritično ogledalo ter pokazati, da si prepogosto jemlje preveč zveličavno vlogo. To počne z različnimi inteligentnimi primeri, denimo s »torto tete Anice«, pri kateri lahko različne veje znanosti raziščejo vse fizikalno-kemijske-biološke lastnosti torte kot take, ne zmorejo pa odgovoriti na najbolj preprosto vprašanje, za koga in zakaj je bila torta narejena. > SAMO RUGELJ

Feminizem in islam

Turške ženske med Orientom in Zahodom
Ana Frank
Mirovni inštitut, zbirka Politike,
2014, m. v., 200 str., 12 €

Turčija je kot most med Vzhodom in Zahodom, med islamom in krščanstvom, radikalno razpeta med tradicijo in sodobnostjo, knjiga raziskovalke Ane Frank pa govori o tamkajšnjih ženskah, torej o delu prebivalstva, ki le stežka pride do besede in na katerem se najbolj poznajo politična trenja ter lomijo ideološka kopja. Avtorica, ki sicer govori tekoče turško, predelela zgodovino turške države od razpada Otomanskega imperija do kemalističnih feministk in današnjega sekularizma. Ta je nekoliko drugačen, kot ga razumemo pri nas, zato so se novi feminizmi začeli razvijati v okvirih samega islama. Posebno poglavje je namenjeno politikam oblačenja, tako z vidika islamistov in širše družbe kot z vidika samih žensk. Knjiga je dvojezična – s hrbtni strani se bere v angleščini. > ŽIGA VALETIČ

Kako do ustrezne zaposlitve?

Diplomanti v času družbene krize
Darka Podmenik
IRSA, 2013, m. v., 225 str., 16 €

V zadnjih dveh desetletjih se je pomembno povečala izobraženost prebivalcev evropskih držav, še posebno mladih, zmanjšala pa so se jamstva, da višja izobrazba zagotavlja tudi boljšo zaposlitev. Rezultati najnovejših študij, vključno z desetletno slovensko raziskavo predstavljeno v tej knjigi, kažejo, da v večini modernih držav prihaja do neskladja med ponudbo in povpraševanjem po mladih z najvišjimi stopnjami izobrazbe. Posledično pa do porasta njihove strukturne podzaposlenosti in do t. i. bega možganov. Avtorica meni, da bo ta monografija, čeprav je znanstveno strokovna, poučna za vse bralce in bralke, še posebej za tiste med osemnajstim in tridesetim letom, ki si želijo dobiti natančnejši vpogled v sodobna dogajanja, ki otežujejo dostop do ustrezne zaposlitve. Inovativnost knjige je po avtoričinem mnenju v raziskovalnem pristopu, ki se za razliko od drugih podobnih študij, osredotoča na pripravo študentov in študentk na zaposlitev že v času študija. Namesto zaključka nam avtorica predstavi karierne poti štirih slovenskih diplomantov – t. i. prekercev, ki so si inovativno ustvarili svoje zaposlitvene »niše«. Vsekakor zelo aktualno branje. > SABINA BURKELJCA

... neskladja med ponudbo in povpraševanjem po mladih ...

Zaključevanje kariere – od teorije k praksi

urejanje: Eva Boštjančič, Lara Delić
Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2014, m. v., 232 str., 19,90 €

Medtem ko ima veliko mladih ljudi težave z iskanjem prve zaposlitve, obstaja tudi na drugi strani te letvice resna težava s postopnim zaključevanjem delovne kariere in upokojitvijo. O tem področju so razmišljali mladi raziskovalci in študenti Oddelka za psihologijo na Filozofski fakulteti in pod strokovnim mentorstvom docentke Eve Boštjančič pripravili zelo aktualno monografijo o zaključevanju kariere. V njej so predstavljena različna teoretična in praktična stališča, statistični podatki za Slovenijo in Evropo ter domače in tuje raziskave o obdobju tik pred zaključkom redne zaposlitve, ob odhodu v pokoj in po njem. Še posebej je zanimiva vloga delovne organizacije, sorodnikov in prijateljev ob upokojitvi, ki je v resnici mnogo bolj zapleten proces, kot je videti na prvi pogled. > RENATE RUGELJ

Petnajst let delovanja Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti

Henrik Neubauer; fotografije: Janez Eržen
JSKD, 2014, m. v., 138 str., 15 €

Brez kulture v vseh njenih najbolj pisanih različicah ne bi bilo naroda, zato je pomen vseh oblik organiziranosti ljubiteljskih kultur še toliko večji, ugotavlja Neubauer v svoji knjigi, ki je izšla ob 15-letnici Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti. Delo nadvse pregledno in izčrpno, podprto s slikovno dokumentacijo, pred bralca razgrne zgodovino kulturnega udejstvovanja na slovenskih tleh vse od prve polovice 19. stoletja pa do danes. Bralec nato izve vse o ustanovitvi omenjenega sklada, se pouči o vseh področjih in načinih njegovega delovanja ter spozna, kako sklad sodeluje z drugimi ustanovami. Kot zanimivost avtor navede tudi novosti, ki jih je Javni sklad vpeljal v svojih moderno urejenih prostorih, ki umetnike z vseh koncev kar vabijo k (po)ustvarjanju kulture v vseh njenih oblikah. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Onkraj novomedijske umetnosti

Domenico Quaranta; prevod: Polona Petek
Aksioma, 2014, m. v., 200 str.

Knjiga, ki jo je avtor dokončal leta 2009 kot doktorsko disertacijo, se je v prvi izdaji posvečala primerjavi pojmov »novomedijske« in »sodobne umetnosti«. Ko so jo prevedli v angleščino, se je usul plaz recenzij ter člankov – dokaz, da so internet, mobilna telefonija in elektronske tablice krepko spremenili ne le medijsko krajino, temveč tudi samo polje umetniškega ustvarjanja, saj se je kreativnost v nepredstavljivi meri preselila na računalniške platforme. K nam prihaja prenovljena izdaja knjige, ki poleg historičnega pregleda obeh umetnostnih terminov ter vpogleda v prelomne instalacije ponuja vznemirljiv razmislek o prihodnosti novomedijske umetnosti. Avtor je namreč prepričan, da ta še ni »v celoti pripravljena na kvantni preskok v vzporedno vesolje, proti bolj odprtemu diskurzivnemu sistemu in proti strukturam produkcije in distribucije«. > ŽIGA VALETIČ

Pa vse, kar sem hotu, so ble dobre vile

Simona Klaus
Znanstvena založba FF, 2014, m. v., 278 str., 18,90 €

Občasno se v knjigah tematizirajo specifični vidiki oglaševanja, na primer veleplakati v Jumbomaniji ali ekološki nagovori vidnih sporočil v Vizualni ekologiji. Tokrat je etnologinja in antropologinja Simona Klaus pregledala televizijska in časopisna oglasna sporočila skozi prizmo folkloristike. Njena analiza, ki se v naslovu sklicuje na znamenito TV-reklamo *Dobre vile*, je tako zanimiva, pregledna in z barvnimi slikami tudi nazorna, da bi jo v roke lahko vzeli ne le oglaševalski delavci, temveč vsi, ki imajo poklicno opraviti z mediji.

Klausova zajema folkloro v najširšem smislu. Prek osemdesetih primerov nam predstavi predelavo tradicionalnih družbenih konsenzov in izročil v komercialne pomene, ki so navrgli humorno svežino, obenem pa se nevarno bližali plitvini marketinške mehansko-sti in neinventivnosti, ki je prevladala po nastopu gospodarske krize. > ŽIGA VALETIČ

Ženske odkrivajo novo veselje do življenja

Linda Jarosch

OD JUTRI NOSIM RDEČO

Rdeča barva je barva veselja, vitalnosti, ljubezni, strasti in poguma. Priljubljena nemška avtorica Linda Jarosch, sestra p. Anselma Grüna, žena in mati treh otrok, je prepričana, da rdeča barva v življenje ženske prinaša novo dinamiko, spremembe in radost. Ne glede na to, kakšno je bilo vaše življenje do sedaj, lahko začnete na novo. Knjiga *Od jutri nosim rdečo*, vam bo pomagala odkriti novo veselje do življenja. Obarvajte svoje življenje z novo barvo: barvo ljubezni.

Christopher West

NAPOLNI SRCE

To je knjiga o hrepenenju. Vendar ne o tistem površnem, pač pa o našem najglobljem hrepenenju, ki nas žene, da iščemo nekoga, nekaj. Od kod prihaja praznina, ki jo čutimo v srcu? Kako jo lahko zapolnimo? Številni odgovori iščejo v spolnosti, ki z užitek preglašuje praznino. Morda v njej obstaja še nekaj globljega kot le užitek ali nadaljevanje vrste. Nekaj, kar razkriva pravi smisel našega življenja.

Naročila in informacije:
Družina d. o. o., Krekov trg 1, Ljubljana
tel.: 01/360-28-28, www.druzina.si

ZALOŽBA
DRUŽINA

Ustvarjam, torej sem

Vid Pečjak, Milan Štrukelj

Mohorjeva Celovec,

2013, m. v., 239 str., 24,90 €

Vademekum ustvarjalnosti, ki sta ga v soavtorstvu ustvarila upokojena profesor psihologije Vid Pečjak in profesor pediatrije Milan Štrukelj, je pregledno in sistematično napisano delo. Opremljeno z mnogimi preglednicami in grafikoni nas popelje v skrivnostni svet izvorov človekove ustvarjalnosti, ki je sama zase sicer neulovljiva in še vedno skrivnostna, njen pojav pa je vsekakor ugotovljiv, včasih pa tudi izmerljiv. Zato nenehno spodbuja k razmišljanju in analiziranju, kaj nanjo vpliva in kako jo je, če je to sploh mogoče, možno izzvati na čim bolj ponovljiv način. Po prvem delu knjige, v katerem je ustvarjalnost vsestransko opredeljena (Pečjak), je v nadaljevanju obdelano njeno vznikanje, tako skozi vsa človekova življenjska obdobja kot tudi v povezavi z vplivom različnih institucij – od družine naprej – nanjo (Štrukelj), v zaključku knjige pa se Pečjak posveti še ustvarjalnosti v tretjem življenjskem obdobju, vključno z zapisovanjem misli in popisovanjem sanj. Knjiga, ki skuša aktivirati naše ustvarjalne potenciale.

Telovadci nad prepadom

Matjaž Lunaček

Cankarjeva založba, zbirka Čas misli,

2014, m. v., 274 str., 27,96 €, JAK

Eseje se po navadi smatra za dokaj zahtevna, pogosto teoretična besedila, dolga deset do dvajset strani, ki zahtevajo polno bralčevo koncentracijo. Lunaček, sicer specialist psihiatrije, ki je študiral tudi primerjalno književnost (napisal je analitično monografijo o *Krstu pri Savici*), psihoanalitično pa se je izobrazil predvsem v Italiji, je to stališče spretno preobrnil ter nam v svoji zbirki kratkih esejev *Telovadci nad prepadom* postregel s kratko in koncentrirano formo angažiranega premišljevanja. Njegovi eseji se večinoma odvijajo na dveh straneh, kar pa ne pomeni, da z njimi ne odpira vprašanj in bralca sili k razmisleku. Nasprotno, z inspirativnim pristopom, ki deloma temelji na asociacijah, ki se mu porajajo ob branju kake (strokovne) knjige ali drobnem dogodku iz (družbenega in zasebnega) življenja, pred nas postavi svoje analize, ki se raztezajo vse od kritičnih razmislekov o Slovencih do vse bolj nejasnih vlog moškega in ženske v postindustrijski dobi. Pretanjeno.

Dve kulturi in znanstvena revolucija

Charles Percy Snow

prevod: Jure Aleksejev

Subkulturalni azil, 2014, m. v., 99 str., 12 €

C. P. Snow (1905–1980) je bil angleški pisatelj in kemik, ki je bil s svojo humanistično in naravoslovno dvojnostjo kot poklican za razpravo o naraščajočem prepadu med družboslovci, ki so si skoraj ekskluzivistično prisvojili besedo intelektualci in naravoslovci, ki so imeli o sebi prav tako visoko mnenje, ob tem pa vse manj vpliva na delovanje družbe in odločitve oblasti. V svojem znamenitem predavanju *Dve kulturi* je Snow leta 1959 analiziral ta razkorak in v njem pokazal, da sta tako humanistični kot naravoslovni vidik razmišljanja in dela intelektualno enakovredna, da pa so družboslovni intelektualci z industrijsko, še bolj pa z znanstveno revolucijo izgubili stik z realnim svetom. Drugi del pričujočega dela prinaša ponoven ogled tega predavanja štiri leta pozneje, ko je Snow na podlagi burnih razprav, ki jih je sprožil, pretehtal in še dopolnil nekatere teze iz njega.

Človek

Navodila za uporabo

Nara Petrovič

Sanje, 2014, m. v., 240 str., 17,90 €

Ralph Waldo Emerson je nekoč rekel, da ljudi nič bolj ne preseneti kot zdrava pamet in pošteno ravnanje, in v tem smislu gre brati tudi unikatno knjigo Nare Petroviča, človeka, ki živi na podlagi lastne izkušnje in nas na novo seznanja z našim telesom ter nam prepričljivo pokaže, do kam vse smo pripeljali njegovo uporabo v sedani (post)industrijski družbi. Medtem ko se mnogi priročniki za zdravo življenje začnejo z zdravo prehrano, Petrovič svoje izvajanje prične na drugem koncu prebavne verige, pri iztrebljanju, in nam že tu dokazuje, kako je straniščna školjka kot udobna civilizacijska pridobitev zaradi nenaravnega položaja povzročila neustrezno in nečinkovito iztrebljanje, ki sčasoma, čez desetletja, pripelje do raznih (bolezenskih) posledic. A tu je šele začetek, Petrovič nas pelje naprej, proti prehranjevanju kot tehnični disciplini, kjer problematizira mizo kot povsem neprimerno in v smislu višine neustrezno površino, s katere zajemamo hrano (da o neustreznosti kovinskega pribora niti ne govorimo), potem pa svoje razmišljanje nadaljuje do obuvala ter tudi tam pokaže, kako te civilizacijske pridobitve, ki so jih včasih uporabljali samo vojaki in plemiči za poudarjanje svoje večvrednosti, v praktičnem smislu zdravega in naravnega življenja nimajo nobene koristne funkcije, saj prinašajo samo deformacijo nog in posledično celega telesa. V naslednjem poglavju obdelava zobne ščetke in čiščenje zob z njimi: kaj mislite, da Petrovič meni o tem? Seveda je ne potrebujete. Priročnik za življenje, ki vas bo prisilil k ponovnemu razmisleku o vsakodnevnem delovanju telesa, ki je podvrženo vse bolj škodljivi avtomatiki in neustrezni rutini.

www.mohorjeva.at
www.mohorjeva.si

Mohorjeva
Celovec

Janko Ferk
Cesar je vojsko odposlal

Roman o Sarajevu

Zbirka: Austriaca -
sodobna avstrijska književnost

152 strani
mehka vezava
pribl. € 21,90
izide do 10. julija 2014

Ob stoletnici atentata v Sarajevu je napisal Janko Ferk zgodovinski roman o prestolonasledniku Francu Ferdinandu in njegovem morilcu Gavrilu Principu. Usodna zgodba se je začela 28. junija 1389 na Kosovem polju in se tragično končala 28. junija 1914 v Sarajevu. Ferk napeto oriše življenjski poti dveh povsem različnih ljudi – prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovega atentatorja Gavrila Principa. Prvo svetovno vojno sta sprožila dva strela, ki sta naposled pokopala tudi avstro-ogrsko monarhijo.

Prodaja: Družina d.o.o., Krekov trg 1, Ljubljana,
tel: (01) 360 28 28, narocila@druzina.si

Preden listje odpade, bomo doma

Slovenci v prvi svetovni vojni (1914-1918)

Miro Simčič

Buča, 2014, t. v., 392 str., 33 €

Miro Simčič

Naslov knjige je verz iz pesmi, ki so si jo peli slovenski vojaki poleti 1914, ko so odhajali na fronto. Takrat še niso vedeli, da bo pred vrnitvijo tistih, ki bodo vojno preživelih, listje odpadlo petkrat ... Simčič, novinar, publicist in vojni kronist, bralcem znan predvsem po knjigah *Tito brez maske* in *Ženske v Titovi sencu*, se je v pričujoči knjigi osredinil na Slovence, ki so se v prvi svetovni vojni znašli v skraj-

no neprijetnem položaju, saj je bilo območje današnje Slovenije tako v geografskem kot političnem žarišču tako centralnih kot antantnih sil. Gradivo je črpal predvsem iz časopisov tistega časa (*Slovenec*, *Edinost*, *Slovenski narod* idr.), ki so pridno beležili dogajanje na naših tleh. Vse skupaj je postavil v okvir celotne prve svetovne vojne, ki jo je kronološko obdelal in na koncu knjige začel s kratkim a nazornim pregledom vojnega dogajanja v letih 1914–1918. Pogled na »veliko vojno« s slovenskega zornega kota. > JURE PREGLAU

Bilo je nekoč, resnično kot zdaj

Pripoved o zgodovini ozemlja današnje Slovenije od pradavnine do svetovnih vojn

Aleš Praček

Buča, 2014, m. v., 216 str., 19 €

Zgodovinski pregledi, sploh kadar gre za preteklost nekega naroda, so največkrat informativne narave, toda prežeti s specifično ideološko interpretacijo, kot jo narekuje doba njihovega nastanka. Redkeje naletimo na knjige, pisane s temeljno vedoželjnostjo in strastjo, presegajoč ideje in tokove, ki so krojili konkretne dogodke. Ena takšnih je pričujoča pripoved, ki se osredotoča na našo geografsko identiteto – na ozemlje in na podnebje, v katerem se je postopoma konstituiral slovenski jezik in kjer so se izmenjevala cesarstva, kraljestva in sistemi ter so prihajali in odhajali zavojevalci, plemena, okupatorji. Šele tisto, kar se je po tisočletjih viharjev ohranilo na malem križišču štirih velikih evropskih kulturnih skupin, lahko imenujemo slovenstvo, zato knjiga Aleša Pračka naredi največ prav s tem, da zgodovine ne interpretira, temveč jo opiše, opirajoč se na zemljevidne orise srednjeevropske in balkanske regije. > ŽIGA VALETIČ

Prestolonaslednikova smrt

Po sledih interpretacij sarajevskega atentata

Andrej Rahten

Cankarjeva založba, 2014, t. v., 176 str., 24,94 €

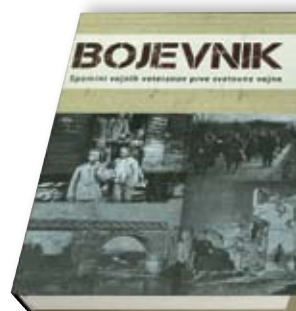

Nedavno je minilo natanko sto let od dne, ko se je v Sarajevu zgodil eden najbolj usodnih atentatov na stari celini (28. junija 1914). Gavrilo Princip, član srbske nacionalistične organizacije Mlada Bosna, je ustrelil prestolonaslednika avstro-ogrske monarhije Franca Ferdinanda in njegovo ženo, s tem pa Evropo pahnil v prvo svetovno vojno, ki je terjala več milijonov človeških življenj. Sarajevski atentat je bil opisan v veliko zgodovinskih knjigah in obdelan v mnogih raziskovalnih študijah, a še danes se okoli te zgodbe pojavljajo številna vprašanja in dvomi. Zgodovinar in aktualni slovenski veleposlanik v Republiki Avstriji, dr. Andrej Rahten, je na podlagi številnih arhivskih dokumentov in znanstvenih del v pričujoči monografiji, ki po oblikovni plati spada skupaj v komplet z velikimi biografijami o Titu, Hitlerju in Stalinu, ponovno osvetlil to zgodovinsko prelomnico in se posvetil vsem glavnim akterjem, ki so sodelovali pri njej. V knjigi se tako sprehodimo skozi različne zgodovinske pomembne zapise, od tega, kako je Franc Ferdinand živel in razmišljal, kaj ga je najbolj določalo tako značajsko kot družbenopolitično, kakšen je bil njegov odnos z nemško konvencionalno politično elito, ali je zagovarjal vojno ali mir, je bil res zaščitniški do Hrvatov in Slovencev, do tega, zakaj je odšel v Sarajevo, kakšen je bil sploh resnični vzrok, da so si atentatorji za žrtev izbrali prav njega itn. Posebej pa velja kot dodatno kvaliteto te knjige poudariti, da se je dr. Rahten ob pomoči strokovnih sodelavcev potrudil zbrati in združiti skoraj vsa dosedanja prizadevanja slovenskih zgodovinarjev tako, da bi to prelomno obdobje, ki je v marsičem določilo (tako globalno kot lokalno) dogajanje v naslednjih desetletjih, tudi mi čim bolj razumeli. > RENATE RUGELJ

Bojovník

Spomini vojnih veteranov prve svetovne vojne urejanje: Marjeta Žebovec

Karantanija, 2014, m. v., 198 str., 24,90 €

Ob stoletnici začetka prve svetovne vojne je izšlo kar nekaj pomembnih monografij, ki se jim zdaj pridružuje še zbrana pričevanja slovenskih vojakov, nastala med letoma 1931 in 1936 za list *Bojovník*. Časopis so ustanovili zato, da bi »izpovedali svoje trpljenje, izrazili pieteto do padlih vojakov in pomagali prepričati naslednjo vojno. Slednje jim žal ni uspelo.« Pripovedi prihajajo tako iz Rusije kot iz Makedonije ali iz taborišč v severni Italiji ter seveda s soške fronte. Avtorji so različni – od pisatelja Janeza Jalna do industrialca Frana Bonača, njihovim osebnim doživljanjem pa je dodano poročilo generala Rudolfa Maistra o zavzetju Maribora 1. novembra 1918. Spomin kot opomin. > ŽIGA VALETIČ

Rim

Robert Hughes

prevod: Nada Grošelj

Modrijan, 2014, t. v., 568 str., 39,90 €, JAK

Hughes (1938–2011) je bil avstralski umetnostni kritik, tudi »najbolj znani umetnostni kritik na svetu«, kot so ga opisali pri New York Timesu, in producent televizijskih oddaj, ki je na temo umetnosti napisal več kot deset knjig (tudi knjigo o umetnosti Avstralije). Med njimi pa sta tudi dve monografiji o dveh znamenitih mestih. Prvo, *Barcelona*, je napisal na začetku devetdesetih let, drugo, *Rim*, pa skoraj dvajset let pozneje, leta 2011. Čeprav v večnem mestu ni nikoli živel, ga je obiskoval več kot petdeset let, da si je upal spisati nekakšno njegovo (umetniško) biografijo (poleg besedila ima knjiga tudi tri barvne pole fotografij). Ta se vije od ustanovitve tega mesta, ki se je datumsko ne da točno opredeliti (njegov nastanek sega nekje v 8. stoletje pr. n. št.), pa vse do zadnjih desetletij, ko Hughes obdela tudi filme, ki so tako drugače zaznamovali naše dojemanje Rima (od mojstrovina *Rim, odprto mesto* in *Tatovi koles* naprej). Seveda pa nas avtor vmes popelje mimo vladarjev in cesarjev Rima,

ki so skušali razširiti meje rimskega cesarstva, mimo umetnikov, ki so Rimu s svojo ustvarjalnostjo vtisnili svojo neizbrisno podobo, do futurizma in fašizma, ki sta Rimu zaznamovala v dvajsetem stoletju in ki ga je po drugi svetovni vojni zopet prevzela

umetnost v svojih sodobnih formah od abstraktnega slikarstva do konceptualne umetnosti. Rim je po avtorjevem mnenju utelešal idejo umetnosti in že ob njegovem prvem obisku je umetnost in zgodovino zanj spremenil v resničnost. Vendar pa Hughes kljub ugotovitvi, da je v Rim »vtkanih preveč stoletij zgodovine«, kar lahko obiskovalcu predstavlja nerešljive probleme pri soočenju z njim, svoje delo sklepa pomirjujoče, saj bralcu namigne, da je v Rimu – ne glede na tak ali drugačen nivo njegovega doživetja – zmeraj mogoče, kot je pokazal že Fellini v *Sladkem življenju*, uživati brezsravno, čutno in odkrito. Bravurozna hvalnica večnemu mestu. > SAMO RUGELJ

Lebič

Zgodbe pozabljenega eksodusa

Miloš Ivančič

Sophia, zbirka Previharimo viharje,

2013, m. v., 363 str., 18 €, JAK

Prva knjiga iz nove zbirke *Previharimo viharje* si je naslov *Lebič* nadela po vihnem jugozahodnem vetru, ki piha na Jadranu. V njej je Miloš Ivančič, radijski novinar iz Kopra, zbral pričevanja o zgodovini zamejskih Slovencev med obema vojnama. Avtor ne ubere strogega znanstvenega pristopa, temveč skozi priljudne izpovedi, ki jih je v obliki intervjujev snemal devet let, prikaže uničevalno slo italijanskega fašizma. Ta je Slovence silil v izseljevanje, v odhajanje in v eksodus – »v bežanje v strahu pred pretepi ali pred ricinusovim oljem in pred aretacijami ter deportacijami v zapore in taborišča«. Osebne zgodbe so samo podlaga za nadroben oris viharne družbenopolitične prve polovice dvajsetega stoletja. > ŽIGA VALETIČ

Fotograf iz Auschwitza

Luca Crippa, Maurizio Onnis

prevod: Andrej Turk

Družina, 2014, m. v., 243 str., 22,90 €

Resnična zgodba 23-letnega Poljaka Wilhelma Brasseja, ki je v Auschwitzu preživel pet let in ostal živ le zaradi svojega fotografskega znanja. Nemci so namreč kmalu ugotovili, da bi jim njegovo znanje retuširanja prišlo prav v taboriščni identifikacijski službi. Brasse postane priča grozot taboriščnega življenja. Med letoma 1940 in 1945 nastane 50.000 fotografij jetnikov, pa tudi SS-ovcev in srhljivih medicinskih eksperimentov doktorja Mengeleja. Čeprav postane temnica za Brasseja nekakšno zatočišče pred grozljivim zunanjim svetom, se kmalu zave, da je videl preveč, da bi lahko ostal le nema priča doživetega. Svet mora izvedeti. Začne sodelovati v akcijah podtalne organizacije jetnikov, ob osvoboditvi zaveznikov pa poskrbi, da večina fotografij ostane nedotaknjenih. Znanje, zaradi katerega ostane živ, po osvoboditvi za vedno opusti. Pretresljivo branje je pospremljeno tudi s fotografijami iz Brassejevega arhiva. > KRISTINA SLUGA

Klič U za umor

Igor Omerza

Mohorjeva Celovec,

2014, t. v., 192 str., 25,90 €

Igor Omerza, vztrajni raziskovalec številnih prikritih, z današnjega vidika nezaslišanih, tudi kriminalnih ravnanj nekdanje Službe državne varnosti, zloglasne Udbe, tukaj razkriva še eno epizodo brez epiloga. Sledi poti Hrvata Stjepana Crnogorca, člana emigrantske, socialistični Jugoslaviji sovražne Hrvaške revolucionarne bratovščine, do njegove v podrobnostih nepojasnjene smrti leta 1972, zato bi kdo rekel, čemu ves hrup, saj se nas ta zgodba ne tiče. Pa se nas tiče: avtor dokazuje, da so bili njeni nosilci najvidnejši slovenski udbojci! S tem se znova oglaš vprašanje, ali bo tudi ta knjiga – ob neverjetni praksi, da na množici dokumentov in pričevanj utemeljena raziskovalna dela o temni plati naše polpreteklosti v nasprotju s čenčami in anonimkami, ki razvnamajo javno mnenje ostajajo spregledana – ostala brez vsakršnega odgovora tistih, ki jih glasno obtožuje?! Kot da je ni! Čeprav ji seveda ne bo manjkalo (predvsem enako mislečih) bralcev! > IZTOK ILICH

KAKO DO USTREZNE ZAPOSLOTITVE?

DIPLOMANTI V ČASU DRUŽBENE KRIZE

Darka Podmenik

Knjiga je namenjena vsem bralcem, predvsem pa mladim, ki želijo dobiti natančnejši vpogled v sodobna dogajanja, zaradi katerih je v današnjem času težko pridobiti ustrezno zaposlitev.

Cena knjige je 16 EUR.

Knjigo lahko naročite na el. naslovu:

IRSA@institut-irsa.si

 ŽEPNA KNJIGA

Z nami na dopust!

Z VAMI ŽE
10
LET

12,90 €

10,90 €

10,90 €

12,90 €

10,90 €

12,90 €

12,90 €

12,90 €

10,90 €

12,90 €

10,90 €

12,90 €

12,90 €

14,90 €

12,90 €

12,90 €

12,90 €

12,90 €

12,90 €

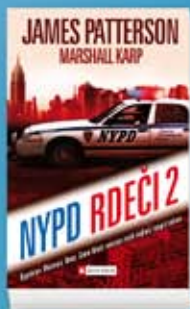
€19,99
UMKA

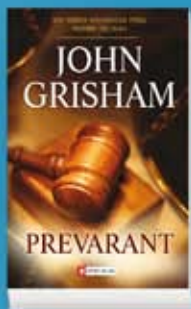
12,90 €

14,90 €

10,90 €

12,90 €

10,90 €

10,90 €

12,90 €

3 ZA 2

PRI NAKUPU TREH KNJIG IZ ZBRKE ŽEPNA KNJIGA VAM NAJČINEJŠO PODARIMO

14,90 €

14,90 €

10,90 €

12,90 €

10,90 €

11,90 €
SUPER CENA!
UČILA

11,90 €

11,90 €

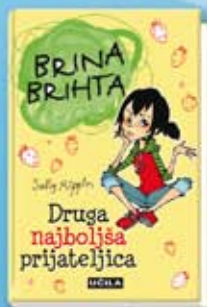
13,90 €

13,90 €

120
120
SUPER CENA!
UČILA

11,90 €

11,90 €

12,99 €
UČILA

6,90 €

5,90 €

4,90 €

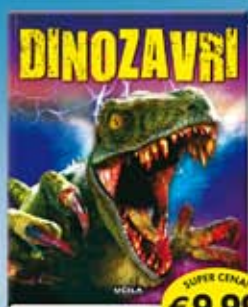
9,99 €
UČILA

50
9,99 €
UČILA

9,99 €
UČILA

9,99 €
UČILA

9,99 €
UČILA

9,99 €
UČILA

12,99 €
UČILA

14,99 €
UČILA

9,99 €
UČILA

9,99 €
UČILA

14,99 €
UČILA

14,99 €
UČILA

14,99 €
UČILA

9,99 €
UČILA

9,99 €
UČILA

9,99 €
UČILA

UČILA

KNJIGARNA
Felix

OBIŠČITE KNJIGARNE FELIX!

LJUBLJANA

- Cankarjeva 6 ☎ 06 424 24 25
- Citypark (Express) ☎ 06 424 24 47
- Čopova ulica 7 ☎ 01 425 52 44
- Kolosej ☎ 01 52 33 191
- Miklošičeva 11 ☎ 01 43 00 866
- Mercator center Šiška (Express) ☎ 06 424 24 40
- Mercator center Šmartinska ☎ 06 424 24 26
- Pasaža Maximarketa ☎ 06 424 24 16
- Supernova Rudnik (Express) ☎ 06 424 24 45

BRNIK

- Letališče (Express) ☎ 06 424 24 49

CELJE

- Citycenter ☎ 06 424 24 48
- Planet Tuš (Express) ☎ 070 432 849

DOMŽALE

- Mercator center ☎ 06 424 24 22

KAMNIK

- Qlandia ☎ 01 439 00 06

KOPER

- Planet Tuš (Express) ☎ 06 424 24 43

KRANJ

- TC Savski otok ☎ 04 236 77 89

MARIBOR

- Mercator center Tabor ☎ 0599 63 391
- Planet Tuš (Express) ☎ 070 430 533
- Qlandia ☎ 06 424 24 24

NOVA GORICA

- Qlandia (Express) ☎ 040 611 043
- Supernova ☎ 040 611 066

NOVO MESTO

- Qlandia ☎ 0599 41 677

PTUJ

- Qlandia ☎ 040 350 314

Hiša orhidej

Lucinda Riley

prevod: Neža Kralj

Učila International, Žepna knjiga,
2014, m. v., 496 str., 14,90 €

Lucinda Riley

Velika in imenitna posestva skozi zgodovino spremljajo številne zgodbe, tako svojih bogataških lastnikov kot njihovih zaposlenih. In ker ljubezen ne loči med bogatimi in revnimi, se njihove usode pogosto tudi križajo in prepletejo. Postavni Kit je podedoval zadolženo posestvo Wharton park, kjer so nekoč gojili eksotične orhideje, in

ko v vrtnarjevi koči najde izgubljeni dnevnik in spozna vrtnarjevo vnukinjo Juli, v tragično izgubo potopljeno slavno pianistko, se pred bralcem odvrti mreža zgodb iz preteklosti, ki usodno vplivajo tudi na mladi par. Na irskem rojena avtorica je s pričujočim romanom zaslovela po vsem svetu, slovenski bralci pa lahko med poletjem preberejo tudi njen roman *Dekle na pečini*. > RENATE RUGELJ

Dolgi konec tedna

Veronica Henry

prevod: Nataša Müller

Mladinska knjiga, zbirka Oddih,
2014, t. v., 406 str., 34,96 €

V majhnem angleškem obmorskem mestecu Pennfleet stoji prijeten in ravno prav velik hotel Pristan, ki ga vodi bistra in lepa Claire in njen za kuhinjo nadarjeni fant Luca. Zadnje čase ji

ma je v veliko pomoč tudi mlada Angelica, ki v hotelskem zaslužku vidi odskočno desko za življenje v Londonu. Bliža se čisto običajen vikend, uslužbenci so pripravljeni, hotel je polno zaseden in radoživi gostje prinašajo vsak svoje zgodbe. Nepričakovano se pojavita tudi potencialna investitorja za gradnjo podobnega hotela in Luca se že vidi v soju londonskih žarometov, a Claire ima več zadržkov. Še posebej po tem, ko na fantovščino ravno v njihov hotel pride njen bivši zaročenec. In dolgi konec tedna se lahko začne. > RENATE RUGELJ

Svetloba v Provansi

Nina George

prevod: Maruša Mugerli Lavrenčič

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 335 str., 10,90 €

Imate radi knjige in morda tudi Pariz? Potem verjetno ni lepšega kot preživeti poletje v knjigarni, ki jo je na ladji, zasedrani na Seni, uredil Jean Perdu, nesrečno zaljubljeni knjigarnar srednjih let.

Njegovi knjižni nasveti so za kupce kot zdravilo, za vsako tegobo zna ljudem svetovati prave knjige, le o sebi in svojih težavah noče preveč razmišljati. Zato je za sosede pravo čudo, ko se nekega dne s svojo potujočo knjigarno odpravi proti Provansi, da bi razkril skrivnost davno izgubljene ljubezni. Na poti po reki mu v plavajoči knjigarni družbo delajo mlad in uspešen pisatelj, ki nujno potrebuje novo zgodbo za svoj drugi roman, in šopek prisrčnih čudakov, ki se skupaj z njim učijo o smislu življenja. > RENATE RUGELJ

Sedem dni pregreh

Tessa Dare

prevod: Suzana Pečnik

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 363 str., 12,90 €

19. stoletje; Colin Sandhurst alias Lord Pyne je razvpiti ljubitelj ženskih src in teles, ki pa ima zaradi pogostih nočnih mor težave s spanjem. Kljub številnim romantičnim prigodam nikakor ne uspe najti ženske, ki bi umirila njegovo srce in potešila njegovo slo. Minerva Highwood pa je prikupna geologinja, ki zase meni, da je precej pametna ženska, vendar ob čednih moških postane zbegana. Po čudnem naključju se njuni interesi pokrijejo, saj si Colin močno želi pobegniti iz malega mesta, ki ga utesnjuje, Minerva pa si želi odpotovati na geološki simpozij na Škotsko. Zato nekega večera potrka na vrata razvpitega lorda in mu ponudi načrt za skupen pobeg. Na začetku se Colin ideji močno upira, vendar se po nekaj izmenjanih poljubih skupaj podata na simpozij v Edinburg. Enotedensko potovanje s kočijo prinese poleg strastnih noči tudi vrsto neprijetnih dogodkov, a med njima se kljub temu splete posebna vez. Vse, kar si želi ona, je, da bi jo ljubil zaradi nje same ... Česa pa si želi on? > NINA GUGLETA

Maske v mesečini

Jude Deveraux

prevod: Ida Sternad

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 333 str., 10,90 €

Mlada Sophie se po nesrečnem razhodu z bogataškim fantom po pomoč zateče h Kim, prijateljici iz študentskih let. Ta ji priskrbi službo asistentke pri svojem bratu, nergavem doktorju Reedu,

ki ne mara idiličnega podeželja, kjer se vsi med sabo poznajo. A tako Reed kot domačini kmalu vzljubijo nadarjeno prišlekinjo in po nesrečnem spoznavnem pripetljaju se vsi skušajo odkupiti na plesu v maskah. A tisto noč gre marsikaj narobe, in da bi si Reed pridobil srce in zaupanje mlade umetnice, bo moral poleg svojega obnašanja spremeniti še veliko reči. Očarljiva romanca, nadaljevanje uspešne trilogije, bo pritegnila mnoge ljubitelje te priljubljene in v slovenščino večkrat prevedene avtorice. > RENATE RUGELJ

Draga Eloise

Peti roman o Bridgertonovih

Julia Quinn

prevod: Urška Willewaldt

Učila International, Žepna knjiga,
2014, m. v., 331 str., 10,90 €

Peti ljubezenski roman o otrocih družine Bridgertone v središče postavlja zgodbo odločne in samosvoje Eloise, ki nikakor ne more najti primerne ženine, zato velja že za staro devico. Po enoletnem dopisovanju z vdovcem Phillipom Cranom pa jo kot strela z jasnega doleti njegova snubitev. Phillipovo dejanje je najprej pragmatično, saj išče novo mater za svoja neukrotljiva otroka (ki ju Eloise zavestno zamolči), pri tem pa mu je precej vseeno, kakšna bo videti nova žena. Ko pa se na njegovih vratih pojavi radoživa, zgovorna in lepa Eloise, si mora priznati, da bi od nje rad slišal tudi kakšno drugo priznanje. Čudovita, duhovita in strastna ljubezenska zgodba se odvija na idiličnem angleškem podeželju in bo navdušila vse ljubitelje tega žanra. > KRISTINA SLUGA

Tvoja za vedno

J. A. Redmerski

prevod: Manica Baša

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 415 str., 12,90 €

Camryn in Andrew, mlada zaljubljenca, sta kljub raznim viharjem, s katerimi sta se morala soočiti že v predhodni knjigi *Nikoli tvoja*, še vedno skupaj. Prav tako sta še vedno noro zaljubljena in še vedno želita od življenja dobiti največ. Potem ko izgubita še nerojenega otroka in se že zdi, da ju bo ta izkušnja oddaljila drug od drugega, se izkaže, kako močna je v resnici njuna zveza. Zaljubljenca se namreč odločita, da se ne bosta predala malodušju, ampak bosta raje sledila svojim sanjam, ki jim ostaneta zvesta vse življenje. Zgodba o brezpogojni ljubezni, ki ju pisateljica tke z izmeničnim podajanjem doživljanja glavnih junakov v perspektivi prvoosebnega pripovedovalca, ni le nadvse čustvena in čutna, ampak prinaša tudi globlja sporočila o smislu življenja. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Polnočni užitki

Eloisa James

prevod: Katja Jeraj Valentinčič

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 448 str., 12,90 €

Sophie York, hči markiza Brandenburškega, ima vse, kar si želi: dekleta njene starosti in njene stanu: čudovite obleke, prekrasno postavo in številne snubce. A Sophie ni srečna; globoko v sebi se žre, da je sprejela snubitev dolgočasnega Braddona Chatwina, do katerega ne čuti skoraj ničesar. Kako bi le, ko pa ji začne srce močno razbijati vsakič, ko sreča postavnega Patricka Foakesa, ki pa se ga v družbi drži sloves ženskarja. Poželenje in strast končno premagata razum: Sophie v zadnjem hipu razdare zaroko z Braddonom, pozneje pa se, da bi ohranila svojo čast, poroči s Patrickom. Je storila prav? Bo v zakonu z njim srečna, sploh ko ji ta pove, da si ne želi (veliko) otrok? Druga knjiga iz trilogije *Užitki* bo osvojila vse ljubiteljice ljubezenskih romanov, postavljenih v zgodovinsko ozadje konca 18. stoletja. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

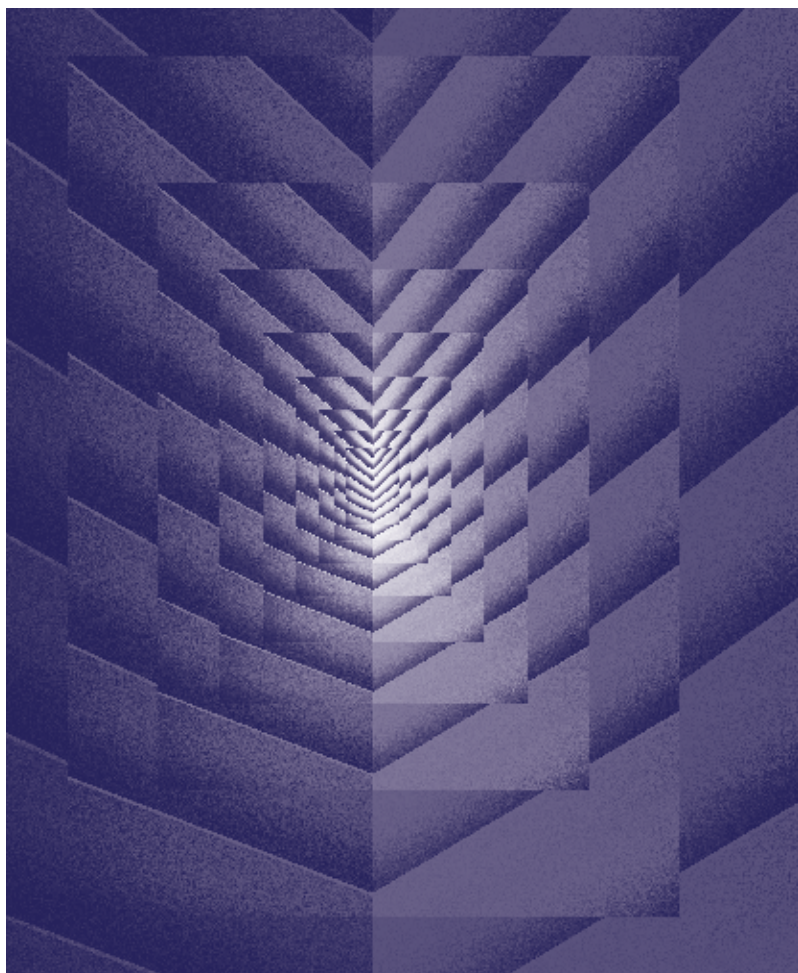
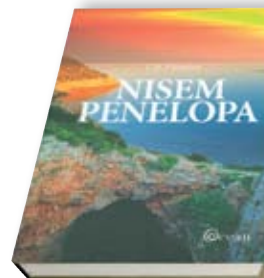
Nisem Penelopa

J. H. Helenica

prevod: Nataša Detič

Ocean, 2014, t. v., 248 str., 19,99 €

Za psevdonomom J. H. Helenica, pod katerim že leta piše ljubezenske zgodbe za hrvaško revijo *Glorija*, se skriva Jele Sršen, učiteljica hrvaškega jezika, ki živi v Dubrovniku in je zelo navezana na Otok. Avtorica je s pričujočim prvencem prvič stopila pred slovenskebralke. Glavna junakinja Ivana se po koncu študijskega leta pripelje domov, v Dubrovnik, na počitnice k mami in sploh ne razmišlja, da bi lahko bilo to poletje zanj morda usodno. Nick, Američan hrvaških korenin, pa si na križarjenju po Sredozemlju želi ogledati otok Mljet, s katerega je njegov praded. In tako se srečata. Nick verjame v legende, Ivana pa noče biti Penelopa, ki bi leta čakala Odiseja ... Ljubezenski roman je poln čudovitih opisov Mediterana, običajev domačinov in zgodb iz preteklosti, romantična in čustvena zgodba pa se bo dotaknila rahločutnih ženskih src in je kot naročena za tople poletne dni. > NINA GUGLETA

vilenica

29. Mednarodni
literarni festival
29th International
Literary Festival

2.-7.9.2014

Vilenska društva
VILENICA

JAK
JAZEK
JAZEK

CEI
CULTURAL EUROPEAN INITIATIVE

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de la Culture

OBČINA
SEŽANA

Pokrovitelj nagrade Vilenica

RIKO
Globalni inženiring
za srečo ljudi

Generálni mediji pokrovitelj

primorske novice

www.vilenica.si

ALLIE LARKIN

Ostani

13,99 €
544 strani

ROMANTIČNA ZGODBA!

Kaj se zgodi, ko ženska, nesrečno zaljubljena v svojega najboljšega prijatelja, prek interneta naroči pasjega mladička?

Nega konja, več kot 200 pasem konj, vaje za jahanje in konjski športi!

Popolno darilo za ljubitelje konj!

256 strani

cena: 34,90 EUR

Hiša knjig

Strastno in skrivnostno

Poroka

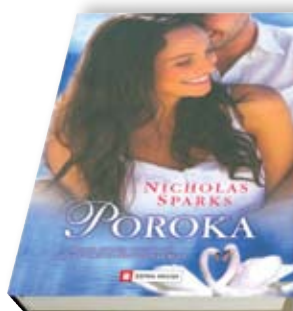
Nicholas Sparks

prevod: Mojca Svetičič

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 240 str., 10,90 €

Nicholas Sparks

Sparksov prvi roman *Beležnica* je izšel leta 1996, v njem pa smo lahko spremljali zgodbo Noaha, ki je svoji mentalno vse bolj odmaknjeni ženi Allie v bolnišnici vsak dan iz beležnice prebiral zgodbo dveh zaljubljenecv. Sedem let pozneje je Sparks napisal nekakšno nadaljevanje tega romana, *Poroka*, v katerem sta glavna junaka njuna hči Jane in njen mož Wilson, ki sta poročena že skoraj trideset let ter sta na dobri poti, da se v svojih srednjih letih popolnoma odtujita. To dokazuje tudi to, da Wilson pozabi na obletnico njune poroke, kar prinese nov hlad v njunem

odnosu. Takrat se Wilson odloči, da bo spremenil in osvežil njun zakon, vendar ju ravno tedaj, ko načrtuje nove medene tedne, preseneti hči z napovedjo, da se bo čez en teden poročila ravno na njuno 30. obletnico poroke. Priprave na poroko se nemudoma začnejo, Wilson pa se znajde še pred težjo nalogo, kako rešiti zakon z ljubo ženo. > SAMO RUGELJ

Moževa skrivnost

Liane Moriarty

prevod: Eva Majdič

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 416 str., 12,90 €

Liane Moriarty je avstralska pisateljica, ki se je po karieri v oglaševanju lotila pisateljstva. Po nekaj romanih, med katerimi je tudi *Vse za ljubezen*, ki je pravkar izšel v slovenščini, se je dokončno prebila s spretno napisano mešanico kriminalke in ljubzenske drame *Moževa skrivnost*. Ta sodobni roman je izšel leta 2013, v svojem osrčju pa ima tri avstralske ženske. Prva je Cecilia, ki na podstrešju po naključju odkrije možovo pismo izpred petnajstih let, na katerem je napisano, da naj ga odprejo samo v primeru njegove smrti. Ga odpreti ali ne, je vprašanje, ki si ga zastavi, potem pa pokliče moža, ki je na službeni poti, da ga povpraša o njem. Druga je Tess, tudi v srednjih letih, poročena in z otrokom, kjer se naenkrat izkaže, da sta se usodno zaljubila njen mož in njena sestrična, s katero je preživela večino svojega življenja in s katero imajo skupaj družinsko oglaševalsko podjetje. Tretja pa je Rachel, ki po dolgih letih še vedno objokuje smrt svoje umorjene hčerke, za zločin pa sumi sedanjega šolskega učitelja telovadbe. Ko Cecilia odpre pismo, se te tri zgodbe počasi začnejo povezovati in stekati proti dramatičnemu in nepredvidljivemu koncu. > SAMO RUGELJ

Šest let

Harlan Coben

prevod: Miro Mrak

Mladinska knjiga, 2014, t. v., 396 str., 32,96 €

Cobenov osnovni pripovedni koncept, vedno izzivalno razreševanje zgodb iz preteklosti, po dosedanjih devetih romanih, ki so izšli v slovenščini, že dobro poznamo, in to velja tudi za njegov deseti prevod, ki ima število let, ki predstavljajo skrivnostni razpon zgodbe, tokrat že kar v naslovu. *Šest let* je njegova srhljivka iz leta 2013, njen osrednji lik pa je Jack Fischer, ki se je pred dobrimi šestimi leti zaljubil v Natalie ter z njo preživel nekaj idiličnih mesecev. Potem pa je ona nenadoma prekinila njuno razmerje ter se na hitro poročila z moškim, za katerega je rekla, da ga že dolgo pozna. Na poroki Natalie prisili Jacka v oblubo, da ju bo z možem za zmeraj pustil na miru, česar se Jack, ki je medtem postal univerzitetni profesor, tudi drži, dokler šest let pozneje ne opazi osmrtnice njenega moža. Odloči se, da bo odšel na pogreb, da tam ponovno sreča Natalie. Ko pa pride tja, se izkaže, da žalujoča vdova dejansko ni ona. Kaj se je zgodilo? Kje je prava Natalie? Dirka za skrivnostjo se lahko začne, Fischerja pa pri njenem razkritju ne bo ustavilo prav nič. Polnokrvna poletna kriminalka. > SAMO RUGELJ

Distribucija Avrora

t: 059 932 107

e: info@galarna.si

AVRORA

WWW.GALARNA.SI

Klic kukavice

Robert Galbraith
prevod: Darja Divjak Jurca
Mladinska knjiga, zbirka Krimi,
2014, t. v., 498 str., 34,96 €

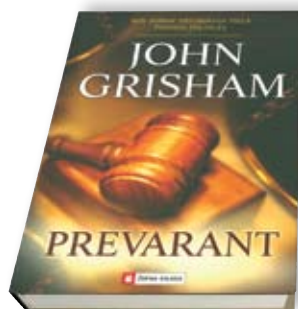
J. K. Rowling

Po neverjetno uspešni knjižni seriji o *Harryju Potterju* se je J. K. Rowling lotila pisanja za odrasle in svoj prvi »odrasli« roman *Nadomestne volitve*, ki je izšel leta 2012, postavila na angleško podeželje ter v njem opisala

velike in male podlosti, ki se dogajajo v takem življenjskem okolju. Že takrat je izjavila, da bi pod psevdonimom rada napisala klasično kriminalko, kar je potem tudi storila in jo anonimno poslala na več založb. Spomladi 2013 je z naslovom *Klic kukavice* izšla v precej nizki nakladi, a ob spodbudnih kritikah (tudi drugih piscev kriminalk), v veliko prodajno uspešnico pa se je skoraj prek noči prelevila nekaj mesecev pozneje, ko se je izkazalo, kdo se dejansko skriva za psevdonimom Robert Galbraith. J. K. Rowling v tej kriminalki, ki se dogaja v Londonu, vpelje rahlo upehanega zasebnega detektiva Cormorana Strika. Tega je partnerica ravnokar postavila na cesto, v pisarno pa mu je pravkar vstopil brat slavne manekenke, ki je pred tremi meseci samomorilsko padla skozi okno v bloku. Brat misli drugače, saj trdi, da je šlo za umor. Strike se, spodbujen z mastnim honorarjem, ki ga krvavo potrebuje, saj je njegov posel v popolnem razsulu, jadrno spravi v pogon. Pri tem pa mu priskoči na pomoč honorarna tajnica, ki se izkaže za zelo iznajdljivo pomočnico. Inteligentno napisana klasična angleška kriminalka, ki je kot nalašč za poletne mesece, je tik pred poletjem v Angliji že dobila svoje nadaljevanje z naslovom *Sviloprejka (Silkworm)*! > SAMO RUGELJ

Prevarant

John Grisham
prevod: Katja Mikelj
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 379 str., 12,90 €

Že od svojih prvih romanov izpred več kot dveh desetletij, kot so denimo *Firma*, *Čas za ubijanje* in *Pelikanovo poročilo*, Grisham slovi kot mojster in prvak pravnških srhljivk, ki pa je v toku svoje kariere posegal tudi na področja obravnavanja resničnih zločinov (knjiga *Nedolžen sem!*) na eni strani in mladinskih kriminalk (serija *Theodore Boone*) na drugi. Vmes so bile tudi kake kratke zgodbe (knjiga *Ford County*). Seveda pa njegov paradni žanr ostajajo pravniške kriminalke in srhljivke, s katerimi je do zdaj že posegel na različna področja ter uporabljal različne pripovedne postopke. V svojem predzadnjem romanu *Prevarant* iz leta 2012 nas Grisham zaplete v (večinoma) prvoosebno zgodbo pripovedovalca Malcolma Bannistra, nekdanjega temnopoltega odvetnika, ki v zaporu na videz stoično že pet let preživlja desetletno zaporno kazen. Ko pa umorijo zveznega sodnika Raymonda Fawcetta, se Bannister aktivira in oblasti obvesti, da ve, kdo je morilec, kar bi mu lahko prineslo predčasno izpustitev. Vrtoglavi klobčič prevarantskih zank se tako začne odvijati, Bannister preiskovalne organe vodi v eno smer, sam nepredvidljivo deluje v drugi, bralca pa Grisham v divjem tempu vodi proti preseñteljivemu koncu. > SAMO RUGELJ

Psihološki triler, ki je obsedel svet.

NI JE VEČ GILLIAN FLYNN

»Zgodba je popolna.
Najboljša knjiga tega leta.«

Kate Atkinson

Nick na jutro pete obletnice poroke ugotovi, da je njegova žena Amy izginila. Med policijsko preiskavo prihajajo na dan vse bolj nenavadni dokazi. Izkaže se, da ima vsaka zgodba dve plati ...

Na voljo tudi kot
e-knjiga na
www.e-emka.si

Najhitreje do knjige: v knjigarnah

www.emka.si

080 12 05

Izbhajajoč s stališča, da je poleg prevajanja kot temeljne dejavnosti prevajalcev in prevodov kot rezultatov njihovega truda pomembna tudi refleksija o prevajalskih zadevah, se je Društvo slovenskih književnih prevajalcev odločilo, da v sodelovanju z Založbo ZRC prične z izdajanjem tovrstnim razmislekom namenjene knjižne zbirke Studia translatoria. Tako se je slovenski prostor pridružil več drugim okoljem, ki s podobnimi serijami publikacij prevodnim vprašanjem namenjajo posebno pozornost. Slednja je odsev vse močnejšega zavedanja o vlogi in pomenu prevedenih besedil v razvoju književnosti, jezikov in kultur v najširšem smislu.

dr. Martina Ožbot

Knjige o prevodih, prevajanju in prevajalcih

Prvi zvezek naše zbirke, v kateri običajno izdamo en naslov letno, je izšel leta 2008, zadnji lani, letošnji je v pripravi. Vseh šest doslej objavljenih knjig so napisali slovenski avtorji, medtem ko bo letošnje delo tudi samo prevod.

Otvoritveni zvezek zbirke je prispeval **Tone Smolej**. V knjigi z naslovom *Iz francoskega poslovenjeno* najdemo niz študij o prevajanju francoskih književnih besedil v slovenščino – s poudarkom na zgodnejših slovenitvah, iz 19. stoletja, pa tudi na prevodih iz prvih desetletij 20. stoletja. S klasično komparativistično metodo avtor nazorno pokaže, kakšen pomen je imela francoska prevodna književnost za slovensko literaturo, in obenem potrdi, da so prevodni odnosi vredni pozornosti tudi pri raziskovanju nacionalnih literatur.

Naslednje delo z naslovom *Fidus interpres* (2010) je napisal klasični filolog **David Morvrin**. Knjiga je nastala na osnovi avtorjeve približno desetletje starejše inovativne diplomske naloge, ki jo je vmes širil in nadgrajeval. Razprava sloni na temeljitem poznavanju reprezentativnih virov, od antičnih do naj sodobnejših, in ponuja poglobljeno celostno analizo razmerja med prevajalčevimi zvestobo in svobodo, ki predstavlja v prevajalski refleksiji verjetno najbolj staro, obrabljeno, zlorabljeno, pomensko odprto in obenem nadvse problematično dihotomijo. Avtorjev pogled je značilno klasično-filološki, a v resnici sega precej čez obzorje te stroke, saj ponuja intelektualne izzive strokovnjakom različnih disciplin, ki se dotikajo problematike prevajanja in prevodov. V delu spoznavamo, kako so se skozi čas izmenjavala stališča do prevajalčeve zvestobe in svobode in kako skušajo nekateri sodobni translatoški pristopi to morda praktično uporabno, toda konceptualno v mnogočem nejasno nasprotje preseči.

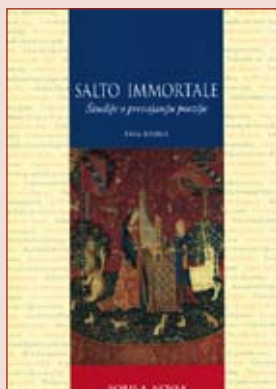
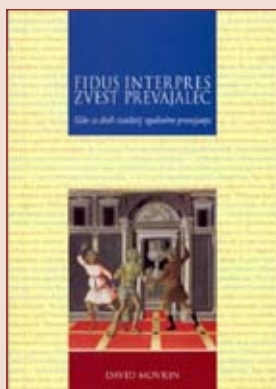
Z letnico 2011 je v dveh zvezkih izšlo delo *Salto immortale* **Borisa A. Novaka**. Monografija ponuja strokoven, avtorski in v zasnovi izviren pogled na problematiko prevajanja pesniških besedil od antičnih in srednjeveških oblik do prostega verza in avantgardističnih eksperimentov 20. stoletja, pri čemer pisec izhaja iz obravnave širokega nabora načelnih in praktičnih prevajalskih problemov. Novak v strogi verzološki in prevodoslovni razpravi reflektira tudi lastne postopke pri prevajanju poezije iz različnih jezikov (francoščine, stare okcitanščine, italijanščine, španščine, angleščine, nemščine, nizozemščine, stare flamske in južnoslovanske jezikov), predvsem na ravni razlik med ritmiko in evfonijo izvirkov in ciljnih prevodnih variant. Knjigi daje posebno vrednost kombinacija strokovno prepričljivega teoretskega razpravljanja, podprtega z analizo bogatega empiričnega gradiva, in razgrinjanja osebne prevajalske avtopoetike.

Za Novakovim delom je v zbirki izšla knjiga podpisane z naslovom *Prevodne zgodbe: Poskusi z zgodovino in teorijo prevajanja s posebnim*

ozirom na slovensko-italijanske odnose (2012). Gre za sintezo raziskav o literarnem prevodu glede na njegovo vlogo v konstituiranju in obstoju jezikov, književnosti in kultur ter pri uveljavljanju posameznih literatur (predvsem slovenske) v tujih prostorih. Osrednji del sestoji iz študij primerov, ki se ukvarjajo na eni strani z izbranimi deli italijanske književnosti in njihovimi slovenitvami ter na drugi strani s teksti slovenske književnosti v italijanskih prevodih. Razprava skuša odgovoriti na vprašanja, povezana z okoliščinami prevajanja in sprejemanja posameznih besedil v obeh ciljnih kulturah, nato z vlogo italijanske književnosti pri oblikovanju slovenskega prevodnega korpusa ter z jezikovnimi in besedilnimi vidiki slovenskih različic izbranih izhodiščnih besedil.

Najnovejši zvezek *Prevajalci o prevodu: od Trubarja do Župančiča* (2013) je prispevala prva urednica zbirke **Majda Stanovnik**. Knjiga prinaša reprezentativen izbor besedil oziroma njihovih odlomkov, v katerih imajo glavno besedo prevajalci sami. Prek njihovih programskih, refleksivnih, pojasnjevalnih in kritičnih prispevkov se izrisuje pot, ki si jo je prevod postopoma utiral v slovenski kulturi. Na začetku, pri protestantih, je bila potreba po njem utemeljena versko, nato vse bolj posvetno. Z uveljavljanjem književnega prevoda je bila njegova vloga sprva razumljena kot neproblematična: prevedena besedila so bila dojeta kot funkcionalna dopolnitev domače produkcije. Drugačno stališče so zastopali mladoslovenci, ki so imeli do prevoda povečini odklonilen odnos, do ponovnega preobrata pa je prišlo proti začetku 20. stoletja, ko prevod pridobi na pomenu in je sčasoma končno sprejet kot izrazito važen sestavni del korpusa književnih besedil v slovenščini. Antologija *Prevajalci o prevodu* odpira vprašanje spreminjajočega se mesta, odmerjenega prevodu v slovenski literarni in kulturni zgodovini, ter kliče po nadaljevanju, ki bi zajelo čas od predvečera druge svetovne vojne do začetka novega tisočletja, se pravi obdobje slovenskega prevodnega razcveta.

Zbirka *Studia translatoria* je zastavljena kot serija monografskih del, ki skušajo nagovoriti strokovno in širšo javnost, zainteresirano za vprašanja prevajanja in prevodov. Ponuja odgovore na mnoga vprašanja, še več pa jih zastavlja in tako spodbuja k novim razmišljanjem. Vabljeni k branju!

Dr. Martina Ožbot je redna profesorica na Oddelku za romanske jezike in književnosti Ljubljanske Filozofske fakultete. Glavna področja njenega raziskovanja so slovensko-italijanski jezikovni in kulturni odnosi, teorija prevajanja in jeziki v stiku. Je urednica zbirke Studia translatoria.

Lovke

Jelka Ovaska

Mladinska knjiga, zbirka Žepnice,
2014, m. v., 372 str., 14,99 €

Po svojem uspešnem prvencu, ljubezenskem romanu *Severnica nad Olimpom*, je pisateljica, pa tudi prevajalka iz finščine in nekdanja direktorica Cankarjeve založbe, tokrat zajadrala v kriminalne vode. Napeta zgodba, ki se bere na dušek, se pleče okoli štirih povsem različnih in po Evropi razseljenih sester, ki jih zopet združijo pobegli možne izmed njih. Izkaže se, da je bil uspešen poslovnež Igor Šibrer zapleten v vrsto finančnih mahinacij, odločne sestre z Igorjevo ženo Evo na čelu pa nameravajo odkriti, ali so bila njegova dejanja namerna. Žal pa Igorjeva usoda ne zanima le sester, ampak tudi neusmiljeno italijansko mafijo in Igorjevega strica Viktorja, za katerega je opravljal finančne posle in ki je uspel po slovenski osamosvojitvi zgraditi pravi gospodarski imperij. Davčne oaze, slamnata podjetja, finančno izčrpavanje, koruptivni politika, sodstvo in tožilstvo, se sliši znano? Izjemno aktualno branje o mračnih poteh slovenske tranzicije. > KRISTINA SLUGA

Skrivnostno jezero

Simon Beckett

prevod: Jana Ambrožič

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 317 str., 10,90 €

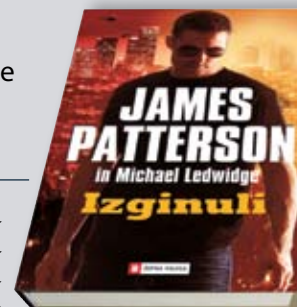
Angleškega novinarja in pisatelja Simona Becketta (1960) v slovenščini že dobro poznamo po seriji romanov z ekspertnim forenzikom Davidom Hunterjem v glavni vlogi, zdaj pa je kmalu po izvirnem izidu izšel še njegov samostojni roman, psihološka srhljivka *Skrivnostno jezero*. V njem spremljamo prvoosebne pripovedovalca Seana, ki je očitno na begu, saj zapusti okrvavljeni avto z zavitki mamil v prtljažniku, za seboj pa skuša zakriti sledove, medtem ko nadaljuje pot po francoski pokrajini. Ustavi ga past, v katero stopi sredi gozda. Njenih jeklenih čeljusti nikakor ne more razkleniti in te se zajedajo vse globlje v njegovo meso, tako da nazadnje izgubi zavest. Zbudi se na odmaknjeni francoski kmetiji, kjer ga počasi začne dohitevati njegova londonska preteklost. Francosko podeželje, kot si ga ne želite srečati. > SAMO RUGELJ

Izginuli

James Patterson, Michael Ledwidge

prevod: Nataša Pregl

Učila International, Žepna knjiga,
2014, m. v., 331 str., 10,90 €

Ni ga večjega užitka od (poletnega) branja dobrega kriminalnega romana, podkrepljenega z napeto zgodbo in številnimi zapleti. In če kdo, zna takšne »krimiče« ponuditi legendarni James Patterson. Ljubitelji njegovih del bodo tokrat lahko uživali v dveh novih romanih, napisanih v pisateljevem značilnem duhu.

Roman *Izginuli* bralca takoj šokira z nekaj prizori okrutnih smrti, za katerimi stoji Manuel Perrine, kralj mehiškega mamilarskega kartela, ki ima svoje lovke razvejene tudi v Ameriki. Policist Michael Bennet je kriminalca nekoč že ujel, a Perrinu je s podkupninami in z odličnim načrtom uspelo zbežati v prostost naravnost s sodišča. Bennet se še danes počuti krivega za ta spodrseljaj, zato se, ko izve, da je nevarni Perrine znova na morilskem pohodu, vrne iz ilegale nekega ranča, kamor se je pred mafijcem skrivil z družino. Tokrat je odločen, da bo ne-

Krvava žetev

Dashiell Hammett

prevod: Janez Lavtižar

Amalietti & Amalietti,
2014, m. v., 300 str., 23 €

Poslastica za ljubitelje kriminalk, noir klasika iz leta 1929, je *Krvava žetev*, eden od ključnih romanov tega obdobja. Z njim je Dashiell Hammett (v slovenščini imamo njegovega *Malteškega sokola*), poleg Raymonda Chandlerja in James M. Caina eden od ključnih piscev noir žanra, intoniral to popularno žanrsko literaturo tridesetih in štiridesetih let, ki je svoj popoln črno-beli odmev dobila tudi v filmu. Roman je sprva izhajal v nadaljevanjih v reviji *Black Mask*, v njem pa zasebni detektiv Continental Op prispe v skorumpirano mesto Personville, da bi se sestal s časopisnim urednikom Donaldom Willssonom. tega pa umorijo še pred njunim srečanjem. Tako se sestane z njegovim očetom, lokalnim industrialcem, ter se z njim dogovori, da bo mesto očistil gangsterskih tolpe, ki mu podtalno vladajo. *Krvava žetev* je bila v film prirejena samo eno leto po knjižnem izidu, osnovno zgodbo pa so filmarji, denimo Akira Kurosawa (*Telesna straža*) in Sergio Leone (*Za prgišče dolarjev*), pozneje še kar nekajkrat uporabili za svoje filmske stvaritve. > SAMO RUGELJ

Umor Rogerja Ackroyda

Agatha Christie

Mladinska knjiga, 2014, t. v., 280 str., 32,96 €

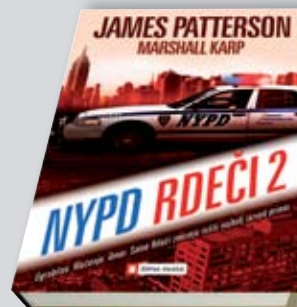
Ljudi iz zakotne angleške vasice King's Abbot, kjer se nikdar ne dogaja nič vznemirljivega, vrže na noge smrt gospe Ferrars. Je napravila samomor zaradi slabe vesti, ker naj bi pred letom dni zastrupila moža? Odgovor se skriva v pismu, ki ga na dan njene smrti prejme Roger Ackroyd, s katerim naj bi se Ferrars v kratkem poročila. Vsebinska pisma Rogerja močno vznemiri, a še preden lahko kar koli ukrene, ga njegov služabnik najde mrtvega. Neražešenih ugank in iskanja morilca se poleg policije loti tudi slavni detektiv Poirot, ki se je po upokojitvi preselil v King's Abbot ... Napeta detektivka, napisana pred skoraj devetdesetimi leti, še danes navdušuje bralce tovrstnega žanra s svojo dognanostjo in z izbrušenim slogom, tako značilnim za prvo damo detektivskih romanov. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

NYPD: Rdeči 2

James Patterson

prevod: Barbara Golubovac

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 348 str., 10,90 €

varnega Perrina dokončno spravil za zapaha. Mu bo uspelo?

Pred zapleteno nalogo se znajdejo tudi policisti in detektivi iz elitne enote newyorške policije, ki so glavni junaki romana *NYPD: Rdeči 2*. V kratkem času je neznan morilec kruto umoril tri ljudi. Vsem umorom je skupno to, da storilec žrtve obleče v posebne kombinezone, zaradi katerih preiskovalci ne morejo nikjer najti niti sledu o storilcu. Ko newyorška policija v Centralnem parku na vrtiljaku najde morilčevo četrto žrtev, premožno politično strokovnjakinjo Evelyn Parker, se detektiv Yach Jordan in njegova partnerica Kylie MacDonald odločno spravita na lov za storilcem. A kaj, ko ne gre vedno vse kot po maslu!

Oba romana bralca tako potegneta v dogajanje, da knjig ne bo odložil, dokler ne bo skupaj z detektivi in s policisti razrešil obeh primerov! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

V času, ki ga preveva pluralizem vrednot, smo postali preudarno previdni: v širokem loku se ognemo pojmu *trivialna književnost*. V zahodni tradiciji ta pojem in njemu pripisano nasprotje, *umetniška književnost*, namreč pomenita vrednostno razliko. In s tem odpreta namrščeno vprašanje, kdo pravzaprav lahko odloča o literarni vrednosti. Vprašanje je tehtno, zato obeh pojmov res ne gre uporabljati po nemarnem: seveda se konkretni vrednostni kriteriji književnosti v različnih kulturnih okoljih razlikujejo. Kljub temu pa najbrž v vseh okoljih lahko prepoznamo dve možnosti, s katerima književnost učinkuje na bralca. Ena je lahka, druga »težja«. V čem je razlika?

Lahka in »težka«, trivialna in umetniška književnost: Je vseeno, kakšne knjige beremo? Ne, ni.*

V času, ki ga preveva pluralizem vrednot, smo postali preudarno previdni: v širokem loku se ognemo pojmu *trivialna književnost*. V zahodni tradiciji ta pojem in njemu pripisano nasprotje, *umetniška književnost*, namreč pomenita vrednostno razliko. In s tem odpreta namrščeno vprašanje, kdo pravzaprav lahko odloča o literarni vrednosti. Vprašanje je tehtno, zato obeh pojmov res ne gre uporabljati po nemarnem: seveda se konkretni vrednostni kriteriji književnosti v različnih kulturnih okoljih razlikujejo. Kljub temu pa najbrž v vseh okoljih lahko prepoznamo dve možnosti, s katerima književnost učinkuje na bralca. Ena je lahka, druga »težja«. V čem je razlika?

Književnost, ki z zahtevnimi načini sporočanja oblikuje zahtevnejše teme, bralcem ne dopušča pasivnega »zgolj ugodja« ob branju. Nasprotno: izziva nas k aktiviranju naših predstavnih in miselnih sposobnosti. Ne podpira dremeža. Zato je nasprotje *lahke književnosti*: je malce »težja«. Oba pojma sta sicer relativna, je menil Milivoj Solar, saj je od posameznega bralca odvisno, ali bo lahkotno bral Balzaca in mu bo resnejši izziv zastavila npr. šele *Ljubljena* Toni Morrison – ali pa mu bo težavno brati celo Agatho Christie. Ampak. Čeprav je Christie odlična žanrska avtorica, se njene detektivke večini bralcev očitno ne zdijo »težke«. To ugotovimo pred poletnimi dopusti, ko se večina detektivk pa tudi kriminalnk, romanc, fantazije, postapokaliptike in podobnih »modelov« s polic splošnih knjižnih množično preseli v potovalke s »počitniškim branjem«. Če upoštevamo primerjavo knjižničnih izposoj te počitniške prtljage in pa kake zbirke, ki obeta zahtevnejše branje (kot je, samo npr., Babilon), se, sodeč po izbiri bralske večine, vendarle zazdi, da *lahka in težka književnost* nista samo od bralca odvisna zadeva. Morda se razlika med njima »vpišuje« celo že v sama literarna besedila?

Vrednostno gledano je *lahka književnost* pogosto *trivialna*. Skratka, kič. Ob omembi literarnega kiča avtomatično pomislimo na besedila, ki brezsravno odkrito razkazujejo svoj žanrski model: na prej omenjeno počitniško prtljago. Res se večina teh besedil vkoplje v svoje sheme in ne kaže nobene želje, da bi jih prebila. Vendar žanrski model sam na sebi še ne pomeni kiča – tovrstne ideje bliskovito spodnese npr. Ecovo *Ime rože*, ki iz žanrskih shem ustvarja vražje izzivalen konstrukt. In kaj bi rekli o McCarthyjevi postapokaliptični *Cesti*? In o kar nekaj romanih sodobnega skandinavskega *noir*, ki preprosto shemo kriminalke uporabijo za nelep prikaz zahodnoevropske družbe in od tod za odločno družbeno kritiko. Žanrska književnost zna torej svojo osnovno shematičnost zlahka preseči. Zato je ne moremo izenačiti ne s *trivialno* ne z *lahko književnostjo*. Malce zanesljivejši simptomi *trivialne* shematike udarijo na plan drugje. Vsaj kar se tiče zahodne in najbrž tudi neokolonialne književnosti. Kje in kako?

Zgodba hitro razkrije, da je njen namen predvsem »spektakel«. Niz mikrozapletov cilja na bralsko ugodje ob vzburljivem opazovanju ne navadnih in neverjetnih situacij. Kvazinenavadnih, saj so kljub skrivnostnim prizoriščem samo predvidljivi klišeji. Na ravni oseb je stvar še preprostejša: protagonist je izključno dober, nasprotnik izključno capin. Najočitnejši simptom trivialnosti pa je dostikrat že kar skopuško besedišče: klišejska zgodba in črno-beli karakterji pač ne potrebujejo pomensko niansiranih besed, saj se od bralca tako ali tako ne pričakuje, da

bo aktiviral mentalne predstave *kompleksnih* medčloveških situacij. To stilno praznost poskuša zahodna trivialna literatura včasih prikriti s patetičnim slogom, ki naj bi bralca spravil vsaj v ganotje (dediščina evropskega 18. stoletja, ki je vzgojilo »rahločutnega bralca« s škatlo robčkov v roki). Seveda nobena izmed teh strategij sama na sebi ni simptom *lahke*, pogosto *trivialne* književnosti. Če pa delujejo hkrati in skupaj v

istem besedilu (ki ni ravno pravljica ali postmodernistična parodija ali včasih tudi literarno besedilo iz nezahodnih tradicij), zlahka učinkujejo na bralca kot kič. Zakaj torej? »V trivialni literaturi ne gre za spoznavanje novega, ampak za užitek ob prepoznavanju že znanega in pričakovanega,« je povzel Miran Hladnik. (Dodajmo, da to ne more veljati za »vsebine« saj so te v medbesedilnem obtoku nemalokrat že znane, pač pa za

načine, kako so sporočane.) Kar *trivialna* literatura omogoča bralcu, je zanimiv paradoks: po eni strani ga avanturistično vzburja, ko ga začasno preseli v *navidezno drugačen* svet, hkrati pa ga pomirja in pasivizira, saj ta kvazinenavaden svet ne prestopa niti moralnih klišejev niti spoznavnih predpostavk bralčevega okolja. Učinek trivialnega besedila na bralca je torej zgolj ugodje ob »klišejskem eskapizmu«, je menil M. Calinescu. Zato je trivialna književnost *lahka*. V podobe medčloveških situacij ne postavlja »neznank« in od bralca ne terja dialoškega odziva.

Zahteva pa ga kakovostno literarno besedilo, književnost, ki je »težja«, kolikor je namreč izziv našim predstavnim in miselnim sposobnostim. In izziv vedno je: ker se tu besedilo nanaša na raznolike, posamične, odprte, *neshematizirane* izkušnje in spoznavno-etične dileme resničnosti. Za izris kompleksnih medčloveških situacij in psihologije pa sta potrebna bogato besedišče in unikatna kompozicija premišljena izbira tega, kar bo v besedilu poimenovano in prikazano, kaj pa le sugerirano. Kot sta ugotovili fenomenološka ali recepcijska estetika, mora bralec ali bralka sicer pod vodstvom besedila ta premišljeno »nedoločeno« oz. »prazna mesta« v besedilu zapolnjevati *sam/-a*: s predstavami na podlagi svoje lastne izkušnje in vednosti: z dejavno imaginacijo. In s suverenim mišljenjem. Tako pa preplete svojo lastno vednost in izkušnjo z nečim zanj/zano *zares neznanim in nedomačim*. Ali, kot je Tomo Virk povzel Hofmanna: »Bralec in bralka tako pridobita izkustvo drugosti, s tem ko se podajata v svet, ki je drugačen od njunega običajnega življenja, /.../ a vendarle na poseben način 'realen'.«

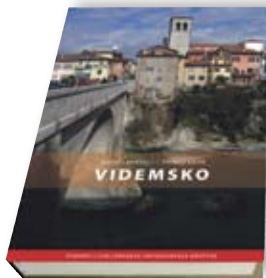
Ob tem ni več potrebno opisovati, kako je za bralčevo empatično soočanje s kulturno drugim bistvena ta dialoška moč umetniške literature: v kaj nas vodijo Arguedasove *Globoke reke*, Mistryjevo *Občutljivo ravnovesje*, Polovica *rumenega sonca* Chimamande Ngozi Adichie, aboriginska pričevanjska *Zajčja ograja* Doris Pilkington. Ali Mo Yanov roman *Life and Death Are Wearing Me Out* (*Shēngsǐ píliáo*). Zelo, zelo različni so, ti romani. (In mnogi drugi, ki jih nisem omenila.) Kar jim je skupno, je to, da kot umetniško oblikovana in ob tem še posebej očitno »nedomača«, torej v več pogledih *nelahka* literarna besedila *ne podcenjujejo* predstavnih in miselnih sposobnosti svojih potencialnih bralcev. Izzivajo dialoški odziv: aktivno branje.

* Del tega besedila je bil predstavljen na strokovnem posvetu *Vrednotenje književnosti za potrebe knjižnic* (Mestna knjižnica Ljubljana, 25. 5. 2014).

Videmsko

Andrej Bandelj, Primož Pipan
fotografije: Silvo Bizjak et al.
ZRC SAZU, 2014, m. v., 216 str., 18 €

Vodnik po Videmskem, naj-novejša izdaja Slovenskega geografskega društva, obeležuje tridesetletnico delovanja te stanovske organizacije v zdajšnji obliki, njegovi začetki pa so še dobrih šest desetletij starejši. Nadaljuje tradicijo izdajanja vodnikov, nastalih na terenu, med društvenimi ekskurzijami po Sloveniji in drugod, zlasti v sosednjih deželah s slovenskimi manjšinami. Kljub strokovni ravni pisanja so ti vodniki lahko dobrodošli popotniki in svetovalci tudi manj zahtevnim popotnikom. Zbornik v desetih poglavjih povzema doživetja ekskurzij po vzhodnem robu dežele Furlanije - Julijske krajine, od Nadiških dolin in južnih pobočij Matajurja prek Terskih dolin, Vidma in Rezije do Kanalske doline in Karnije. Rdeča nit zadnje opisane poti je bil ogled obnove v potresu leta 1976 razdejanih krajev med Portisom in Guminom ob rečici Beli. > IZTOK ILICH

Po Trziču in okolici

Turistični vodnik
Marjan Žiberna
fotografije: Urška Herak Rener et al.
Občina Trzič, 2014, m. v., 120 str.,
priložen zemljevid, 9,80 €

Gorenjsko mesto Trzič se za razliko od nekaterih drugih alpskih mest, kot sta, denimo, Kranjska Gora in Bovec, ne šteje za prvovrstno turistično destinacijo, kar pa se zna s pričujočim turističnim vodnikom vsaj malo spremeniti. Publicist in pisatelj Marjan Žiberna je v njem obdelal vse hribe, planine in doline (ter soteske) okoli Trziča in nad njim, nazorno predstavil kulturne in naravne znamenitosti Trziča in njegove okolice ter pokazal na vse rekreativne in športne možnosti, s pomočjo katerih lahko na tem območju aktivno preživimo prosti čas. Da o prireditvah, kot sta Šušarska nedelja in žive jaslice, niti ne govorimo! Vodnik, ki vabi v Trzič in okolico (še posebej v dnevi, ko bo odprto povsem novo kopalnišče Gorenjska plaža). > SAMO RUGELJ

Živeti z gorami

Vladimir Habjan
fotografije: Zoran Gaborovič et al.
Planinska zveza Slovenije,
2013, t. v., 215 str., 22,90 €

Znani slovenski gornik in alpinist, publicist in urednik Vladimir Habjan se po svoji zbirki literarno zastavljene planinskih zgodb *Čez rob* (2011) vrača h goram z osebno obarvano ubesedenimi doživetji v zavetju naših očiakov. V mešanici fotografske monografije in zbirke kratkih gorskih utrinkov nas Habjan doživeto popelje na svoje gorske izlete, nekatere impulzivne in hitre, spet druge pa počasne in meditativne, in pred nami razkriva svoj notranji svet, ki se mu odpira med bivanjem v gorah. Prečka grebene, prepleza stene, uleže se v gorsko travo, kramlja s prijatelji ob pivu po opravljeni turi ter na sto in en način bralcu dokaže to, da so gore dejansko način njegovega življenja in da – morda se sliši čudno – res živi z njimi. Hvalnica goram. > SAMO RUGELJ

ZAKLADNICA ZDRAVJA

KAKO DO DOBREGA POČUTJA

JULIJ: BODIMO POZORNI NA ZASTOJ V KRVNEM OBTOKU

Okrepimo vene in kapilare

PROTI NASTAJANJU KRČNIH ŽIL

Z izvlečki bora in črnega grozdja se obtočila povsem sprostitjo

ODPRAVIMO ZGAGO IN REFLUKS

Želodec zaščitimo s kapljicami gostostebelnega sladkega korena

ZAVARUJMO SI OČI PRED SONCEM

Naužijmo se marelic, zaveznic mrežnice

Posebna poletna priloga

Ledeni čaji proti utrujenosti in za vitko postavo

KAKO SHUŠJATI

Tedenski jedilnik za manj kilogramov

NOVA ŠTEVILKA ŽE V PRODAJI

www.zakladnicazdravja.si

KOZMETIKA: Z LIPOVIM OLJEM NAD VRATNE GUBE

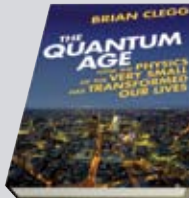

BERE IN PIŠE:
DR. SAŠO DOLENC

The Quantum Age

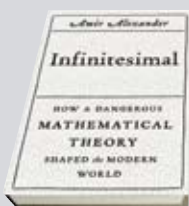
Brian Clegg,
Icon Books Ltd, 2014

Kvantna doba ni samo nova poljudna knjiga o znanosti, ki poskuša razumljivo predstaviti vso čudnost kvantnega sveta. Avtor se osredotoči predvsem na tehnološke aplikacije, ki izhajajo iz zakonitosti kvantne fizike in so danes ključni del našega vsakdanjika. Po nekaterih ocenah naj bi kar 35 % družbenega bruto proizvoda v razvitih državah izviralo iz tehnologij, ki jih ne bi bilo, če ne bi poznali kvantne fizike.

Infinitesimal

Amir Alexander,
Farrar, Straus and Giroux, 2014

Matematični pojem infinitezimalne količine, ki označuje vmesno stanje med nekaj in nič, je v šestnajstem stoletju med učenjaki povzročil veliko razburjenje. Čeprav so matematiki medsebojno na videz raz-

pravljali o povsem tehničnih vprašanjih, kaj je dopuščeno v matematiki in kaj ni, so se hkrati zavedali, da se ob tem problemu na neki način odloča tudi o usodi takratne družbe. Jezuiti so bili namreč prepričani, da bi uvedba infinitezimalnih količin ogrozila primat Rimskokatoliške cerkve, učenjaki z Galilejem na čelu pa so v vpeljavi novega matematičnega orodja videli predvsem simbol modernega pristopa k razumevanju sveta. V Italiji so žal zmagali jezuiti, povsem nasproten pa je bil rezultat te zanimive intelektualne bitke v Angliji.

The Tale of the Dueling Neurosurgeons

Sam Kean
Little, Brown and Company, 2014

Zabavne zgodbe iz zgodovine medicine, ob katerih se veliko naučimo o tem, kako delujejo človeški možgani. Ob branju spoznavamo ključne znanstvenike in zdravnike, ki so postavljali temelje sodobne nevroznanosti, hkrati pa tudi njihove nič manj slavne paciente, katerih bolezni in poškodbe so bistveno pripomogle k napredku raziskovanja skrivnosti našega telesa.

Amazon

Nastanek in vzpon tehnološkega giganta, ki je za vedno spremenil naše nakupovalne in bralne navade

Brad Stone; prevod: Simon Demšar

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 414 str., 12,90 €

Leta 1994, pred dvajsetimi leti, je imel Jeff Bezos dobro plačano službo v enem od cvetočih finančnih podjetij na Wall Streetu in zagotovljeno lepo prihodnost v njem. Ko pa je slišal, da se je tisto leto za več tisočkrat povečal prenos podatkov prek interneta, se je v svojem »okviru minimalnega obžalovanja« odločil zapustiti službo in se posvetiti svoji življenjski ambiciji: ustvariti spletno »trgovino z vsem«. Amazon kot največja reka, ki je nekajkrat večja od svojih »zasledovalk«, se še danes zdi primerno ime za trgovino, ki je, sprva s knjigami, potem pa sčasoma s ponudbo večine običajnega trgovskega blaga postala sinonim za podjetje, ki mu je osnovna misija kar največja skrb za njihove stranke in kar se da dobro opravljena storitev ob najboljših mogočih cenah. In to ne glede na to, kaj je vse skupaj v nadaljevanju pomenilo za obstoječo konkurenco na posameznih področjih. Dovolj insajderska, tudi do Amazona dovolj kritična biografija ter dovolj napeto napisana Amazonova kronologija nas potegne v vrtnice Bezosovih dosedanjih delovnih prizadevanj. Ta je s svojo neizmerno delavnostjo, inovativnostjo, agresivnostjo, poslovnim eksperimentiranjem (ki je občasno prineslo stotine milijonov dolarjev izgub) in novačenjem najboljših kadrov s področja informatike in računalništva v Ameriki zgradil podjetje, ki je na globalni ravni na splošnem nivoju spremenilo potrošništvo in nakupovanje. Zelo konkretno in v temelje pa poseglo tudi na področju založniške industrije ter bralnih navad. Prvi dve desetletji sta mimo, Bezos dela naprej! > SAMO RUGELJ

Moje življenje

Isadora Duncan; prevod: Katarina Mahnič

Modrigan, 2014, m. v., 301 str., 31,20 €

Znamenita plesalka Isadora Duncan (1877–1927) je malo pred smrtjo (do katere je prišlo na zelo bizaren način, saj se ji je naglavna ruta zapletla v zadnje kolo vozečega se kabrioleta in jo zadržala) dokončala avtobiografijo, ki ima več kot osemdeset let po izidu še vedno kulten značaj. To ni čudno, saj gre za strastno, impulzivno in umetniško navdihnjeno življenje plesalke, ki so jo v njenem času oboževale množice po vsem svetu (nekateri so celo

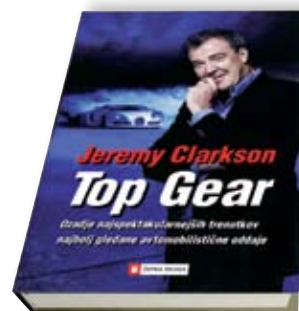
trdili, da ima gledanje njenih predstav zdravilne učinke), ona pa je premočrtno sledila svoji ustvarjalni življenjski poti plesalke, na kateri je le redkokdaj kaj obžalovala (morda to, da svojega devišstva ni prepustila kiparju Rodinu), kljub temu, da ji je to postreglo tudi z zelo tragičnimi zaski (smrtna nesreča njunih dveh otrok, po kateri je upala, da se je eden od njiju reinkarniral v novem otroku, ki ga je rodila, potem pa je v nekaj urah umrl tudi ta). Čeprav tu in tam žgečkljiva, ko pripoveduje o svojih ljubezenskih zvezah z nekaterimi najbolj karizmatičnimi moškimi njenega časa, je to predvsem pripoved o obdobju, ko je imela (plesna) umetnost ogromen vpliv in je globoko zaznamovala vsakdanja življenja tako običajnih ljudi kot tudi veljakov. > SAMO RUGELJ

Top Gear

Ozadje najspektakularnejših trenutkov najbolj gledane avtomobilistične oddaje

Jeremy Clarkson; prevod: Petra Breclj

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 500 str., 14,90 €

Knjiga za vse ljubitelje kulturne televizijske oddaje *Top Gear*, ki jo v njeni angleški različici vodi provokativni, neposredni, včasih nesramni, vsekakor pa neuničljivi Jeremy Clarkson, za katerim se praši tudi takrat, ko ne vozi in ocenjuje kakega od hitrih ali pa nenavadnih avtomobilov. Clarkson (1960) je televizijski voditelj, novinar, publicist ter avtor mnogih knjig, ki se je specializiral za avtomobilizem in je bil zraven, ko je leta 1993 oddaja *Top Gear* dobila tudi svojo revijo. Od takrat zanjo redno piše mesečne kolumne. V pričujoči knjigi so tako zbrana njegova besedila iz te revije iz obdobja od leta 1991 do vključno leta 2011, v njej pa Clarkson v svojem pikantno neposrednem in duhovitem stilu obravnava svet avtomobilov, avtomobilske zabave in ljudi iz sveta avtomobilske industrije ter svojo vlogo v njem, vse to pa posrečeno cepi tudi na svoje, pogosto burno zasebno življenje. Knjiga o življenju na visokih obratih. > SAMO RUGELJ

Mizica, pogrni se! 230 gramov* poletnega e-branja, prosim. Ali zakaj lahkotno poletno branje danes ni več nujno lahkotno?

Znana pravljica bratov Grimm, ki jo v bolj ali manj spremenjeni obliki najdemo tudi v ljudskem slovstvu mnogih evropskih narodov, se začne z očetom krojačem, tremi sinovi in kozi. Oče tri sinove v navalu jeze pošlje v svet, kjer naj sami poskrbijo zase. Vsak od njih si najde delo pri mojstru obrtniku in po odsluženem vajeništvu v dar prejme čarobno darilo. Prvi sin se odloči za mizico, ki se na ukaz sama pogrne in nasiti vse, ki sedejo zanjo. Drugi sin dobi osla, ki pljuva zlate zidake, tretji pa krepelo, ki skoči na sovražnika in ga samo od sebe tepe do preklica. Ko prvemu sinu ukradejo mizico, drugemu pa osla, pride tretji sin in s čarobnim krepelom prisili tatove, da vrnejo ukradeno. Vsi skupaj se veselo odpravijo domov, koza pa tako ali tako ni bistvenega pomena.

V poletnem času se Slovenci (kot tudi vsi drugi evropski narodi) množično odpravljamo v svet – vendar ne v iskanju dela, temveč v iskanju oddiha. Nekateri se odpravijo na morje, nekateri v hribe, vsem pa je skupno to, da imajo ta čas v letu nekoliko več prostega časa, ki ga lahko namenijo tudi dejavnosti, za katero med letom vse prepogosto zmanjka časa – branju.

Branje v času dopusta, pogosto imenovano tudi dopustniško ali poletno branje, naj bi bilo v skladu z imenom nekoliko lažje, sproščujoče, zabavno, čeprav bi podrobnejše analize prebranega dopustniškega čtiva verjetno pokazale, da gre vsaj v določeni meri samo za stereotip. Vendar tudi lahkotno branje ni nujno lahko – povprečna trdo vezana, 250-stranska knjiga tehta slabega pol kilograma in čez hrbet meri 2,5 cm. Če ste med tistimi, ki berete nekoliko več in si na štirinajstdnevni dopust vzamete, recimo, štiri knjige, ste si nakopali za dodaten kilogram in pol knjižne prtljage, ki, zložen na kup, v višino meri 10 cm. Pri dopustovanju štiričlanske družine se ta kup hitro poveča na slabega pol metra in oteži na šest kilogramov. Če greste na počitnice z avtomobilom, si boste med dopustniško kramo verjetno še nekako izborili prostor tudi za knjige, a kaj če greste na oddih z letalom, kjer se

vsak dodaten kilogram prtljage mastno zaračuna, ali če ste se namenili na štirinajstdnevni pohod po slovenski transverzali? V takih primerih si marsikdo zaželi, da bi bile vse te knjige nekoliko lažje in manjše, a hkrati vseeno na doseg roke in varno spravljene v nahrbtniku.

E-knjige v Sloveniji niso novost in prav v času dopustov branje na tabličnih računalnikih in e-bralnikih postane nekoliko bolj aktualno. V preteklih letih so se Slovenci za ponudbo e-knjig morali pretežno ozirati v tujino, v zadnjih dveh letih pa se je tudi na domačem trgu s pojavom prve slovenske e-knjižnice in knjigarne BIBLOS (www.biblos.si), ki omogoča nakup, članom večine slovenskih knjižnic pa tudi oddaljeno izposojajo e-knjig, nabor e-knjig povečal do te mere, da lahko v dopustniškem obdobju tiskane knjige pustite kar doma.

E-bralniki in tablični računalniki namreč delujejo še bolje kot pravljica mizica, ki se sama pogrne – na dotik se odprejo in še tako lačnega bralca nasitijo z lahkotno poletnimi bralnimi e-specialitetami ali zahtevnejšimi gurmanskimi izdajami, ki jih včasih že zaradi obsega ne bi vzeli na letni dopust.

* Vse to z eno samo bralno napravo, ki v povprečju tehta približno 230 gramov.

POSEBNA POLETNA ŠTEVILKA – 15 NOVIH INTERVJUJEV

MLADINA

INTERVJU 2014

Janez Stanovnik

Ivan Štuhec

Angelika Mlinar

Matevž Krivic

Alenka Zupančič Žerdin

Marcel Štefančič, jr.

Slavenka Drakulić

Emil Tedeschi

Ranko Bugarski

Tone Partljič

Uršula Cetinski

Vito Taufer

Boštjan Gorenc - Pižama

Alenka Berlot Košiček

Goran Dragić

ŽE V PRODAJI!
Naprodaj na vseh prodajnih mestih
v Sloveniji in na Jadranu

Potreba po organiziranem priporočanju dobrega branja v splošnih knjižnicah

Knjižnice že od nekdaj poskušajo vplivati na bralno kulturo, bralna srečanja s skupinskim branjem in pogovori o knjigah pa so stalnica dela z bralci, ki živi še danes. Problema pri tem sta, da se ni mogoče tako ukvarjati z vsemi deli, ki prinašajo kakovostno branje, in da se le manjši del bralcev pridružuje posebnim bralnim aktivnostim. Danes so na voljo različni mediji, ki tekmujejo s knjigo, zato je knjižnica v še težjem položaju, kako naj svoje poslanstvo izvaja čim bolj uspešno. Različni bralni projekti, ki aktivirajo kakovostno knjižnično gradivo, bodo zato še naprej temeljna naloga knjižnic, prav tako kot usposabljanje knjižničarjev za dobro poznavanje zbirke in s tem ustrezno svetovanje bralcem.

mag. Jelka Gazvoda

Temeljno vprašanje je, kaj naj bralec izbere in kaj naj knjižničar svetuje. Ali obstaja orodje, ki ga lahko uporabimo, ko želimo z gotovostjo izbrati kakovostno in hkrati bralcu primerno knjigo? Vemo namreč, da pogostost izposoje ne kaže nujno kakovosti, prav tako ne nujno osebna bralna izkušnja. Da bi spodbudili organizacijo sistematičnega vrednotenja kakovosti izdanih del, v prvi vrsti v sferi književnosti, se je smiselno dogovoriti najprej za kriterije, ki naj jih vrednotenje upošteva.

V MKL deluje Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, katere poslanstvo je razvijati bralno kulturo in promovirati branje med otroki in mladimi. Ob tem smo v sodelovanju z različnimi subjekti, ki se ukvarjajo z branjem otrok in mladih, razvili in organizirali sistem vrednotenja mladinske književnosti. Vsako leto izdamo priročnik za

branje kakovostnih mladinskih knjig, ki smo ga nadgradili z blagovno znamko MKL Zlata hruška in podeljevanjem nagrad za najkakovostnejše mladinske knjige. Ta dobra praksa je lahko izhodišče za razmišljanje, pa morda tudi za organizacijo podobnega vrednotenja na področju književnosti za odrasle.

Bralec, ki pride v knjižnico po literarno delo, velikokrat ne ve v naprej, kakšen naj bo njegov izbor. Veliko bralcev se pri obisku knjižnice ne obrača na knjižnične informatore, saj je temeljni koncept proste postavitve gradiva namenjen prav temu, da bralec knjige izbira sam in ob tem postopku tudi spoznava vsebinske značilnosti zbirke. Lahko si pomaga tudi s knjižničnim katalogom, vendar mu o primernosti knjige zanj niti postavitev niti katalog ne povesta dovolj. Knjižnica mu sicer ponuja različne posamične izbore del, ki pa jih postavlja v ospredje po lastni presoji. Po naših izkušnjah bralci zelo radi posegajo po priporočenih delih, saj

jim je s tem olajšana odločitev in morda tudi zmanjšana verjetnost, da jim izbrane knjige ne bodo ustrezale. Zato smo v knjižnicah seveda zainteresirani za vzpostavitev zaupanja vrednega in neodvisnega sistema vrednotenja izdanih književnih del. Pravice po prosti izbiri v knjižnici bralcu seveda s sistemom vrednotenja ne nameravamo kratiti, mu pa lahko ponudimo orodje za pomoč pri tem, ki mu bo mogoče zaupati.

Sistem vrednotenja del za odrasle bi moral knjigo tako rekoč »pričakati« takoj, ko izide, ali morda še pred tem. Tu bi lahko pomembno vlogo odigrali založniki, če bi knjige že pred izidom pošiljali v vrednotenje, pomagamo pa si lahko tudi s sistemom CIP, ki je že uveljavljena oblika informacije o nameravnih izidih naslovov in je tudi splošno dostopna v našem knjižničnem katalogu Cobiss. Možnost zgodnjega dostopa do novoizdanih del je tudi skozi zakonodajo o obveznem izvodu. Tudi JAK kot financer lahko to zahteva že v pogojih razpisa. Tudi založbam bi bilo lahko v interesu, da imajo njihovi naslovi »pozitivno oceno« in s tem možnost boljše prodaje. Vrednotenje bi tako poleg temeljnega cilja, ki ga zasledujemo v knjižnicah, lahko prineslo tudi na splošno večjo kakovost knjig, tako glede vsebin kot tudi drugih značilnosti dobrih knjig.

Kakovost knjižničnih zbirk bi se lahko v knjižnicah z uporabo vrednotenja v nekaj letih opazno izboljšala. Kako bi sistem vrednotenja deloval v knjigarnah, sicer težko ocenjujem, domnevam pa, da bi podobno vplival na kupce knjig kot v knjižnicah na bralce. Če bi bil prepoznan kot zaupanja vreden, bi ga upoštevali vsi na knjižnem trgu. Tu torej naletimo na naslednji možni potencial sistema za vrednotenje, namreč na možnost vpliva na splošno kakovost izdanih knjig ter s tem na izboljšanje kakovosti celotnega knjižnega trga.

Vprašanje je, ali se lahko na tem posvetu že uskladimo glede možnosti ali sploh smiselnosti začenjanja takega projekta. Morda pa se lahko dogovorimo to, da pred odločitvijo naredimo še korak naprej v smeri iskanja meril, ki bi prišla v poštev za vrednotenje. Vrednotenje, ki ga potrebujemo

v knjižnicah, namreč ne more temeljiti samo na literarnokritičkih opredelitvah, kajti le manjši delež izdanih del sploh doživi kritiško presojo, poleg tega pa slednja ne opredeljuje nujno stopnje zahtevnosti branja. Ocenjujemo torej, da je za potrebe splošnih knjižnic nujno vrednotiti tudi manj zahtevna dela in med njimi poiskati tista, ki so še zmeraj lahko vir rasti bralne pismenosti in znanja, ter odsvetovati tista, ki tega cilja ne morejo doseči.

V prenekateri splošni knjižnici, pa tudi neodvisno od knjižnic so že prisotni spletni sistemi priporočanja branja. Ti sistemi uporabljajo različna načela priporočanja, večinoma pa temeljijo na bralni izkušnji. Interaktivnost med sistemom in končnim bralcem je namreč tisti element, ki pri drugih bralcih zbuja veliko zaupanja. Osebna iz-

... sestaviti model, ki bi vključeval čim več različnih informacij o posamezni knjigi ...

kušnja deluje na področju branja vsaj do trenutka, ko se bralec odloči za prav določeni naslov knjige. Ne vemo pa, kako se zadeva odvija od tu dalje – ali osebna izkušnja enega bralca pomeni pozitivno izkušnjo tudi za drugega? Ocenjujem, da ne nujno. Problem zaupanja v tem primeru ni subjektivne narave, saj ljudje razumemo, da ista vsebina ni zanimiva vsakomur, ampak objektivne, npr. v avtorski izvirnosti, aktualnosti, zahtevnosti jezika, kakovosti prevoda, žanru, obsegu, ravni pravopisnih, formalnih ali oblikovalskih značilnosti knjige in podobno.

Iz slednjega lahko izpeljemo sklep, da bi morali za tako vrednotenje, ki bi ga lahko splošne knjižnice uspešno uporabljale za svetovanje bralcem, sestaviti model, ki bi vključeval čim več različnih informacij o posamezni knjigi.

Članek je objavljen v zborniku posvetovanja Mestne knjižnice Ljubljana Knjižnica, srce mesta: Vrednotenje književnosti za potrebe knjižnic.

Prihranimo z Jamiejem

Jamie Oliver
prevedel Srđan Milovanović
Mladinska knjiga,
2014, t. v., 288 str., 34,96 €

Zapletenim receptom s pregrešno dragimi sestavinami je odklenkalo! Tega se zaveda tudi vedno praktični kuharski guru Jamie Oliver, ki je skupaj s svojo neutrudno ekipo sestavil novo knjigo: ta od prve do zadnje strani izžareva duh časa, ki je uperjen v varčevanje na vseh ravneh. No, ne ravno na vseh, pravi Jamie: kakovost jedi, ki nam jih tokrat predstavlja ta angleški mojster kuhanja, ni namreč prav nič okrnjena, se pa bo, če bomo nakupovali, vlagali, zamrzovali, shranjevali, pripravljali, kuhali in pekli po Jamiejevih navodilih, precej poznalo v naših denarnicah. Slikovita knjiga natrosi bralcu obilo nasvetov za premišljeno nakupovanje hrane in njeno poznejšo pripravo, nato pa postreže z izvirnimi slastnimi recepti, nabranimi z vseh vetrov, za vsejedce pa tudi vegetarijance. Varčevanje na eni strani ter bogastvo (v uživanju okusov) torej vendarle gresta skupaj! Ali, kot pravi Jamie: najboljša hrana na svetu prihaja iz skupnosti, ki so bile v hudi denarni stiski! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Prigrizki in narezki

Andrej Goljat
fotografije: Cveto Sonc
Kmečki glas, 2014, m. v., 167 str., 12,50 €

Priročna knjižica bo rešila marsikatero zadrego, ki nastane, kadar ne vemo, s čim postreči, ko se nam v hiši pojavijo nenapovedani gostje. Raznovrstna mesna, ribja, sirova ali zelenjavna nabolalca, ki ne presegajo velikosti enega grizljaja, so lahko pisana popestritev lepo obložene mize. Domiselno oblikovani zalogajčki v prijemalkah (ščipalkah) lahko iz navadne skute in rdeče pese v rezinah naredijo nadvse okusen prigrizek, enako velja še za mnoge druge kombinacije sadja, zelenjave in mesnih izdelkov. Popečeni rumeni sendviči s sardelami in kaprami, minjončki s smetano in grozdem, krekerji z avokadom, oranžni mango z ličijem, ocvrte krompirjeve miške s koruzo ... Neskončne kombinacije barv in okusov iz sestavin, ki jih imate pač pri roki. Preprosto, estetsko, drzno in okusno! > RENATE RUGELJ

Ajda/Buckwheat

Blanka Vombergar et al.
fotografije: Tomo Jeseničnik et al.
Kmečki glas, 2014, t. v., 136 str., 16 €

Poljščina z več kot osemstoletno prisotnostjo na evropskih tleh je globoko ukoreninjena tudi na slovenski zemlji, saj naj bi bila prvič pisno omenjena že v 15. stoletju. Ajdo sicer uvrščajo med žita, čeprav botanično ne sodi sem in je bolj sorodnica rabarbare, zato spada med dresnovke. Semena navadne ajde so gladka in triroba, svetlosive do srebrne barve. Zadnja leta se tako pri nas kot v tujini širi zanimanje za uporabo ajde, saj zaradi visoke vsebnosti rutina dobro deluje na zdravje. Obujajo se tudi stare izkušnje kmetov o njenem pridelovanju in uporabi. V dvojezičnem (angleško-slovenskem) priročniku je tako zbranih in slikovno lepo opremljenih več kot petdeset slastnih receptov za ajdove jedi, od preprostih žgancev in več različnih vrst kruha in potic prek peciva do drugih ajdovih prigrizkov. Izvirno. > RENATE RUGELJ

Vsi pečemo kruh

Andrej Goljat
fotografije: Cveto Sonc et al.
Kmečki glas, 2014, m. v., 172 str., 12,50 €

Tipične bele štruce, tako značilne za obdobje socializma, so že zdavnaj preteklost! Izpodrinile so jih drugačne, bolj zdrave vrste kruha, pripravljene z več domišljije ter, če se le da, kar v domači pečici. In prav vsem, ki se peke kruha radi lotijo sami, je namenjena ta knjižica. Izkušeni kuharski mojster Goljat jo je namreč zastavil tako, da peka začetnika pazljivo vodi skozi vse postopke priprave kruha: seznanjeni ga z različnimi vrstami moke, pa z vzhajanjem in s pripravo testa, opozori pa ga tudi na najpogostejše napake pri tovrstnem delu. Knjiga, ki jo bogatijo prelepe fotografije in na koncu tudi recepti ljubiteljskih pekov, bo razveselila tudi tiste, ki iz takšnih ali drugačnih razlogov prisegajo na brezglutenski kruh. Kruha in (takšnih) knjig – pa bo življenje takoj lepše in preprostejše! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Torte in tortice

Alenka Kodele
fotografije: Cveto Sonc, Rok Bezeljak
Kmečki glas,
2014, m. v., 169 str., 12,50 €

Sladica je za mnoge uživače v hrani »pika na i«, saj brez nje preprosto ne gre. Vrhunska slaščičarska mojstrica s številnimi nagradami, Alenka Kodele, je svojo prvo izdajo *Torte* dopolnila s

40 novimi slastnimi recepti, med katere je uvrstila tudi porcijske tortice, tortice na paličkah ter presne torte brez glutena, za diabetike, vegane in za vse ljubitelje zdrave prehrane. Tudi tokrat vas ob izčrpnih receptih s čudovitimi fotografijami spretno vodi skozi postopke priprave sladik in različne načine okraševanja. Od najboljših tortic z okusom po vrtnicah do torte za zaljubljenega, gotovo boste našli prav tisto, ki bo nežno pobožala vaše brbončice! > NINA GUGLETA

Domača kuhna pa to

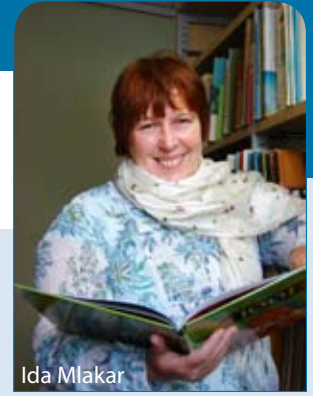
urejanje: Anka Peljhan
fotografije: Ljubo Vukelič et al.
Didakta, 2014, 168 str., 24,99 €/knjigo

Vodja projekta Kuhnapat (www.kuhnapat.si), Alenka Peljhan, si je zadala cilj, da pred pozabo obvaruje bogato kulinarčno dediščino Slovenije. Organizirala je vrsto »Tekmovanj v kuhanju avtohtonih lokalnih jedi«, na katerih so sodelovali (oziroma še sodelujejo) vrhunski kuharji, etnologi in skoraj 600 osnovnošolcev z mentorji. Naloga mladih kuharjev je ne le kuhanje, ampak tudi raziskovanje zgodovine domače kulinarike, načinov priprave jedi in z njimi povezanih običajev. Rezultat tega sta knjigi, v katerih je zbrana zavirljiva zbirka »babičnih receptov« s kratkimi zapisi o pomenu in nastanku izbranih jedi. V prvi knjigi so to predvsem »jedi na žlico«, mesne jedi s prilogami in sladice, v drugi pa močnate jedi, ribe in prigrizki. S fotografijami opremljeni recepti so napisani kratko in jedrnatno, na koncu vsake knjige pa najdemo tudi uporaben seznam virov in literature. Naj tudi v vaši kuhinji zadiši »po domače«! > DANIELA PREGLAU

»Homo ludens«

RUBRIKO PRIPRAVLJA:

Na igrajočega človeka nas je prijazno opomnil Boštjan Narat na začetku maja v Unionski dvorani na klepetu ob knjigi in spodbudil razmislek o elementu igre znotraj mladinskega leposlovja.

»Na podlagi delov prostora in delov časa, ki delujejo kot nosilci sveta igre, se dvigne imaginarno prizorišče s svojim notranjim prostorom, ki ni nikjer in je vseeno tu, ter s svojim notranjim časom, ki ni nikoli in je vseeno zdaj.«

Teorije igre pri Johanu Huizingi, Rogerju Cailloisu in Eugenu Finku.
Studentska založba 2003, str. 324-325.

V tej luči sem za letošnje poletno branje odbrala nekaj mladinskih del iz noveše knjižne produkcije, pa presodite sami, kako se v različnih pojavnih oblikah odstira igra kot tema in način pripovedovanja in kako spretno jo skozi mladinsko literaturo preigrava homo ludens.

MacDonald, Alan: *Zbirka Trolarije*

Maribor: Hiša knjig,
Založba KMŠ, 2013.

Troli so med slovenske bralce privršali v štirih lepo urejenih in ilustriranih knjigah. Z odobravanjem jih bodo prebrali tako oklevajoči bralci kot bralci začetniki, pa tudi odrasli, ki cenijo samonikel, inovativen prevod in gibkost na ravni jezika. Besedila namreč prekipevajo od besednih izmišljij in igrarij vseh vrst, kar je izstopajoč element teh zabavnih, z nonsensnim humorjem začinjenih dogodivščin. Vendar zabava ni njihov edini namen – zgodbe so podložene z blago družbeno kritiko domišljavih »bledolčnih človekov«, ki jih predstavlja družina Snobež, med katerimi ni prostora za igro, drugačnost in robato naravnost, kot jo zagovarjajo prikupno nemarni Troli. Mogoče se je strinjati z avtorjem, da so družbene igre resnih, urejenih in spodobnih odraslih veliko bolj otročje.

Hof, Marjolijn:

Moj dedek in jaz in pujsa Babi

Dob pri Domžalah: Miš, 2014.

V zbirki je zbranih dvanajst kratkih pripovedi o vnučki, ki preživlja počitnice pri svojem dedku. Hudomušne zgodbe tematizirajo igro kot način izražanja njune medsebojne naklonjenosti in poglobljanja odnosov, ki so v svetu resničnosti zapisani spreminjanju in minevanju. »Otrok se igra v popolni – povsem upravičeno lahko rečemo – sveti resnosti. Toda ko se igra, ve, da se igra.« (Teorije igre, str. 32). V tej »sveti resnosti« dedek in vnučka preizkušata različne načine in oblike iger – od tekmovanja, oponašanja, izmišljevanja, strašenja, pri čemer jima kot igrače služijo besede, predmeti, dogodki, čustva ... in pri čemer povsem neobremenjeno menjavata socialni vlogi otroka in odraslega. Na tem umišljenem prizorišču deklica intuitivno preizkuša igro premen, »igro kot simbol sveta«, še posebej ko se z dedkom lotita iger jeze, navidezne smrti in problema odraščanja.

Gaiman, Neil: *Kaj pa mleko?*

Ljubljana: Mladinska knjiga, 2014.

Očka, ki se na poti po mleko »izgubi«, sicer ni neobičajen pojav. Bolj osupljiva je njegova zgodba, vredna barona Münchhausna, ki jo svojima otrokoma natvezi namesto opravičila. Pri tem mu je v pomoč pop kultura za odrasle in otroke – knjižne, filmske in stripovske uspešnice in posledično igrače, ki zavzemajo dobršen del domačega kulturnega inventarja. Ta sproti »napaja« očetovo, na majavih nogah zgrajeno zgodbo o ugrabitvi Nezemljanov, padcu v časovno črvino, pristanku med gusarji in dinozavri, džungelskimi bogovi, inteligentnimi poniji in vampirji, dokler ga iz godlje ne izvleče galaktična policija, ki ustavi nezakonito preurejanje sveta, katerega obstoj visi na nitki. Čeprav je napačanje nadvse zabavno zapakirana laž, ji otroka ne verjameta niti besede. Gre za duhovito igro namigov na sodobno kulturo kiča, industrijo zabave, popularno znanost in ekologijo,

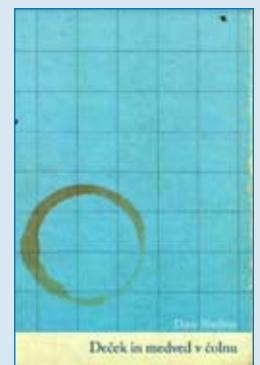
... preplet resničnosti in fantazije ...

kratka za parodijo, ki bistroumno razkriva globalni karneval sodobnega kratkočasenja – igro v igri. Ob spretnem prepletu resničnosti in fantazije igra pomembno vlogo tudi klovnovsko razigrana stripovska ilustracija. V originalu obstaja tudi knjižna izdaja z ilustracijami Scottieja Younga.

Shelton, Dave: *Deček in medved v čolnu*

Ljubljana: Sodobnost International, 2014.

Že pogled na naslovnico, na sklenjen krog sredi pomorske karte, nas spravi v začudenje. Podoba je simbolična, odrasla, medtem ko naslov obljublja udobno in smešno pustolovščino z medvedom, kot je vseh otrokom. Vendar presenečenj še ni konec. Ko z dečkom, ki mu ne vemo imena, stopimo v čoln, da bi dosegli nasprotno obalo, smo še bolj osupli. Deček se prepusti vodstvu dobrodušnega medvedjega kapitana, za katerega se kmalu izkaže, da je sicer zabaven s svojim igranjem na ukulelo, vendar nima niti najmanjšega pojma o plovbi. Ali gre za simbolično zgodbo? Za alegorijo? Kako naj razumemo vožnjo v majcenem čolničku po neskončnem morju s kapitanom, ki je izgubil smer? Kot otroško igro? Kot vedno prisotni imaginarni prostor tukajšnjosti in zdajšnjosti? Ali kot pravi medved: »Danes je. Vedno je danes, a ni?« Osupljivi prvenec angleškega striparja je v resnici mogoče brati na zelo različne načine, saj odpira mnoga eksisten-

... osupljivi prvenec je mogoče brati na zelo različne načine ...

cialna vprašanja: problem odraščanja, dvom o avtoriteti odraslih, pogum za prevzem odgovornosti in, ne nazadnje, zavezanost ustvarjalni igri, ki jo v zgodbi simbolizira ukulela, s katero deček – v sklepnem prizoru – na medvedovem trebuhu odvesla do novih modrih obzorij. Večplastna zgodba za odrasle in otroke.

Reprezentantke berejo

Javna agencija za knjigo RS v letu 2014 nadaljuje uspešno sodelovanje s Košarkarsko zvezo Slovenije. V letu 2013 so intenzivnejše akcije potekale v sodelovanju z EuroBasketom 2013 pod naslovom Ni igre brez drame. Tokrat pa so se članice slovenske ženske reprezentance sproščale ob knjigah v okviru projekta Knjigajmo migajmo tik pred odločilnimi boji kvalifikacij za Evropsko prvenstvo v košarki 2015. Namen sodelovanja je povezava kulture in športa, navdušiti mlade za branje, jim predstaviti njihove vzornike z več plati, tako športne kot kulturne.

Cilj nacionalnih bralnih kampanj je doseči vse mlade, z željo postaviti v središče njihovega burnega globaliziranega sveta knjigo (kot objekt zabave), streti njihov odpor do branja, prebuditi njihovo zmožnost kritične presoje ter jim pomagati pri razvijanju jezikovnih spretnosti.

Sodelovanje med JAK in KZS uspešno poteka že več let in knjiga je vse pogostejša spremljevalka žoge. Kako so se s knjigo, poleg žoge, tokrat spopadla dekleta in njihov vodja, si lahko preberete v naslednjih vrsticah.

Sandra Piršič, kapetanka slovenske reprezentance: »Od majhnega sem rada prebrala slikanice in poslušala pravljice, tako da se je ljubezen do branja in literature rodila, še preden sem se zavedla sama sebe. Moji najljubši kraji so še vedno knjigarne, knjižnice in vsi kotički, kjer se skrivajo knjige. Obožujem branje, ker mi omogoča spoznavanje drugih svetov, ker mi daje širino in mi ne nazadnje pomaga pri spoznavanju in sprejemanju sebe in drugih. Poleg tega pa je to čas, ki ga preživim sama s sabo, in mi predstavlja protiutež rutini vsakdana in tehnološki nasičenosti. Tako kot za vsako bolezen raste roža, tudi za vsako razpoloženje obstaja knjiga, najlepše pa je, da te prava knjiga vedno sama najde. Navdušena sem nad klasiki, kot so Dostojevski, Tolstoj, Steinbeck, Garcia Marquez, Neruda, ki jih vedno znova rada prebiram. Obožujem humor Michala Viewegha, absurdnost Alberta Camusa, briljantnost Virginie Woolf, rušitelja tabujev Charlesa Bukowskega in Simone de Beauvoir ter njeno feministično razpravo *Drugi spol*. Od novejših avtorjev sta mi všeč Zadie Smith in Haruki Murakami in kar nekaj španskih avtorjev, denimo Luis Garcia Montero in Antonio Muñoz Molina. Zelo rada posežem tudi po slovenski avtorjih, kot so Nejc Gazvoda, Evald Flisar, Vesna Milek, Gabriela Babnik, Suzana Tratnik, Tone Pavček in toliko toliko drugih. In še preverjen nasvet za prijetno preživljanje poletnih dni; ležalnik, senca pod krošnjo starega hrasta, žuborenje potočka, hladna limonada in knjiga po vaši izbiri.«

Rebeka Abramovič, slovenska reprezentantka: »Sem bolj pustolovske narave in tu

di pri izbiri knjig ni nič drugače. V mladih letih sem zato prebrala vse knjige iz zbirke *Pet prijateljev*, pa *Novohlačnike ...* V zadnjem času sem precej navdušena nad deli Clivea Cusslerja. Trenutno imam v rokah njegov roman *Izgubljeno mesto*.«

Nika Barič, slovenska reprezentantka: »V mladih letih smo se čez dan s prijatelji podili za žogo po soseski, zvečer pa sem pred spanjem prebrala poglavja knjig za bralno značko. Nikoli ne bom pozabila *Pedenjpeda* Nika Grafenauerja. Saj veste: Pedenjped se sam oblači, sam počese in umije. Čevljičke si sam skrtači, sam se s čepico pokrije ... Za knjigo rada in pogosto poprimem še danes, le da danes berem bolj resne romane (smeh).«

Teja Oblak, slovenska reprezentantka: »Vsako leto komaj čakam poletje. Po naporni sezoni se rada sproščam na morju. Počitek v senci pod borovci bi si težko predstavljala brez pravega, dobrega romana. Zadnji, ki me je navdušil, je bil *Veliki Gatsby*. Po reprezentančnih pripravah se bom takoj znova zapodila med knjižne police za novim knjižnim ulovom.«

Tomo Orešnik, selektor ženske reprezentance: »V prostem času zelo rad berem, še posebej poleti. Navdušujejo me avtobiografije (Pep Guardiola, Alex Ferguson, Mike Krzyzewski, Rick Pitino) uspešnih ljudi, predvsem športnikov. Rad pa posegam tudi po dobrih kriminalkah (Agatha Christie, James Patterson itn.).«

Helena Boada in Tina Jakovina

Alina Gjerkeš in Eva Ljsec

Maja Erkić in Eva Rupnik

Teja Oblak in Martina Osterman

Nika Barič, Zliva Zdolšek in Rebeka Abramovič

Ustvarjalno čečkanje

Carolyn Scraze

prevod: Tanja Hrastelj

Ocean, 2014, m. v., 128 str., 19,90 €

Ustvarjalno čečkanje spodbuja umetniško žilico, ponavljajoči se vzorci za nam pomagajo tudi, da se lažje zberemo. V knjigi so poleg barvne teorije predstavljeni navdihujoči motivi, vzorci z jasnimi navodili, pripomočki in materiali. Če se ustvarjalnega čečkanja lotevate prvič, je najbolje, da ne pretiravate – uporabite pripomočke, ki jih imate pri roki, na navaden list s svinčnikom skicirajte osnovne oblike in čeznje počasi narišite prve vzorčke, preizkusite se tudi v senčenju in osvetljevanju. V nadaljnjih korakih pa se po pravilih nasprotnih in sorodnih barv spopadite še z barvitimi shemami, simetričnimi

mandalami v raznih oblikah in eksperimentalnimi tehnikami, kot so vtiskovanje, batik, odtiskovanje in drugo. Ustvarjalno čečkanje je raznolika oblika dekoracije, ki ne pozna meja, saj si v tej tehniki lahko porišete čevlje, keramične lončke za kavo, fotografske okvirje, tekstil in še marsikaj, če si le upate. > RENATE RUGELJ

Šivam si

Od gumba do oblačila: praktični vodnik za šivanje na roke in stroj

Suzana Duhovnik,
Marija Mimi Udovc
fotografije: Borut Slabe

Mladinska knjiga,
2014, t. v., 192 str., 27,95 €

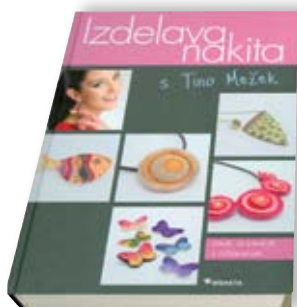
Če ste tudi vi naveličani konfekcije v trgovinah ali pa imate doma oblačila, ki bi z manjšimi predelavami in popravki zasijala v novi preobleki, potem je ta praktični vodnik s številnimi idejami za šivanje na roke in na stroj več kot primeren za vas. Njegovi avtorici, mati in hči, ena z več kot petdesetletnimi šiviljskimi izkušnjami, druga z željo, da bi svoje znanje predala tudi drugim generacijam, vas bosta naučili nevidno zakrpati pletenine, zamenjati zadrgo na kavbojkah, pa tudi podaljšati bluzo v obleko ali izdelati unikatno krilo, majico in hlače. Priložene krojne pole za različne konfekcijske številke bodo olajšale ustvarjanje oblačil po vašem okusu. > RENATE RUGELJ

Izdelava nakita s Tino Mežek

Tina Mežek, Nina Berčič Demšar
fotografije: Branko Anđel, Laura Bolčina
Didakta, 2014, t. v., 100 str., 24,99 €

Zlatarska mojstrica iz Trziča vas bo v lepo oblikovanem priročniku korak za korakom vodila od oblikovanja osnovne mase (polimerne gline, najbolj znane pod imenom masa FIMO) prek različnih tehnik rezanja, zvijanja, gubanja, svaljanja, brušenja, zlaganja, tapkanja do pečenja, barvanja, risanja vzorčkov in zaključkov. Pod vašimi prsti bodo tako nastali najbolj unikatni modni izdelki, kar si jih lahko zamislite. S fotografijami domišljeno predstavljene faze izdelave nakita vam bodo ves čas učenja dajale občutek suverenosti, če pa kaj ne bo šlo povsem po načrtu, se prepustite improvizaciji in dajte domišljiji prosto pot. Morda boste presenetili celo sami sebe. > RENATE RUGELJ

Kako narediti skoraj vse

1000 navodil za uporabno spretnost in gospodinjstvo opravilo
J. Bastable, R. Binney, R. Shepherd
prevod: Vital Sever
Mladinska knjiga, 2014, t. v., 384 str., 44,70 €

Ali znate varno kopirati stike na prenosnem telefonu, očistiti madeže na preprogi, nuditi prvo pomoč pri pasjem ugrizu ali pripraviti taborni ogenj? V velikem priročniku je zbranih in nazorno prikazanih tisoč idej in nasvetov, ki vam bodo pomagali ozdraviti boleče grlo, izboljšati bolonjsko omako, izvotliti bučo za noč čarovnic, narediti preprost ribnik na vrtu ali zaviti darilo za prijatelje in izboljšati telesno držo. Knjiga je pravi ocean koristnih informacij in kjer koli jo odprete, se pred vami razkrijejo stare in nove, zabavne in koristne, poučne in pripravne spretnosti, le lotiti se jih je treba. > RENATE RUGELJ

Čičke in čačke

Risanje za sprostitev

Susanne Schaad

prevod: Saša Ambrožič Deleja
BP, 2014, m. v., 80 str., 15,95 €

Stres je bolezen sodobnega človeka in stresne situacije nas čakajo za vsakim vogalom. V izogib slabemu duševnemu in telesnemu počutju si lahko pomagamo z različnimi tehnikami sproščanja, ki nam jih avtorica ponuja v lično oblikovanem priročniku. Osnovna metoda je meditativno risanje kot učinkovit in ustvarjalni način za sproščanje ter pomirjanje notranjosti. Knjiga je razdeljena na tri dele: na začetku govori o učinkih meditativnega risanja, v drugem ponuja navodila za risanje osnovnih vzorcev, tretji del priročnika pa vsebuje motive zen čičk in čačk, med katerimi je tudi risanje mandal kot najbolj znana predloga za meditacijo. > NINA GUGLETA

Iztok Sitar

ČUDAKI LJUBIJO DRUGAČE

Ljubzenske zgodbe iz Poljanske doline

112 str. • trda vezava • barvni A4 format • cena 22,90 €

Naročila: na spletni strani www.bukla.si

• po e-pošti urednistvo@umco.si

• po telefonu 01/520 18 39 •

UMCO NA VOLJO TUDI V BOLJE ZALOŽENIH KNJIGARNAH.

Duhovno spremljanje bolnikov

Angelo Brusco

prevod: Dean Rajčič

Celjska Mohorjeva družba,
2014, m. v., 349 str., 32,90 €

Pater Angelo Brusco, predavatelj na Mednarodnem inštitutu za pastoralno teologijo, je v pričujočem učbeniku strnil svoje izkušnje in dolgoletna predavanja na temo teologije zdravja in zdravstva, katere velik del sta spremljanje bolnikov in duhovna pomoč v času njihove bolezni. Slovenski prevod te knjige, ki je namenjena tako duhovnikom in redovnikom kot tistim laikom, ki želijo bolnemu sočloveku ponuditi človeško toplino in pomoč, je prvi take vrste in prinaša kompleksne in popolnoma nove vpoglede v pastoralno spremljanje bolnikov. Sistematično in pregledno so nanizani številni koristni pristopi in tehnike, ki so uporabne ne le v navedenih situacijah, pač pa tudi v vsakdanjih življenjskih okoliščinah. > RENATE RUGELJ

Domača nega

Alojzija Fink, Pjerina Mohar,

Anica Sečnik

fotografije: Anton Sečnik et al.

Celjska Mohorjeva družba,
2014, m. v., 207 str., 24 €

Zaradi vse višjih stroškov bivanja v domovih za ostarele se mnogo babic in dedkov, prababic in pradedkov ter njihovih družin odloča, da bodo, kot nekoč, živeli v skupnih družinskih gospodinjstvih ali pa, da bodo družinski člani skrbeli zanje na njihovih domovih. Knjiga je namenjena tako njim kot tudi tistim, ki poklicno negujejo starostnike v zadnjih letih in desetletjih življenja. Gre za priročnik, za dopolnjeno ter z barvnimi slikami opremljeno izdajo, ki nas opozarja na praktične vidike skrbi za starostnike – od jemanja zdravil do pomoči pri gibanju, hranjenju, izločanju, osebni higieni, pa vse do spremljanja umirajočih. Za boljše razumevanje najdemo opise najpogostejših zdravstvenih težav v tem obdobju in tudi opozorila, na kaj vse morajo biti negovalci pozorni pri varovancih, kako naj jih torej pravilno opazujejo. Knjiga posvečena lažšanju težav in kar se da prijazni starosti. > ŽIGA VALETIČ

Obvladovanje stresa za telebane

Elkin Allen

prevod: Emanuela Malačič Kladnik

Pasadena, 2014, m. v., 346 str., 24,95 €

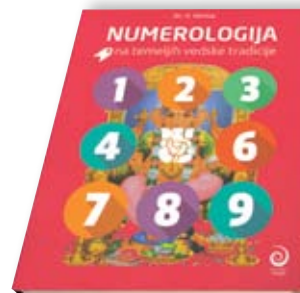

Velika uspešnica v zbirki za telebane je odlično orodje za premagovanje stresnih situacij, ki so postale sestavni del našega življenja in zato je zelo pomembno, da se jih naučimo obvladovati. Dr. Allen Elkin vam v tem humornem priročniku ponuja velik nabor sprostitev in nasvetov za lažšanje stresa, le poiščite tisto, ki bo prava za vas. Po opravljenem kratkem samoevalvacijskem testu, ki vam bo določil raven stresa, lahko sledite navodilom in samostojno, korak za korakom, odkrijete ter odstranite izvor stresa tako v glavi kot tudi v telesu. Nekatere izmed tehnik so: sproščanje napetosti z dihanjem, raztezanjem, masaža, hrana, telovadba, pravilno spanje, upravljanje s svojim časom in postavljanje prioritete. Koristno. > NINA GUGLETA

Numerologija na temeljih vedске tradicije

Vinod Verma; prevod: Lejla Marinko

Chiara, 2014, m. v., 88 str., 19,90 €

Dr. Vinod Verma, reprodukcijška biologinja in nevrobiologinja, ki je nedavno obiskala Slovenijo in predstavila svoja dela o jogi ter ajurvedi, v najnovejši knjigi pojasnjuje numerologijo na temeljih vedске tradicije. Tudi tu je njen pristop strnjen, osredotočen na bistveno, vendar tako, da zajame vse glavne vidike številskega oraklja. Večji del je posvečen razlagi osnovnih števil od ena do devet, ki jim dodatne razsežnosti vliva ničla! Do osebnih števil nas lahko vodi prek preštevanja dnevov, mesecev in let v rojstnem datumu ali s pomočjo imena, svetuje pa tudi v zvezi z izdelavo osebnega horoskopa ali preračunavanja srečnih števil. Knjiga namiguje predvsem na to, da številke nimajo samo matematične ali trgovske vrednosti. > ŽIGA VALETIČ

Z umom nad medicino

Znanstveni dokaz, da se lahko sami pozdravimo

Lissa Rankin; prevod: Mojca Seliškar

Gnostica, zbirka Alternativno zdravljenje,
2014, m. v., 277 str., 28,70 €

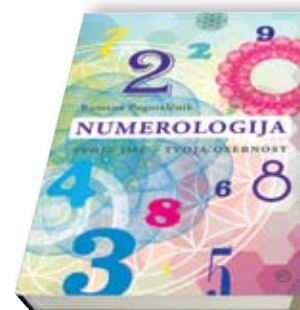
Naše zdravje je, bolj kot si mislimo, odvisno od naših misli – znanstveno potrjeno je, da lahko zbolimo zaradi nezdravih misli. Povezuje medicino s sočutjem in altruizmom, z zdravilnimi tehnikami in metodami, kot so npr. meditacija, sprememba prehrane, duhovnost, sproščanje čustev, ljubeči odnosi itn., čez lužo ni nič nenavadnega. Zdravnik ni le zdravilec telesa, marveč sodeluje v celostnem zdravljenju človeka. Pri uspešnosti je tudi sam kot osebnost izjemno pomemben. Avtorica pravi: »Pogosto se šalim, da zdravim z ljubeznijo, ki ji dodam malo medicine.« To še zdaleč ni šala, kar sama večkrat ilustrira v knjigi. Sreča in zdravje sta neločljivo povezana, zato se moramo oborožiti s srečo, ki jo ustvarjamo sami s svojimi dejanji. Ta priročnik nam pomaga zdravje ohranjati, ga krepiti in pridobiti. Knjiga, ki jo morate podariti sebi in najbližjim. > SABINA BURKELJCA

Numerologija

Tvoje ime – tvoja osebnost

Romana Pogorelčnik

Mladinska knjiga, 2014, pt. v., 216 str., 22,95 €

Če ste ravno pred tem, da za svojega bodočega potomca izbirate ime, bo vam (in pozneje tudi njemu) tale knjiga prihranila marsikatero tegobo. In če se sprašujete, zakaj vam nekatere stvari v življenju ne tečejo kot po maslu, poglejte, ali niso za to morda »krive« vibracije, ki jih oddaja določeno število, povezano z vašim imenom. Ne, ni vam treba spremeniti svojega imena, da bi življenje teklo lepše, zagotavlja avtorica knjige, ki se menda prav zaradi energije svojega imena že vse od malega zanima za svet, »ki očem ni viden, je pa prisoten«. Dovolj bo, če boste natančno preučili vse lastnosti vaše osebnosti, povezane s številom vašega imena, in spoznali boste, kako lahko tudi iz tistih ne najbolj rožnatih potegnate le najboljše! Knjiga ponuja osnove numerologije in navodila za izdelavo numerološke analize imena, prinaša pa tudi natančno analizo stotih najpogostejših slovenskih imen. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Tekma za življenje

Ruth E. Heidrich

prevod: Svetlana Kodrič

Planet, 2014, m. v., 206 str., 23,95 €

Ko so dr. Ruth Heidrich sredi njenih štiri-ridsetih let odkrili raka na dojki, je bila ob tem šokirana, saj se je štela za aktivno in športno žensko (tekla je tudi maratone) z dobrimi geni (njeni bližnji predniki so doživeli tudi po devetdeset let). Kmalu po tem je v časopisu opazila oglas, ki je pozival k sodelovanju pri izvajanju študije o ugotavljanju koristi prehrane pri zdravljenju raka. To jo je spodbudilo, da je povsem zamenjala koncept svojega prehranjevanja, postala je namreč veganka, hkrati pa se je začela ukvarjati z ekstremnimi vztrajnostnimi preizkušnjami, kot je triatlon, v katerem je potem dosegla izjemne uspehe. Bolezen kot razlog za spremembo življenjskega sloga. > SAMO RUGELJ

Ana v meni

Moje življenje z anoreksijo

Danaja Lorenčič

Mladinska knjiga, zbirka Upanje,

2014, t. v., 211 str., 19,95 €

To je avtobiografska izpoved o motnjah hranjenja, o trpljenju, ki ga prinaša uničujoča dvojina Danaja-anoreksija, o iskanju sebe v svetu in počasni poti iz pekla navzgor skozi psihoterapijo in ljubeče odnose. V spremni besedi dr. Vesna Vuk Godina poudarja, da ne gre samo za posamično zgodbo, pač pa za skoraj epidemične razsežnosti te uničujoče bolezni. Anoreksija ubija! V ozadju je kapital, ki se je še posebej izkazal v trženju individualnih potreb. Kot pravi avtorica spremne besede: »Krožnik in tehničnica povesta o svobodi in nesvobodi sodobnih zahodnjakinj več kot vse politične in feministične analize skupaj.« Ta pretresljivo iskrena osebna izpoved mora najti svojo pot predvsem med mlade bralce, pa tudi njihove starše in učitelje. > SABINA BURKELJCA

Zbirka Počutim se dobro

prevod: Ana Malovrh, Jerneja T. Kastelic

DZS, 2014, m. v., 96 str., 6,99 €/knjigo

V predpoletnih dneh so izšli trije novi priročniki, namenjeni vsem, ki v tem hitrem življenjskem tempu želijo izboljšati svoje počutje. V prvem, *Lahka, zdrava in okusna prehrana*, vam strokovnjaki podajajo nasvete za prehranjevanje z manj maščob ter recepte za živili, ki pospešujejo njihovo izgorevanje. Tako vaše hujšanje ne bo nočna mora, pač pa bo čedalje bolj okusno in preprosto. V drugem, *Tek za dobro počutje*, avtorji nagovarjajo tako začetnike in povratnike kakor tudi izkušene tekače. Na izviren način svetujejo, kje poiskati motivacijo, kako pravilno trenirati in kako temu prilagoditi uravnoteženo prehrano. V tretjem priročniku, *Trening za trebuh, noge in zadnjico* pa so zbrani praktični nasveti, ki vam skozi ilustrirane vaje za oblikovanje telesa pomagajo ostati vitki in vitalni. Trije priročniki z enim sporočilom – trening in uravnovešena prehrana sta temelja zdravja in dobrega počutja. > NINA GUGLETA

Nebeški človek

Paul Hattaway

prevod: Janko Žagar

Družina, 2014, m. v., 330 str., 24,90 €

Marsikateri zahodnjak misli, da krščanstvo na Kitajskem nima večjega pomena, a to, kot opozarja tudi avtor knjige, še zdaleč ni res: tako kot Kitajska vse bolj širi svoje gospodarske niti na Zahod, se podobno prepričljivo med Kitajci širi krščanski nauk. In prav »brat Yun«, kot kitajski verniki kličejo svojega velikega vzornika, je eden tistih ljudi, ki imajo pri širjenju omenjene vere na Kitajskem ključno vlogo. Yun, ki je ob nekem policijskem zaslišanju, na vprašanje, kje prebiva, preprosto odgovoril, da »v nebesih« – od tod njegov vzdevek »nebeški človek« –, prihaja iz revne družine, kjer pogosto niso imeli kaj dati v usta. A prav vera, razlaga Yun, je tako njemu kot njegovim domačim vračala upanje in jim dajala smisel življenja. Ganljiva pripoved o človeku, ki ni klonil niti med številnimi mučenji pod komunističnim režimom, je prepredena z Yunovimi razmišljanji in nauki, pričevanja Yunove žene Deling, enako goreče vernice, kot je bil njen mož, pa daje knjigi še večjo dokumentarno vrednost. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Vsak ima svojo zgodbo, ta je moja

Metka Klevišar

Celjska Mohorjeva družba,

2014, m. v., 143 str., 15 €

Klevišarjevo mnogi poznajo kot izjemno strokovno, pa tudi čutečo zdravnico, ki je vse do upokojitve skrbela za težke bolnike na Onkološkem inštitutu. Ledino je orala na mnogih področjih; bila je med snovalci slovenske Karitas, ustanovitelji gibanja Hospic in med prvimi, ki so pri nas pisali o pomembnosti paliativne oskrbe. Njeno novo delo je razdeljeno v tri sklope: v prvem se spominja dogodkov, ki so zaznamovali njeno življenje, v drugem objavlja dnevniške zapiske, ki so nastali pred njeno upokojitvijo in v katerih se spominja svojih pacientov ali njihovih svojcev, zadnji del pa obsegajo prispevki, ki jih je objavljala v *Družini*. Njene pronicljive misli, o tem, kako znati živeti sam s sabo, ali o tem, kako večina zdravnikov noče sprejeti, da nastopi čas, ko medicina odpove in ostane samo topla človeška dlan, so kako aktualne še danes. > KRISTINA SLUGA

Čustveni

VAMPIRJI

NAROČILA:

www.zalozba-chiara.si

hanah@zalozba-chiara.si

040 699 990

Noč knjigarn (20. junij 2014)

Irska kultura v Modrijanovi knjigarni

»Vzpodbujanje navdušenja nad knjigo se nam v Društvu slovenskih založnikov zdi izjemno pomembno poslanstvo. Velik obisk na Noči knjigarn v Ljubljani lepo kaže na to, da smo vsi željni tovrstnih dogodkov in je hkrati vzpodbuda, da gremo naprej v organizacijo Noči knjigarn tudi v drugih mestih.« *Maruša Kmet, predsednica Društva slovenskih založnikov*

Latinsko-ameriška kultura v knjigarni Felix

»Veseli me, da so knjigarne v centru Ljubljane na Noč knjigarn oživele in da smo založniki in knjigotržci združili moči. Mnoge je privabil bogat program, ki je potekal v knjigarnah in marsikdo ni spregledal ponudbe knjig, ki je vabila s pestrostjo in ugodnimi cenami.« *Helena Kraljič, Založba Morfem*

Kulture Orienta v Hiši sanjajočih knjig

»Knjigarne so bile, so in bodo temeljni hram knjige. So glavno stičišče med kupci knjig in knjigami. So prostor, kjer se ljubitelji knjig srečujemo z vsebino - vsebino v samih knjigah in dodatnimi vsebinami, ki knjige spremljajo. Zato sem izredno vesel, da smo uspeli organizirati dogodek Noč knjigarn in v knjigarne privabiti tako veliko število obiskovalcev. Še več, veliko zadovoljstvo obiskovalcev in tudi kar nekaj kupljenih knjig nam dajejo potrditev in motivacijo, da je dogodek pravi, da ljudje pozitivno sprejemajo dogodke, ki ponujajo zanimivo vsebino, in da ga moramo naslednje leto ponoviti in razširiti še na ostala slovenska mesta. Vse zahvale pri dogodku pa gredo vodji organizacijskega odbora Heleni Kraljič, ki je bila glavni motor priprave dogodka.« *Matjaž Vračko, Mladinska knjiga založba*

Kitajska kultura v knjigarni Konzorcij

Kako so se trije kompanjoni lotili ultramaratona

IZIDE 1. SEPTEMBRA!

Trije možje. Trije pisci. Trije tekači. Trije obsedenci. Trije bralci. Trije značaji. Tri življenjske poti. Malo skupne zgodovine, a zajeten kupček skupnih točk. In ena, osem mesecev dolga skupna dogodivščina, ki je kriznega poročevalca (in »nogometasta«), publicista (in hribolazca) ter mladinskega pisatelja (in boksarja), iz zagrizenih individualistov skušala spremeniti v kompanjone in ekipo.

Boštjan Videmšek

Samo Rugelj

Žiga X Gombač

Redna cena: 24,90 € • Obseg: 480 strani

PREDNAROČNIŠKA CENA

do 31. avgusta: 20 €

(poštnina vključena)!

»Boštjan, Samo, Žiga – 'ultraši', vendar nikakor 'bluzerji'. Globoko spoštovanje do železne volje, dosežka in do odličnega zapisa. Knjiga mi je bila v užitek in mi je vlila energije, da se kot tekač – rekreativec še močneje potrudim.«

– Jure Košir, smučarski šampion

Prednaročila sprejemamo na: bukla@umco.si • urednistvo@umco.si
01/520 18 39 • 041/670 666 • www.bukla.si

Fantastične zanimivosti o čisto vsem; Dinozavri

prevod: Niki Neubauer; Urška Pajcar
Učila International,
2014, t. v., 176 str., 19,90 €/knjigo

Ni lepšega kot imeti radovednega otroka, ki zna v knjigah poiskati odgovore na svoja vprašanja in ure in ure raziskovati in zbirati podatke o stvareh, ki ga zanimajo. Prav za take otroke sta narejena obsežna pričujoča slikovna vodnika. V prvem so zbrani zabavni podatki o Zemlji, vesolju, osončju, rastlinstvu in živalstvu, dobesedno skoraj o vsem. Priказani so na sodoben način in kar vlečejo k nadaljnjim vprašanjem. Druga knjiga pa se specializira za dinozavre in na čudovitih ilustracijah predstavi več vrst dinozavrov in njihovih posebnosti, kot si jih je sploh mogoče zapomniti. Dodatna posebnost obeh knjig pa je tudi interaktivnost, saj si lahko s pomočjo odčitavanja kode na svoj mobilni telefon oziroma tablico naložite tudi več videoposnetkov, ki bodo vašo raziskovalno pustolovščino še dodatno popestrili. > RENATE RUGELJ

Človeško telo

prevod: Niki Neubauer
Učila International, 2014, t. v., 176 str., 19,90 €

Če vas mladi bistrumneži sprašujejo zakaj je kri rdeča in kako rastejo kosti ali zakaj imamo rebra in kako se pregiblje koleno, potem vas bo ta nazorni vodnik rešil pred marsikatero zadrego. Tudi tukaj ne spreglejte nenavadnih interaktivnih videoposnetkov, ki se jih da naložiti na kak mobilni aparat, a še prej si podrobno preberite številna osupljiva dejstva, ki bodo zagotovo obogatila vaše znanje. Ali ste vedeli, da je za nasmeh potrebnih 17 obraznih mišic, za namrgoden izraz pa 43? Ali pa to, da obstajajo ljudje, ki nimajo po dvanajst reber na desni in dvanajst na levi, pač pa kakšno manj in to čisto nič ne vpliva na njihovo počutje. In slavni šesterček, kot pravijo trebušnim mišicam, bi moral biti v resnici osmerček, ker gre za štiri dele mišic v dveh navpičnih vrstah, toda dva dela sta tik nad medenico in zato jih vidimo samo šest. Vse in še več kar ste vi ali vaš otrok želeli izvedeti o človeškem telesu. > RENATE RUGELJ

Zbirka Kaj? Kako? Zakaj?

Kyrima Trapp; Andrea Erne
prevod: Maruša Mugerli Lavrenčič
Učila International,
2014, t. v., 16 str., 19,90 €/knjigo

Priljubljena zbirka *Kaj? Kako? Zakaj?* namenjena otrokom od četrtega do sedmega leta je pred poletjem dobila še dve novi knjigi, eno o viteških gradovih, drugo o letalih. Otroci imajo tisoč vprašanj na vsemogoče teme in v lepo ilustriranih velikih slikanicah bodo s pomočjo natančnih opisov in privlačnih ilustracij našli veliko odgovorov. Zakaj in kako letimo z letali in kaj se dogaja na terminalu? Kako pride kovček v letalo? Kako se upravlja letalo in kdo poskrbi za lakoto med letom? Kaj se skriva v gradu? Kdo je vitez in kako poteka njegov dan? Temeljna znanja so predstavljena na izredno zabaven način, številni zavihki z zanimivimi odkritji pa še dodatno spodbudijo željo po odkrivanju sveta. > RENATE RUGELJ

Bratova vojna

David Hill
prevod: Dušan Ogrizek
Miš, zbirka Nekoč,
2014, t. v., 235 str., 25,95 €, JAK

Mladinske romane novozelandskega pisatelja Davida Hilla v Sloveniji že dobro poznamo (*Ogenj tam zgoraj*, *Duet*, *Vračanje* ...). Pisatelj s pretanjenim občutkom in poslušom do mladih približuje težke situacije – v mladih bralcih vzbuja sočutje, strpnost in razumevanje. Najnovejši roman prinaša izviren in drugačen pogled na prvo svetovno vojno skozi oči bratov Williama in Edmunda, ki vojno dojemata vsak po svoje, eden je zanjo zagret, drugi pa je zaradi ugovora vesti vojni oporečnik. Pisatelj ne išče resnice, saj je ta individualna, pač pa nam podarja misli in čustva obeh glavnih književnih oseb, predvsem v pismih njuni materi. V vojni ni zmagovalcev, to vedno znova razbiramo iz osebnih zgodb. Najdragocenejše je življenje. > SABINA BURKELJCA

Nogometno srce

Mojca Gubanc
Mohorjeva Celovec, zbirka Troubles,
2014, m. v., 138 str., 16,90 €

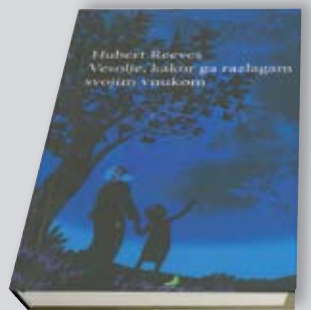
Stopnjevanje pričakovanj navijačev enih, drugih in tretjih tik pred največjim planetarnim nogometnim dogodkom je bilo sijajen okvir za izid nove knjige Mojce Gubanc, ki je znala ujeti pravi trenutek tudi že pred nedavnim evropskim prvenstvom v košarki. Del zgodbe o neizpoljenih športnih in izpoljenih poklicnih načrtih pripoveduje sama avtorica, del pa se pred bralcem odstira v spominskih utrinkih in neposrednih komentarjih osrednjega lika, kirurga Jana Visočnika, ki je bil kot najstnik obetaven nogometaš, sprejet v šolo znamenitega Münchenskega Bayern, vendar mu je nenadna bolezen onemogočila kariero. Tega prelomnega dogodka se Jan spominja med zdravljenjem prav tako nadobudnega nogometaša Miha, poškodovanega med gašenjem požara, avtorica pa z njegovimi razmišljanji – s pomočjo športne psihologinje Tine Jeromen in drugih svetovalcev – opogumlja mlade, da nepremagljiva ovira na eni ne zapira tudi vseh drugih poti do uspeha. > IZTOK ILICH

Vesolje, kakor ga razlagam svojim vnukom

Hubert Reeves
prevod: Ludvik Jevšenak
Narava, 2014, m. v., 111 str., 12 €

Kanadski astrofizik in komunikator/popularizator znanosti Hubert Reeves je avtor več knjig in filmov, ki so splošni javnosti približali zahtevna naravoslovna spoznanja. Knjižico *Vesolje, kakor ga razlagam svojim vnukom* je napisal za najstnike blizu štirinajstega leta, zato mu vprašanja o vesolju, zvezdah, Soncu, galaksijah, multiverzih, temni snovi, živih bitjih ter naravi postavlja ena od njegovih vnukinj. Dedek ji mora odgovoriti dovolj razumljivo, da dekleta še naprej ohranja zanimanje in si želi izvedeti več in več, hkrati pa k njunim pogovorom prinaša vprašanja, ki so jih sestavili njeni sošolci in prijatelji. Knjiga za razgledane mlade bralce, ki želijo svet in vesolje razumeti skozi njuno občudovanje. > ŽIGA VALETIČ

Stoji, stoji tam beli grad

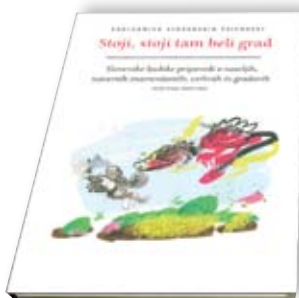
Slovenske ljudske pripovedi o
naseljih, naravnih znamenitostih,
cerkvah in gradovih

izbor in priredba: Monika Kropelj,

Roberto Dapit

ilustracije: Urh Sobočan

Didakta, zbirka Zakladnica slovenskih pripovedi, 2014, t. v., 79 str., JAK

Zbirka *Zakladnica slovenskih pripovedi*, ki v sodelovanju z Inštitutom za slovensko narodopisje ZRC SAZU že 12 let izhaja pri založbi Didakta, je bogatejša še za eno dragocenost. Zbirka tudi sicer redno prinaša privlačno tematsko zaokrožene izbore ljudskih pripovedi, ki jih pripravljajo trije strokovnjaki: dr. Monika Kropelj, dr. Roberto Dapit in dr. Zmagor Šmitek. Objavljene pripovedi lahko izvirajo iz starejših zapisov ali iz današnjega časa, zabeležene pa so tako, kot jih ljudje še danes pripovedujejo. In kot se za pravo zakladnico spodobi – vase sprejme vsa področja slovenskega etničnega ozemlja, tudi zamejstvo.

Stoji, stoji tam beli grad je že 13. knjiga zbirke, ki prinaša ljudske pripovedi o različnih slovenskih krajevnih in zgodovinskih zanimivostih: o mestih, gradovih, cerkvah, mostovih ter nekaterih naravnih pojavih, kot so na primer jame, gore in jezera. Vse to je seveda rado burilo ljudsko domišljijo, ki ni izgubljala časa s spletnjem zanimivih, skrivnostnih, tudi duhovitih razlag. To ljudsko

... zaokroženi
izbori ljudskih
pripovedi ...

»zgodovinske« in »geografije« tako vesta povedati, kako je krojaček rešil Maribor, kako je nastalo znamenito Cerkniško jezero ali kaj se je »zares« zgodilo s potopljenim blejskim zvonom ... Vsako zbirko s specifično likovno govorico dopolni drug ilustrator, tokrat se je v tej vlogi dobro in sveže znašel Urh Sobočan. > IRENA CERAR

Kdo pojasni krasne basni?

Izbor slovenskih in tujih basni

Mladinska knjiga,

zbirka Domače branje Knjiga pred nosom,

2014, t. v., 144 str., 24,94 €

Basni kot poučne zgodbe, običajno z živalskimi junaki, ki na koncu postrežejo (včasih s presenetljivim) naukom, so stare že več kot dva tisoč let, svoj prvi knjižni odmev pa so najbrž dobile v indijski knjigi *Pančatantra* (*Peteroknjizje*), ki je leta 1959 izšla tudi v slovenščini. V pričujoči zbirki in pregledu te kratke literarne forme, ki je bila rodovita po vsem svetu, nas čez stare in sodobne ter tuje in domače basni (te so razdeljene še na:

pretežno pernate, pretežno zverinske in pretežno rogate in druge, sodobne) popelje dr.

Iztok Saksida, ki je zasnoval koncept tega dela, v tej unikatni knjigi pa nas skuša seznaniti z

vsemi področji, na katera so posegali njihovi izmišljevalci in pripovedovalci. Dobrodošel dodatek k posameznim basnim, ki so pri nas izšle tudi v knjižni obliki, so naslovnica in osnovni podatki o knjigi, v kateri je bila basen izvirno objavljena, pregled domačega ustvarjanja na to temo, ki ga sklepajo ultrakratke, že skoraj aforistične basni Slavka Pregla, pa kaže, da se Slovenci v tem žanru zlahka postavimo ob bok drugim narodom. To dokazuje tudi didaktični dodatek te knjige, ki je hkrati tudi obučbeniško gradivo, saj postreže z ustvarjalnimi vrhunci skupine basnopiscev iz ljubljanske Osnovne šole Richarda Jakopiča, ki so svoje zgodbe zasnovali pod mentorstvom mag. Mojce Honzak, tudi sourednice knjige. Domišljeno. > SAMO RUGELJ

SOL'S
the Fair spirit

SVEŽE BARVE IN NOVI MODELI
NOVA KOLEKCIJA SOL'S 2014 ŽE ČAKA NA VAS

Pasadena Men in Pasadena women

UMCO
PRILOŽNOST ZA PROMOCIJO

UMCO d. d., Leskoškova 12, Ljubljana
tel: 01/520 18 30, faks: 01/520 18 40
info@umco.si, www.umco.si

Pokličite nas za brezplačen katalog!
Ponudba velja za pravne osebe in društva.

iBoy

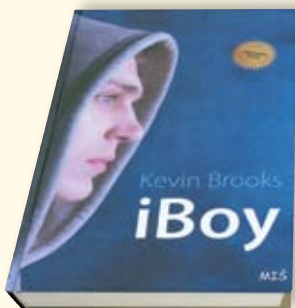
Kevin Brooks

prevod: Meta Osredkar

Miš, zbirka Srečanja,

2014, t. v., 345 str., 26,95 €

Vse kaže, da je bil mladi Tom Harvey ob napačnem času na napačnem kraju, saj je iz visokega nadstropja stolpnice naravnost na njegovo glavo z veliko silo treščil iPhone. Morda pa je bil vržen celo namerno, razmišlja, ko se po sedemnajstih dneh prebujajo iz kome in poskuša sestaviti zadnje minute pred nesrečnim dogodkom? Šel je k Lucy Walker, prijateljici iz otroštva, ki se je zdaj, v zgodnjih najstniških letih, oddaljila od njega, a prav ta dan ga je želela videti in se o nečem pogovoriti. In potem tema. In čudni zvoki. Veliko brenčanja v glavi in nenaravne sposobnosti. Videti je, da se je pomemben košček iPhonea nekako povezal z njegovimi možgani in zdaj lahko v glavi brska po spletu, prenaša videoposnetke, se poveže z drugimi telefoni itn. Naslednje dni po ovinkih izve, da so Lucy prav tisti dan grdo zlorabili fantje iz soseščine. Bo lahko izkoristil svoje »super i-sposobnosti« in pomagal prijateljici? Realistično-fantazijski roman je britanskemu avtorju prinesel kup nagrad za mladinsko književnost. > RENATE RUGELJ

Ukleti angel

saga Pravi svet, 2. knjiga

Danila Žorž

Ph RED, 2014, m. v., 448 str., 19 €

Zares nenavadna knjiga je to, sicer že drugi del sage *Pravi svet*. Osnovna zgodba je realistična zgodba srednješolke Zale, ki jo doleti toliko hudega, da je že kar preveč za eno samo mlado življenje. Knjiga pa je tudi priročnik za osebnostno rast, za čarovništvo, kar osnovno zgodbo mehča, dodaja ji pisane odtente in tone, ki ne zvenijo samo v molu, ampak gre v celoti za simboliko Zalinega odrasčanja in njeno iniciacijo v odraslost. Zgodba, namenjena predvsem srednješolskim najstnicam in najstnikom, nas pelje na zanimivo in zelo drugačno bralno popotovanje, kot smo ga morda vajeni ob knjigah domačih avtorjev za odrasčajočo mladino. Če bi knjigo brali ponovno, bi jo zagotovo brali drugače. In ponovno je ne bi izpustili iz rok. > SABINA BURKELJCA

... zanimivo in zelo drugačno bralno popotovanje ...

Simona

Valerija Skrinjar Tvrz

Blodnjak, 2014, m. v., 179 str., 39 €

Avtorica več del za odrasle in otroke s pričujočim mladinskim in v veliki meri avtobiografskim romanom posega v svoj rojstni kraj – rudarsko Zagorje. Otroštvo male Simone usodno zaznamuje smrt matere, težko in pomanjkanja polno kmečko življenje ter zasmehovanje sošolcev. Simonin edini pobež pred neizprosnim vsakdanom so njena domišljajska odpotovanja, ki pa jih odrasli ne razumejo. Roman, ki je pogosto pisan kot starodobna povest, s čimer še bolj obuja duh tedanjega časa, se razvija predvsem okoli vsakdanjega življenja revne kmečke družine, v katerega pa usodno poseže tudi druga svetovna vojna. Ko se Simoni v najstniških letih zruši še »zadnji steber domovanja«, spozna, da upanje za novo življenje obstaja le še v zapustitvi doma. > KRISTINA SLUGA

314

saga Pozabljeni, 2. knjiga

Natalija Nanevska Đuričič

Ph RED, 2014, m. v., 376 str., 17 €

Arhitektka in pisateljica Natalija Nanevska Đuričič je dve leti za prvim delom napisala tudi drugi del mladinske fantazijske sage *Pozabljeni*. *Otroci Avalona*, v katerih je ljubljanska osmošolka Beti odkrila fantastični svet vilincev, vil, mitoloških bitij in pokojnih, so tako dobili prvo nadaljevanje z naslovom *314*, v katerem kraljujejo številke, vmes pa ima prste celo slavni arhitekt Jože Plečnik. Beti pojasni svoje doživljanje trojici prijateljev in jih nato popelje v vzporedni svet potnikov skozi čas, na avanturo, prek katere se začne razkrivati tudi preteklost družine Novak. Sago, ki se stopnjuje prek obleganja, vračanja, iskanja ter žrtvovanja, bosta v prihodnosti zaokrožila še dva dela. > ŽIGA VALETIČ

Jurij Kozjak – slovenski janičar

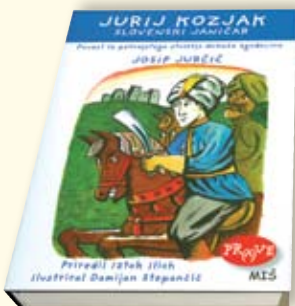
Josip Jurčič; priredil: Iztok Ilich

ilustracije: Damijan Stepančič

Miš, zbirka Prve prave,

2014, m. v., 64 str., 16,95 €

Založba Miš nadaljuje z zbirko *Prve prave*, ki mladim bralcem prinaša skrajšane izdaje slovitih romanov s pustolovsko, zgodovinsko ali lju-bezensko noto. Po Williamu Shakespearju in Marku Twainu smo tokrat dobili roman Josipa Jurčiča *Jurij Kozjak – slovenski janičar*, ki ga je priredil Iztok Ilich, likovno pa opremil Damijan Stepančič. Zgodba je iz časov turških vpadov v petnajstem stoletju, govori pa o izdaji in o tem, kako je mladi Jurij, edinec graščaka Marka Kozjaka, pristal v turški vojski ter postal poveljnik elitne enote osmanskih sultanov. Ko so janičarji znova napadli tukajšnje ozemlje, se prevarani Jurij znova sreča s svojo družino ... Zadnjih nekaj strani knjige je namenjenih obnovi ter analizi vsebine in sloga. > ŽIGA VALETIČ

Iz časa so piškoti?

Jani Lapajne

ilustracije: Jure Engelsberger

Ubik, 2014, t. v., 95 str., 19,80 €

Postmodernistično zastavljena pripoved se nevsiljivo poigrava z vrsto filozofskih dilem, osrednja je vprašanje odnosa med resničnostjo in fantazijo. Meja med obema je pri Mihcu, fantu z bujno domišljijo, zabrisana, zato se mama odloči za radikalen ukrep: iz njegove sobe bo izgnala pravljice, ostale bodo le znanstvene knjige. Avtor pelje zgodbo po dveh vzporednih tirih. Na prvem se vozi tista o Mihcu, v kateri Lapajne igrivo preigrava pravljicne motive – od *Rdeče kapice* in *Žabjega kralja* do *Jakca in čudežnega fižolčka*. Vzporedno pa teče pripoved o njegovem alter egu, pustolovcu Mihcu Lomikamnu, ki v Himalaji išče trizobo pošast, ki je v resnici začarani kitajski slaščičar. Avtor ponuja tudi domiselne alternative utečenim znanstvenim razlagam; tako naj bi Zemljo, in z njo čas, vrtel poskočni žabec, ki se hrani s piškoti, narejenimi iz sanj. Knjigo je odlično ilustriral Jure Engelsberger. > MAŠA OGRIZEK

Super Nik

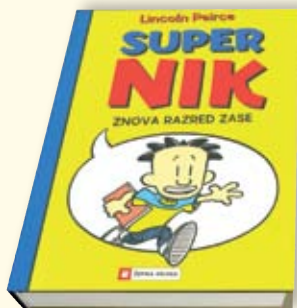
Znova razred zase

Lincoln Peirce; prevod: Neža Božič

Učila International,

2014, m. v., 225 str., 10,90 €

Priljubljeni ameriški karikaturist, pisatelj in stripovski ustvarjalec je avtor novega knjižnega junaka, ki ga drugje po svetu že dolgo poznajo, k nam pa prihaja prvič. Navihani mulci Nik Vršič je prava mala zgaga. Sanja o velikih dejanjih in sebe seveda zelo visoko ceni, a se mu pogosto zalomi že pri takih rečeh, kot so šolski testi ali razstava likovnih izdelkov, da o postavljanju svetovnega rekorda s stročjim fižolom sploh ne govorimo. Neukrotljiv junak bo gotovo prirasel k srcu tistim mladim bralcem, ki se zabavajo ob *Groznem Gašperju* ali *Dnevniku nabritega mulca*, založnik pa že kmalu obljublja tudi nadaljevanje. > RENATE RUGELJ

Deček in medved v čolnu

Dave Shelton

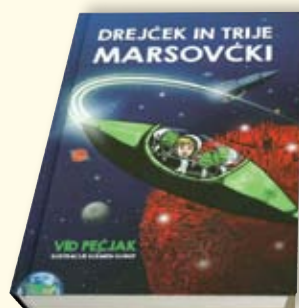
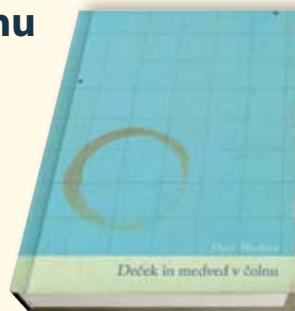
prevod: Sandra Baumgartner – Naylor

KUD Sodobnost International,

2014, t. v., 294 str., 23,90 €

Morda naslov ne obljublja ravno velikih pustolovščin, ki se spodobijo za mladinski roman, a je nenavadna zgodba o dečku in kapitanu medvedu, ki plujeta »tja čez« v malem čolnu Harriete, prav to.

Kup dogodivščin, pa še presneto zabavnih za povrh. Deček, ki zaradi dolgčasa včasih sitnari, in medved, ki ves čas zatrjuje, da vse poteka absolutno fantastično, seveda z izjemo kakšnih malih nepredvidljivih anomalij, v resnici pa ne ve, kam točno plove, sta res posrečen par. Nepredvidljiva pot, na kateri jima štrene mešajo orkan, gromozanska sluzasta pošast in ladja duhov, da ne omenjamo, za kako nevarnega se izkaže star plesniv sendvič, oba nauči marsičesa novega. Na primer tega, da ni pomemben samo cilj, ampak tudi pot in da na prvi pogled dolgočasne reči skrivajo marsikaj zanimivega. Britanec Dave Shelton, ki je znan predvsem kot stripar, je za piko na i delo opremil z zabavnimi ilustracijami. Kot nalašč za počitniško branje! > KRISTINA SLUGA

Drejček in trije Marsovčki

Vid Pečjak

ilustracije: Klemen Gorup

Karantanija, 2014, t. v., 144 str., 18,90 €

Več kot pol stoletja je minilo, odkar je leta 1961 luč sveta prvič ugledal otroški znanstvenofantastični roman, *Drejček in trije Marsovčki*, verjetno

najbolj znano Pečjakovo delo za mlade bralce. Trije prikupni nezemljani, tretješolec Miš, drugošolec Maš in najmlajši Šaš, so se sprijateljili z zvedavim dečkom Drejčkom in mu skozi živahne dogodivščine pripovedovali o navadah in življenju na Marsu, predvsem o bolj prijaznem svetu tam, kjer ni hudih besed, nasilja in vojn. Brezčasna pripoved je tudi zaradi svoje pozitivne naravnosti doživela že več ponatsov, veliko dramatisacij in lutkovnih uprizoritev, bila pa je prevedena tudi v nekaj tujih jezikov. Z novimi ilustracijami je izšla v osveženi izdaji in tako bo na voljo vsem, ki te legendarne zgodbe o skrbi za mir in srečo otrok še ne poznajo. Obvezno! > RENATE RUGELJ

Velika pustolovščina; Odprava zelenega zmaja

Slavko Pregl

ilustracije: Marjan Manček

Študentska založba,

2013, t. v., 116 str., 23 €/knjigo

Pred skoraj štirimi desetletji je priljubljeni mladinski pisatelj Slavko Pregl odraščajočim bralcem prvič ponudil nenavadne prigode treh osmošolcev, Mihe, Pipija in Andreja, ter njihovega starejšega prijatelja Boba, edinega polnoletnega člana blokovske klope (in še z voznikiškim dovoljenjem). Ob začetku poletnih počitnic se fantje poleg najstniških težav, kot so tekmovalnost, egoizem in prve ljubezni, spopadajo tudi z »Old punco«, starim avtom iz odpada, ki bi ga radi spravili v pogon, da bi jih odpeljal na kak izlet. Brezčasni dogodivščini (*Velika pustolovščina* in *Odprava zelenega zmaja*), ki sta tokrat izšli v dveh knjigah z dodatnimi ilustracijami in se lahko bereta samostojno ali zaporedno, sta skoraj obvezno branje za vse, ki junakov še niso srečali, in vse tiste, ki bi jih spet radi. > RENATE RUGELJ

Rože za čavknjeno čarovnico

Hanna Kraan

ilustracije: Annemarie van Haeringen

prevod: Mateja Seliškar Kenda

KUD Sodobnost International,

2014, t. v., 160 str., 19,90 €

V tretji knjigi o gozdni čarovnici Čavki je zbranih štirinajst zgodbic, ki jih odli-

kujejo zabavni dialogi in posrečena razmerja med gozdnimi živalmi na eni in kljub letom nagajivi čarovnici na drugi strani. Družična neposrednega in nekoliko bojazljivega ježa, potrpežljivega in blagega zajca ter pesniško navdahnjene sove nas nekoliko spomni na prijatelje medveda Puja. Njihova spretna karakterizacija vodi zgodbe po pričakovanih poteh, a na koncu vedno sledi posrečen obrat, s katerim živali vrnejo milo za drago Čavki, ki jih spravlja ob pamet s šepetavo travo, ki jih žali, z grahki, začaranimi v bombe, ki kalijo gozdni mir ipd. Čeprav se nenehno zapletajo v prepirčke, so živali in čarovnica v resnici prijatelji, saj bi bil njihov gozd brez Čavke dolgočasen. > MAŠA OGRIZEK

Skrivnostna mumija

Detektivska agencija Lovro in Maja

Martin Widmark

ilustracije: Helena Willis

prevod: Danni Stražar

Miš, 2014, t. v., 88 str., 19,95 €

Tudi to poletje sta v malem mestu Branik na delu najboljša prijatelja Lovro in Maja, ki skupaj vodita Detektivsko agencijo. Sprva dolgočasne poletne počitnice se kmalu spreobrnejo v pravo pustolovščino, saj v mestnem muzeju izginjajo dragocene slike, policija pa ne najde nobene sledi. Le kdo bi lahko bil skrivnostni ropar, ki izsiljuje muzejski denar in pošilja čudna pisma. In kakšen je sploh njegov načrt, če se pod vsako ukradeno sliko podpiše kot »maščevanje mumije – strašno, vendar pravično«. Lovro in Maja sta seveda primer, kakor tudi že mnoge druge pred njim, uspešno rešila. Če so vas prevzele njune nevarne naloge, pa lahko o njih več preberete tudi v petih drugih zgodbah iz te zbirke. > RENATE RUGELJ

Anton!

Lucija Stepančič

ilustracije: Damijan Stepančič

Miš, 2014, t. v., 36 str., 24,95 €

Stoletnica začetka prve svetovne vojne dobiva odmev v mnogih knjigah, svoje mesto pa je našla tudi v izvirni slovenski slikanici. Napisana in narisana po resnični zgodbi Stepančičevega deda Antona Pavlihe (1898–1993) nas vrže v jarke na soško fronto prve svetovne vojne, kjer se je Anton »že navadil spati stoje« in kjer je bilo preživetje bolj stvar naključja kot namere. Tu nas seznanja z nenavadno zgodbo, ki dokazuje, da ima kljub zavednemu delu zavesti včasih vseeno odločilno vlogo njen nezavedni del. Izvrstne risbe in domišljena zgodba ustvarjalnega tandema Lucija in Damijan Stepančič so spet zadele v polno, tokrat tudi dobesedno! > **SAMO RUGELJ**

Dinozavri

Čarobna svetilka

Claude Delafosse

ilustracije: Donald Grant

prevod: Alenka Polenec

Narava, zbirka Moja prva odkritja,

2014, t. v., 24 str., 9,90 €

Noben človek ni še nikoli videl živega dinozavra, a današnji malčki so nadvse navdušeni nad temi velikani, ki so se prvič pojavili v spodnji juri. Da bi bilo raziskovanje njihovih značilnosti, iskanje razlik in posebnosti čim bolj zabavno, so v lično oblikovano knjižico vložili tudi papirnato svetilko, ki osvetli mnoge podrobnosti na črni podlagi. Potovanje v davne čase in opazovanje dinozavrov je tako za vse vedoželjne otroke lahko pravo »čarobno« doživetje. > **RENATE RUGELJ**

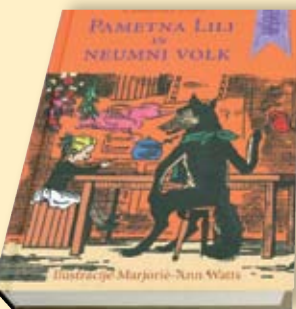
Pametna Lili in neumni volk

Catherine Storr

ilustracije: Marjorie-Ann Watts

prevod: Branka Dobovšek Dekleva

KUD Sodobnost International, zbirka Čudne dogodivščine, 2014, t. v., 117 str., 21,90 €

Navihana junakinja Lili se je, kot vsak otrok, na začetku seveda bala volka, a je kmalu spregledala, da je lačen volk kar zadovoljen s slastno pito ali čokoladno torto, in zato ga je ukanila, da ji je dal mir za nekaj let. Čez čas se je izkazalo, da jo volk še vedno želi požreti, a na srečo sploh ni dovolj bister, da bi mu to uspelo, in tudi pravljic ne bere najbolje. Ni poznal zgodbe o čudežnem fižolčku, pa tudi v Rdeči kapici je naredil vse narobe. Res neumen volk. Trinajst prikupnih kratkih zgodb, ki otrokom pomagajo preganjati strah pred volkovi, je nastalo v domišljivi priznane angleške pisateljice, z očarljivimi ilustracijami pa jih je opremila Marjorie-Ann Watts. > **RENATE RUGELJ**

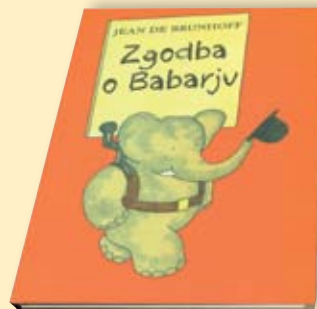
Zgodba o Babarju

Jean de Brunhoff

prevod: Anja Keber

KUD Sodobnost International, zbirka

Gugalnica, 2014, t. v., 30 str., 19,90 €

Zgodba o Babarju prinaša prvo od mnogih prilog slona Babarja, ki jih je v začetku prejšnjega stoletja napisal in narisal francoski pisatelj in ilustrator Jean de Brunhoff. Za današnje čase nekoliko starinska pripoved govori o dramatičnih preobratih življenja oziroma o slončku, ki je ostal sam, potem ko je lovec zadel njegovo mamo. Nesrečni fant se je odpravil v mesto, kjer ga je posvojila stara gospa in ga tudi uredila ter ugodno oblekla. Babar je kmalu dobil svoj avto, si začel pridobivati izobrazbo in srečal nove prijatelje. Nekega dne se je s slonom Arturjem in Celestino vrnil v rodno vas, tam pa so ga zaradi njegove učenosti razglasili za kralja. Kraljica je postala Celestina. > **ŽIGA VALETIČ**

Vilinska čarobna krila; Princeskina čarobna obleka

S čudovitimi bleščečimi lučkami

Melanie Joyce

ilustracije: Guy Vasilovich

prevod: Branka Fišer

Učila International,

2014, t. v., 24 str., 19,90 €/knjigo

Obe knjigi prinašata napeti čarobni dogodivščini, nad katerima bodo zaradi čudovitih bleščečih lučk še posebej navdušene mlade bralke. Junakinja prve zgodbe je mala vila Iskrica, ki si nadvse želi izdelovati vilinski prah. Kot po naključju se pred njo pojavi skrivnostna neznanka in ji zaupa, da lahko svojo željo uresniči z drobno lažjo. No, stvari le niso tako preproste, saj se izkaže, da gre za zlobno čarovnico, ki si želi uničiti vile. Bo Iskrica uspelo rešiti vile in ali ji bodo te odpustile njeno laž? Tudi v pravljici o princeski Kresnički nastopa zlobna čarovnica, le da tokrat v vlogi mačeha, ki začara grad in uroči dvorjane. Kresnička, ki postane mačehina služabnica, nekoč v gozdu najde čarobno obleko, ki izpolni vse želje. Ji bo z njeno pomočjo uspelo odčarati grad? > **KRISTINA SLUGA**

Morski pes Anton

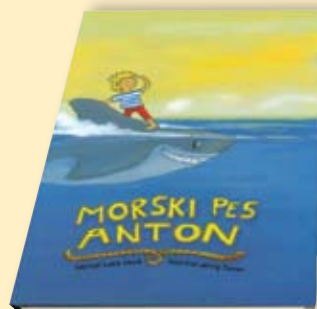
Luka Vasle

ilustracije: Jernej Žumer

samozaložba, zbirka Pravljice iz luke,

2013, t. v., 22 str., 14,90 €

Morski psi slovijo kot »krute ribe«, ki ljudem naženejo strah v kosti tudi tam, kjer jih sploh ni. Toda Anton je drugačen, veliko bolj prijazen morski pes. Nekega dne naleti na dečka Marka, ki je drugače doma v Piranu in je po brodolomu obtičal na strmem skalnatem otočku ter klical na pomoč. Ko Marko premeta strah pred morskimi psi, si ga Anton naloži na hrbet in ga odpelje nazaj v Piran, tam pa ju v znak dobrodošlice pričaka godba na pihala. Antonu dajo jesti na tone sadja, nato pa »ribak« postane častni občan Pirana. Avtor prikupne pozitivne pripovedi je mladi ustvarjalec Luka Vasle, ki z lutkovno izvedbo pravljice nastopa tudi na otroških prireditvah. > **ŽIGA VALETIČ**

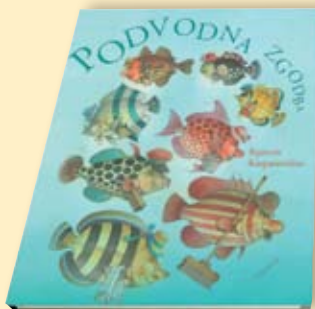

... z lutkovno izvedbo pravljice nastopa tudi na otroških prireditvah...

Podvodna zgodba

Kęstutis Kasparavičius
prevod: Klemen Pisk
KUD Sodobnost International,
2014, t. v., 32 str., 19,90 €

Kasparavičiusovi slikanici se pozna, da je litovski avtor, sicer dvakratni nagrajenec na knjižnem sejmu v Bologni, več tako besede kot slike. Umetelna zgodba namreč diha z umetelno sliko in obratno. Črtko, Zebrica, Picek, Debeluška, Progica, Marožec, Pegica in Trnček so ribice, ki po vsakem razdejanju, ki ga prinesejo nepredvidljivi morski tokovi ali vetrovna neurja, vse postavijo nazaj na svoje mesto in uredijo stvari tako, kot morajo biti urejene. Nekega dne naleti Trnček na hobotnico, ki ima natanko osem lovk. Če bi se jo dalo prepričati, da bi pri urejanju podmorskih zadevščin nadomestila osemčlansko jato ribjih prijateljčkov, bi se ti lahko končno odpravili na zasluženi dopust ... > ŽIGA VALETIČ

Žan je drugačen

Zgodba o dečku z avtizmom

Helena Kraljič
ilustracije: Maja Lubi
Morfem, 2014, t. v., 25 str., 19,90 €

Kot mnoge iz te založbe tudi ta slikanica pripomore k ozaveščanju o sprejemanju in odprtosti do drugačnosti, ki je pomembna za življenje v skupnosti. Tokratna

zgodba pripoveduje o težavah dečka avtista. Žan je že kot dojenček nenavadno veliko jokal in se ni pustil objeti. V vrtcu se ni hotel igrati in govoriti z drugimi otroki, zato je starše vedno bolj skrbelo. V šoli so se težave še stopnjevale, motila sta ga hrup in glasba, ni hotel poskusiti nove hrane ... Toda pokazal je, da je izjemen v matematiki, da zelo rad riše ter da veliko ve o dinozavrih, ob tem pa tudi rad pomaga vrstnikom. Čeprav Žan najraje živi v svojem svetu, je našel tudi svoje mesto v družbi. > NINA GUGLETA

Moje najljubše živali; Ljubki mladički; Moja vozila; Na kmetiji

prevod Urška Godler
Učila International,
2014, t. v., 18 str., 9,90 €/knjigo

V štirih pisanih kartonkah so zbrana prijazna, spodbudna besedila in poučne uganke o divjih in domačih živalih, hišnih ljubljenskih in najljubših vozilih za male junake. Vsaka knjižica ima več kot 60 čudovitih barvnih fotografij, na njih so predstavljeni ljubki puhasti in kosmati mladički, živali iz kmetije, traktorji, posebni tovornjaki in drugi večkolesniki. Skozi igro in raziskovanje se bo v najmlajših tako vzbudila radovednost in želja po odkrivanju novega znanja o živalih in njihovem življenju, pa tudi o različnih vozilih in njihovih nalogah. Ljubke kartonke za najmlajše, ki jih ni nikoli preveč. > RENATE RUGELJ

Prosim in hvala

Pirat Peter in princeska Pija
Amanda Li; prevod: Helena Kraljič
Morfem, 2014, t. v., 12 str., 13,90 €

Skozi prikaz različnih aktivnosti tekom dneva ta prikupna zvočna kartonka pomaga vašemu otroku pri učenju dveh težkih a čarobnih besed: prosim in hvala. Prijatelja Peter in Pija to počneta zelo zabavno: med igranjem v peskovniku, v vrtcu ali na kosilu. Barvite fotografije, živopisne zgodbe, enostavne situacije ter interaktivna vprašanja zadržujejo pozornost vašega otroka in ga učijo, zakaj je lepo vedenje v življenju pomembno. Ob vsakem odgovoru malčki lahko pritisnejo tudi na zvočno tipko in se pravilnih odgovorov veselijo skupaj z junaki. Hura! > NINA GUGLETA

Pomladni zajček

Joyce Dunbar
ilustracije: Susan Varley
prevod: Sabrina Žgajnar Meze
Skrivnost, 2014, t. v., 25 str., 17,90 €

Zajček Uhec močno hrepeni po bratcu ali sestrici in mamica ga potolaži, da naj počaka do pomladi. Toda ta je še tako zelo daleč, Uhec pa je tako neučakan! Da bi se potolažil, si jeseni zgradi zajčka iz vej, pozimi iz snega, na začetku pomladi pa iz blata. A na koncu je vedno narava tista, ki se grdo poigra z Uhečevimi nadomestnimi zajčki in jih uniči. Uhec se ves nesrečen odpravi domov, tam pa ga čaka prijetno presenečenje ... Očarljiva slikanica za najmlajše, sploh za tiste, ki nestrpnost pričakujejo bratca ali sestrico, navdušuje z ljubko zgodbo in s poučnim naukom. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

O butalcih in tepanjski pameti

Tatjana Jamnik Pocajt
ilustracije: Adriano Janežič
Morfem, 2014, t. v., 21 str., 19,90 €

Butalci so spet v akciji, tokrat, izpod peresa Tatjane Jamnik Pocajt, v ilustrirani zgodbi za najmlajše. Nekega dne so v Butalah došli, da je neznano kam izgubil še zadnji ščepec njihove pameti. Mar je mogoče, da je kar izgnila? A naenkrat so se vsi prebivalci začeli res čudno obnašati, ženske in moški so zamenjali vloge, v službo so hodili ob nedeljah, župan pa je naokoli taval v beli halji. Skratka, v deželi je zavladala zmeda in nujno je bilo treba nekaj ukreniti. Ker je doma niso našli, so se možje postavili odločili pamet poiskati pri svojih najboljših sosedih, Tepanjcih ... Ali mislite, da jim jo bo tam uspelo najti? > NINA GUGLETA

zbirka Pokukaj in povej!

Sadje; Hrana
Yusuke Yonezu
prevod: Ina Boš
Kres, 2014, t. v., 16 str., 12 €/knjigo

Prikupne kartone s slikami sadja in hrane imajo zavihke pod katerimi se skriva živalsko presenečenje. Odkrivanje kako se banana spremeni v račkin kljun, grozdne jagode v majhno miško ali buča v žabo bo zelo razveselilo vaše malčke. > RENATE RUGELJ

Zadnje dni razmišljam o literarni kritiki pri nas, a če se avtor na to temo še javno razpiše, pravijo, je to tako, kot bi si štrik dal okoli vratu. Zakaj le? Kritiki nedotakljiva kasta? Avtoriteta, o kateri se ne sme dvomiti?

»Manj je več – slabš je boljš?«

O njej razmišljam, ker ne morem razumeti, da mi bralci, ne samo »neuki anonimneži«, temveč tudi izobraženci, pošiljajo ob nedavno izdanem romanu *Potaknjenci* pisma, polna osebnih spoznanj, strokovni kritiki pa sem »preveč« in »nerazumljiva«. Nekateri kritiki se očitno lotevajo svojega dela na precej žaljiv način, saj si vzamejo za prebiranje dela in zapisek o njem toliko časa, kolikor otrok potrebuje, da pogoltne lučko in podre kupček. Kritike so nenadoma polne kontradikcij in posploševanj ter lagodnega surfanja po gladini. Naphane z zgolj mentalno literarno teorijo in bore malo humanističnega, duhovnega in evolutivnega potenciala. So polne tujk in abot, ker gre za omejeni čas oddaje članka ali pač ne dojemajo nečesa, česar jih profesura skozi primerjalni akademski dril ni naučila? Ob takih primerih se človek resno vpraša, kako močno smo zaglavili, če že uredniki kulturniških strani ne zmorejo ločevati plev od semena in tovrstne pavšalne, prozorne, pogosto tudi maligne izdelke, ki včasih razkrivajo še neslana zakulisna osebna obračunavanja, sploh objavljajo. Klima apatičnosti se je zažrla v vse pore našega delovanja? Da se razumemo, argumentirane kritike, pa čeprav negativne, znajo biti pravi užitek in so dobrodošle. A mnogokrat gre za izcedek nekaj pičlih minut dela, bolj piškav aranžma, nevreden avtorskega honorarja, ki kaže, s kakšno vehemenco in nadutostjo se mladi kritikantje spravljajo ne le nad avtorjevo kreativno delo, temveč v isti sapi lomijo in izkoreninjajo verodostojnost vseh slovenskih literarnih urednikov in založb, saj – le kako je to možno? – prav uredniki in založniki, uboge nevedne in neuke pare, objavljajo tovrstne nepreverjene približke?!

S takimi skrbninami sicer avtorji zapisov kažejo le na svoj domet. A spoštovanje je možno izražati tudi ob konstruktivni kritiki in tudi tedaj, ko se neko literarno delo na fino in neizprosno našnitka kot mortadelo. O da, nevrologisti dobro vedo, da se da prav z besedo pognati hudiča v pekel tudi na kakovosten in kreativen, predvsem pa spoštljiv način. Sicer pa si morda v svoji zagnanosti nekateri predstavljajo, da je sinonim dobre kritike sesuvanje, apriori blatenje in s tem duhomorno slovenčeljsko banaliziranje. Tako smo svet odraslih dojemali vsi, dokler nismo skozi leta nekoliko dozoreli in ugotovili, da nekonstruktivna frakasomanija daje ime sloveče samo v družbi, kot je slovenska. Časi esejev in kritike kot posebne literarne zvrsti pa so očitno passé.

... malce samorefleksije in
zdravega dvoma tudi v kritičkih
vodah ne bi škodilo ...

Kako rada se lotim romanov z *novimi očmi*, ki me mečejo iz cone ugodja, iz znanega v neznan. Knjige, ki so za moj ustroj tudi moteče. Rada se zrcalim tudi v tistem, kar žuli. Brati celostno je izziv. Toliko vitalnih tem vre v romanih, tako zanimivih, razvojnih, občeločloveških, tako nujno aktualnih, da bi se – ne le emotivno, temveč tudi kot zavestna bitja – prebudili iz otopelosti, pa se jih kritiki tako redko lotijo. Očitno literarno kritiko zanima bolj racionalna umeščenost v strukture (ki so jih določili praočaki in jih zakoličili kot merodajne?) in je pravzaprav poslanstvo pisanja literature, njena tvarina in sporočilnost sploh ne zanimajo? Kritika zgolj v iskanju predala? Zaslužka? Nove nagrade? Človeški kozmos bi radi zreducirali na 3.000 znakov. Pa žal ne gre. In končno, zakaj je potrebno kritiki vedno znova primerjati avtorja s komerkoli? Kot da avtorji nismo sposobni samovzniklosti. Kot da smo dojenčelnji, ki paberkujejo in zganjajo plagiatorstvo: »zupanovsko enačenje erotike in poetike, millerjevski aktivizem« piše v obrazložitvi letošnjega kresnikovega nagrajenca Lenka. Dajte avtorju dihat, vrnite mu dostojanstvo, gospodje kritiki, naj bo samosvoj. Kdo

je zmagal, z vsem spoštovanjem do vseh, Zupan, Miller ali Lenko? Ta večni občutek varnosti, če si kritik zaščiti hrbet z že znanim. Vesela bi bila torej več razmisleka, več psihološkega vpogleda, modrosti, čutenja in čuječnosti, empatije, radovednosti, odprtosti duha (ne glave!), domišljije, izvirnosti v kritičkih odmevih. Osebnepoglobljene note. Vsaka zapisana beseda hrani medvrstičje, a do tam je potrebno v alkimijski ritorti skovati nekaj razvojnih ključev iniciacije, individualizacije, instrospekcije in kod, da se razšifira večplastnost. Da zavibrira z življenjem in njegovo kompleksnostjo. *Tim Parks* je dobro okrcal »intelektualce«, ko pravi, da mislijo, da izgubljajo kredibilnost, če omenjajo srce. Brati torej (tudi) s srcem.

Ustvarjanje je obračanje v lastna čreva, je motrenje najbolj neizpovednih plasti, je prisluškovanje nezavednemu, je soočanje z najbolj bolečo in radostno samostjo – je dar in blagoslov, nekateri pa bi radi z eno samo potezo vso to svobodo sesuli v prah. Malce samorefleksije in zdravega dvoma tudi v kritičkih vodah ne bi škodilo.

In naj sklenem z meni ljubim verzom pesnice Lucije Stupica Enbohm: »In ob vsem tem še nisem nič rekla o ljubezni.«

Maja Gal Štromar je pisateljica, pesnica, prevajalka in igralka.

Foto: Gregor Geč

Maja Gal Štromar

Narava d.o.o.

www.narava.si

RESNIČNO ZDRAVO

Bazično prehranjevanje – lahka pot do trdnega zdravja in dobrega počutja.

192 str.

26,90 EUR

HRANA KOT ZDRAVILO

Najpomembnejši podatki o zdravi in uravnoteženi prehrani ter zdravem življenjskem slogu.

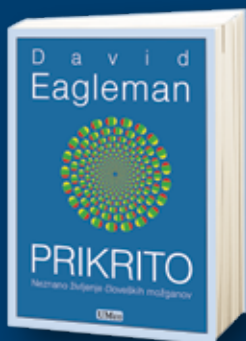
256 str.

16,90 EUR

NARAVA d.o.o.
 Britof 96 a
 4000 Kranj
 04 280 20 00
prodaja@narava.si
www.narava.si

Knjige, ki spreminjajo telo in duha

Zbirka Angažirano

David Eagleman PRIKRITO

Neznano življenje človeških možganov

Izvirno in intrigantno predstavljena številna strokovna dognanja v zvezi z delovanjem človeških možganov.

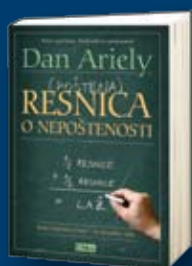
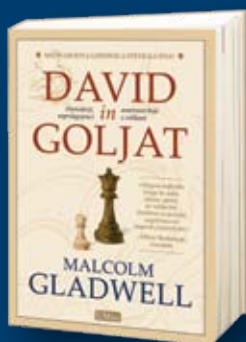
266 strani • 24,90 €

Malcolm Gladwell DAVID IN GOLJAT

Outsiderji, neprilagodenci in umetnost boja z velikani

Resnične in pozitivne zgodbe, ki spodbujajo k spremembi življenja.

266 strani • 24,90 €

Dan Ariely (POŠTENA) RESNICA O NEPOŠTENOSTI

Kako lažemo vsem
– še posebej sebi

265 strani
24,90 €

Jonathan Haidt PRAVIČNIŠKI UM

Zakaj dobre ljudi ločujeta
politika in religija

469 strani
28,90 €

Jana Šimenc ALERGIČNA DRUŽBA

Medicinskoantropološki
pogled na alergije

232 strani
24,90 €

Chris Anderson IZDELOVALCI

Nova industrijska revolucija

255 strani
24,90 €

Tonia Reinhard SUPERŽIVILA

Najbolj zdrava hrana na tem planetu

Nekatera živila so za človeka tako koristna, da sodijo v kategorijo »superživil«. Odkrijte, katera so in kako iz njih dobiti čim več?

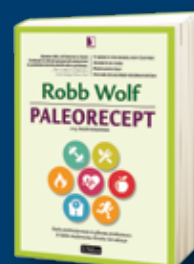
256 strani • 26,80 €

Robert Lustig MASTNA LAŽ

Grenka resnica o sladkorju

Knjiga je manifest našega časa, saj razkriva resnične razloge, zakaj smo predebeli in ponuja znanstveno utemeljene rešitve.

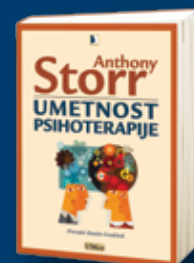
433 strani • 28,90 €

Robb Wolf PALEORECEPT

Način prehranjevanja in
gibanja prednamcev, ki
lahko modernemu človeku
reši zdravje

388 strani
28,90 €

Anthony Storr UMETNOST PSIHOTERAPIJE

283 strani
26,90 €

Samo Rugelj DELAJ, TECI, ŽIVI

Zgodba o ljubiteljskem tekaču,
ki se po dvajsetih letih sedenja
odloči (spet) preteči maraton

246 strani
16,90 €

Thomas Szasz KRAJA ČLOVEKA

Eseji proti medikalizaciji
vsakdanjega življenja

288 strani
24,90 €

Zbirka Preobrazba

**KRI
MINALKE**

**IZBRANO
LEPO
SLOVJE**

**ROMAN
TIKA**

**AKT
UALNO**

Poletno branje

v knjigarnah Mladinske knjige

Najbolj vroči namigi za letošnje poletno branje

1+1=3 Izberite 2 knjigi, tretjo, otroško, vam podarimo!

Eno kupim zate, eno zase, kratkočasnico za mulčka pa prejmem brezplačno! Izberite tudi vi dve knjigi, označeni z nalepko **POLETNO BRANJE**, otroško poletno kratkočasnico pa boste (iz posebnega nabora najbolj kratkočasnih) izbrali **BREZPLAČNO**.

